

Waterbeheerplan HHSK 2010-2015

'Goed voor elkaar'

Hoogheemraadschap van
Schieland en de Krimpenerwaard

Waterbeheerplan HHSK 2010-2015

'Goed voor elkaar'

Voorwoord

Dit is het eerste integrale Waterbeheerplan van Schieland en de Krimpenerwaard. 'Integraal' wil in dit kader zeggen dat het Waterbeheerplan (WBP) het beleid aangeeft voor de vier primaire taken van ons hoogheemraadschap, te weten de waterveiligheid (waterkeringenbeheer), het watersysteembeheer (oppervlaktewater en grondwater), het beheer van afvalwaterketen en emissies en het wegenbeheer in de Krimpenerwaard.

Rond 1 januari 2010 wordt de Waterwet van kracht. Daarin is het Waterbeheerplan benoemd als sluitsteen in de trits Nationaal Waterplan, Provinciaal Waterplan en Beheerplan van het waterschap. Alle genoemde plannen zijn eind 2009 vastgesteld voor de periode 2010 tot en met 2015. Het WBP is waar mogelijk afgestemd op de ontwerp-waterplannen van Rijk en provincie. Gezien de zesjarige termijn is het WBP een plan op hoofdlijnen. De kern van het plan wordt gevormd door de geformuleerde doelen voor de planperiode. Jaarlijks worden de voortgang en de ontwikkelingen in beeld gebracht en worden de maatregelen uitgewerkt en gepland in het kader van de begrotingscyclus.

Ingevolge de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) is eind 2008 het KRW-deel van dit plan in ontwerp vastgesteld. De overige delen van het WBP zijn welbewust op interactieve wijze met het nieuwe bestuur tot stand gekomen, na de waterschapsverkiezingen van eind 2008. Het Waterbeheerplan is daarbij parallel ontwikkeld met het Bestuursprogramma 2009-2012. De tekst hiervan is vrijwel volledig terug te vinden in hoofdstuk 1 (Context) en hoofdstuk 2 (Visie). In maart 2009 heeft een koersbepaling plaatsgevonden in ons algemeen bestuur (de verenigde vergadering). Een belangrijke randvoorwaarde die hierbij naar voren kwam, was de beheersing van de kosten en lasten, mede gelet op de economische situatie.

Het beheersgebied van HHSK behoort tot de meest intensief gebruikte delen van Nederland. De deels zeer diepe polders (laagste punt van Nederland!), de ligging langs de grote rivieren en de invloed van de zee betekenen dat goed waterbeheer een absolute voorwaarde is om hier veilig en verantwoord te kunnen wonen, werken en recreëren. Ook op de langere termijn, onder invloed van ondermeer bodemdaling en klimaatverandering. Als regionale waterbeheerder willen we hier, samen met andere instanties, slagvaardig en met de nodige ambities aan werken. De belangen van samenleving en (water-)natuur, kostenbeheersing, efficiënt en effectief werken en een duurzame, toekomstgerichte aanpak staan daarbij steeds voorop.

Wij zijn ervan overtuigd dat we er met dit Waterbeheerplan in zijn geslaagd een beleidsplan op te stellen waarmee we de basistaken van ons hoogheemraadschap op orde kunnen houden en dat de nodige ambities heeft om verbeteringen te realiseren waar dat nodig en haalbaar is, terwijl de kosten- en lastenontwikkeling op een verantwoord niveau worden gehouden.

*Namens het college van dijkgraaf en hoogheemraden,
Hans Oosters, dijkgraaf*

Inhoudsopgave

Voorwoord	03	7	Gebiedsgerichte aanpak	58	
1	Context	06	7.1	Vertrekpunten en speelveld	58
1.1	Actuele nationale en mondiale ontwikkelingen water	06	7.2	Doelen voor 2010-2015	59
1.2	Positie plan HHSK in Zuid-Hollands waterveld	06	7.3	Strategie en aanpak	59
1.3	Beschrijving beheersgebied	07	7.4	Voorbeelden van onze gebiedsgerichte aanpak	61
1.4	Leeswijzer	08	8	Calamiteitenzorg	66
2	Visie	10	8.1	Inleiding	66
2.1	Uitgangspunten	10	8.2	Ambitie	66
2.2	Waterveiligheid	12	8.3	Doelen voor 2010-2015	67
2.3	Watersysteembeheer	12	8.4	Strategie en aanpak	67
2.4	Afvalwaterketen en emissies	12	9	Regelgeving, vergunningverlening en handhaving	70
2.5	Wegenbeheer	13	9.1	Inleiding	70
2.6	Bestuur, organisatie en financiën	13	9.2	Ambitie	71
3	Waterveiligheid	16	9.3	Doelen voor 2010-2015	71
3.1	Inleiding	16	9.4	Beleidskaders vergunningverlening en maatwerkvoorschriften	73
3.2	Ambitie en maatschappelijke opgave	16	10	Communicatie en PR	76
3.3	Doelen voor 2010-2015	18	10.1	Ambitie	76
3.4	Strategie en aanpak	20	10.2	Doelen voor 2010-2015	76
3.5	Ruimtelijke doorwerking en afstemming	23	10.3	Strategie en aanpak	77
3.6	Doorkijk na 2015	23	11	Klimaat en duurzaamheid	80
4	Oppervlakte- en grondwaterbeheer (watersysteem)	24	11.1	Inleiding	80
4.1	Inleiding	24	11.2	Ambities	81
4.2	Ambitie	24	11.3	Doelen voor 2010-2015	81
4.3	Doelen voor 2010-2015	31	12	Monitoring, rapportage en financiering	82
4.4	Strategie en aanpak	39	12.1	Uitvoering en voortgang	82
4.5	Ruimtelijke doorwerking en afstemming	40	12.2	Financiering	83
4.6	Doorkijk na 2015	43	12.3	Doelen voor 2010-2015	84
5	Afvalwaterketen en emissies	44	Literatuur	86	
5.1	Inleiding	44	Afkortingen	88	
5.2	Ambitie	44	Begrippen	90	
5.3	Doelen voor 2010-2015	46	Bijlagen	96	
5.4	Strategie en aanpak	48			
5.5	Ruimtelijke doorwerking en afstemming	50			
5.6	Doorkijk na 2015	51			
6	Wegenbeheer	54			
6.1	Inleiding	54			
6.2	Ambitie	54			
6.3	Doelen voor 2010-2015	55			
6.4	Strategie en aanpak	55			
6.5	Ruimtelijke doorwerking en afstemming	57			

1.1 Actuele nationale en mondiale ontwikkelingen water

De Nederlandse waterschappen staan midden in de samenleving, in een wereld die volop in beweging is. Het klimaat verandert: de zeespiegel stijgt, er stroomt meer water door de rivieren en er zullen vaker periodes van droogte komen, afgewisseld met hevige regenbuien. Door deze ontwikkelingen ontstaan uitdagingen en kansen. Zij vragen om samenwerking in stroomgebieden. Er wordt gewerkt aan veiligheid, maar ook aan duurzaamheid en waterkwaliteit. Een voorbeeld daarvan is de Kaderrichtlijn Water (KRW) van de Europese Unie. Ook op nationaal niveau verandert er het nodige. Het Rijk draagt taken en bevoegdheden over aan decentrale overheden, die onderling steeds meer samenwerken. Door fusies zijn de waterschappen getransformeerd van enkele honderden kleine schappen naar 26 moderne allround organisaties. Het kiesstelsel is veranderd en er worden andere eisen gesteld aan de wijze van besturen. Mondige, goed geïnformeerde burgers willen een betaalbare, efficiënte en transparante overheid, die ruimte biedt voor een eigen inbreng. Daarbij hebben we de komende jaren te maken met uitzonderlijke economische omstandigheden.

1.2 Positie plan HHSK in Zuid-Hollands waterveld

Het vaststellen van een Waterbeheerplan (WBP) is een verplichting als gevolg van de Waterwet en de Waterverordening Zuid-Holland. Het Rijk en de provincie Zuid-Holland hebben hun waterbeleid voor de periode 2010-2015 vastgelegd in het Nationale Waterplan en het Waterplan Zuid-Holland. In deze plannen staan de kaders voor het waterbeheer in Schieland en de Krimpenerwaard. Het Nationale Waterplan geeft richting, het Provinciale Waterplan geeft concretere doelen voor de planperiode. Schieland en de Krimpenerwaard werkt de provinciale en eigen doelstellingen uit in het Waterbeheerplan.

Dit Waterbeheerplan is het eerste integrale Waterbeheerplan voor Schieland en de Krimpenerwaard. Het WBP vervangt het Waterbeheerplan 2007-2010, het Waterkeringenbeheerplan 2004-2008 (Schieland), het Beheerplan Waterkeringen (Krimpenerwaard) en het Beheerplan Wegen 2003-2008 (Krimpenerwaard).

Voor de Kaderrichtlijn Water (KRW) - opgave is met de provincie en de andere Zuid-Hollandse waterschappen een plan MER opgesteld. Ook voor de overige delen van het Waterbeheerplan is gekeken of een plan MER moet worden opgesteld. Gelet op de daarvoor geldende criteria, zoals beschreven in het Besluit milieu-effectrapportage 1994, is dat echter niet het geval.

1.3 Beschrijving beheersgebied

Het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard is een middelgroot waterschap met een relatief compact beheersgebied: Schieland is een sterk verstedelijkt domein met Rotterdam als internationale havenstad en grote woon- en werkgebieden, waaronder een modern glastuinbouwgebied. De Krimpenerwaard is een weids, groen, typisch Hollands veenweidelandschap met veel melkveebedrijven.

Dit unieke beheersgebied van HHSK wordt gekenmerkt en begrensd door rivieren zoals de Nieuwe Maas, de Schie, de Lek, de Hollandsche IJssel, de Rotte en de Vlist. Er zijn diverse plassen, waaronder de Kralingse Plas, de Bergse Plassen, de Rottmeren en de Zevenhuizer Plas. Verder zijn er de boezems en singels in het stedelijk gebied en talloze watergangen en sloten in het buitengebied.

Door intensieve bebouwing in de Randstad ontstaan steeds meer verharde oppervlakken, waardoor de bodem het regenwater minder gemakkelijk opneemt. Bij hevige regenbuien krijgen de oppervlaktewateren en afvalwaterzuivering-sinstallaties daardoor te maken met hoge pieken in de aanvoer. Daarnaast kunnen we te maken krijgen met verzilting door indringend zeewater. De veenbodem in het gebied daalt, terwijl als gevolg van de klimaatverandering het waterpeil zal stijgen. Het beheersgebied van HHSK vormt het laagst gelegen deel van Europa. Het diepste punt ligt circa 6,70 meter beneden de zeespiegel.

Kralingse Plas

Kaart 1. Ligging beheersgebied HHSK in de omgeving

2.1 Uitgangspunten

Dit hoofdstuk geeft de visie weer waarmee wij onze taken oppakken. De tekst hiervan is rechtstreeks ontleend aan het Bestuursprogramma HHSK 2009. HHSK onderschrijft als kerntaken van een waterschap: waterveiligheid, waterkwantiteit en waterkwaliteit. Wij zorgen voor bescherming tegen overstromingen, een passend waterpeil, schoon oppervlaktewater, de zuivering van afvalwater en de wegen, opdat mensen hier kunnen wonen, werken en recreëren. Wij vatten dat samen in ons motto: droge voeten en schoon water. Voor ons is dat de basis. Onze taken pakken wij op vanuit onze bestuurlijke visie met de volgende accenten:

We houden de basis op orde, tegen aanvaardbare tarieven

De waterstaatkundige belangen in het beheersgebied kunnen wij het beste behartigen door ons in de eerste plaats te concentreren op onze kerntaken. Het op orde houden van de basis is tegenwoordig geen statisch gebeuren. De eisen die de samenleving stelt aan waterbeheer worden voortdurend hoger. Normen die gisteren gebruikelijk waren, voldoen morgen niet meer. Stilstand is achteruitgang. HHSK wil proactief inspelen op de veranderingen. Dit geldt niet alleen voor waterstaatkundige zaken. We beginnen deze bestuursperiode tegen de achtergrond van een uitzonderlijke financieel-economische crisis. Niemand kan voorspellen hoe de economie zich de komende tijd ontwikkelt, maar zeker is dat de vooruitzichten zorgelijk zijn. Voor HHSK raakt deze realiteit rechtstreeks de ambities en plannen voor de komende jaren. We moeten er rekening mee houden dat inwoners en bedrijven worden getroffen door de crisis. Enerzijds kan dat betekenen dat de belastinginkomsten kunnen afnemen, anderzijds moet HHSK nog meer dan anders oog hebben voor de hoogte en ontwikkeling van de tarieven. Onder de gegeven omstandigheden willen we een stijging van de belastingdruk zo veel mogelijk beperken. Dit uitgangspunt vormt een taakstellend kader voor de komende tijd.

We leggen de focus op waterveiligheid

Het onderdeel 'droge voeten' in ons motto staat voor veiligheid. Bescherming bieden tegen overstromingen is al sinds honderden jaren een van onze belangrijkste opdrachten. Dit is een constante waarde in een sterk veranderende omgeving. De klimaatverandering, zoals besproken in het rapport van de Deltacommissie, heeft op de

lange termijn voor ons deel van Nederland grote consequenties. HHSK beheert immers het laagste deel van het land, dat voor een groot deel tegelijk het dichtstbevolkt is. Klassieke oplossingen volstaan niet altijd meer door hun intensieve ruimtegebruik en kosten. HHSK gaat creatief om met deze uitdagingen. Om de dijken en andere waterkeringen optimaal te kunnen beheren en onderhouden moeten we onze kennis en expertise koesteren en waar nodig uitbreiden. Innovatie en duurzaamheid zijn in toenemende mate voorwaarden voor het bieden van een veiligheidsniveau dat past bij het belang van het gebied. Onze eeuwenlange ervaring met waterbeheer kan hand in hand gaan met vernieuwende oplossingen.

We hebben aandacht voor ruimtelijke ontwikkelingen

Een volgend aandachtspunt van HHSK ligt op het gebied van ruimtelijke ontwikkelingen. In een dichtbevolkt gebied wordt voortdurend ruimte gezocht om te wonen, werken en recreëren. Ontwikkelingen als stedelijke uitbreiding, aanleg van bedrijventerreinen, infrastructuur, nieuwe natuur en recreatie stellen eisen, maar bieden ook kansen voor het waterbeheer, zowel op het gebied van kwantiteit als kwaliteit. Ruimtelijke ordening en water zijn daardoor nauw met elkaar verbonden. HHSK pakt zijn rol in gebiedsontwikkelingen en ruimtelijke plannen en past daarbij de watertoets toe. Ruimtelijke plannen moeten waarborgen bevatten voor de waterveiligheid, waterkwantiteit en -kwaliteit. Verder moeten zij een visie bevatten die voldoende ruimte biedt voor de opgave die waterschappen hebben. Om voorwaarden te kunnen stellen en faciliterend te kunnen zijn voor de ruimtelijke ordening willen wij daarom ons aandeel in het planproces handhaven en waar mogelijk versterken.

Samen werken we aan veilig en duurzaam waterbeheer

Waterveiligheid en andere waterschapstaken zijn, in samenhang met grondgebruik en ruimtelijke ontwikkelingen, voor Nederland belangrijke onderwerpen. De discussie vindt breed plaats met tal van deelnemers en beslissers, waaronder verschillende overheden, maatschappelijke organisaties, ondernemers en burgers. Voor HHSK is het van groot belang om in een zo vroeg mogelijk stadium structureel een plaats aan tafel te krijgen als gewaardeerd gespreks- en samenwerkingspartner. Door ons omgevingsgericht op te stellen, kunnen we inspelen op actuele ontwikkelingen en belanghebbenden bij ons werk betrekken. Daarbij houden we mede rekening met landschappelijke waarden, natuur, cultuurhistorie en recreatie, voor zover gerelateerd aan onze taken en mits dit niet ten koste gaat van een doelmatige behartiging daarvan. In de dialoog zullen we onze gesprekspartners zo nodig ook wijzen op hun eigen verantwoordelijkheid. Dat geldt zowel voor andere overheden als bedrijven, instellingen en particulieren. Samenwerking blijft wat HHSK betreft niet beperkt tot het eigen beheersgebied. We trekken samen op met onze bureaus, overige waterschappen, de provincie en het Rijk. Waar dat mogelijk en gewenst is, wisselen we ook buiten de landsgrenzen kennis en ervaring uit op ons vakgebied.

Samenwerking Semarang, Indonesië

De genoemde uitgangspunten werken door in onze opvatting over onze primaire taken en onze visie op bestuur, organisatie en financiën.

2.2 Waterveiligheid

Bescherming tegen water vanuit zee en van de grote rivieren heeft voor HHSK prioriteit. Primaire waterkeringen moeten stabiel zijn en afdoende bescherming bieden tegen overstroming. Wij gaan daarbij uit van een integrale afweging tussen veiligheidsrisico's en kosten. Discussies en beslissingen over veiligheid en veiligheidsnormen vinden plaats op verschillende niveaus. HHSK heeft het standpunt dat elke bestuurslaag zijn eigen verantwoordelijkheden en taken heeft. Als het Rijk nieuwe normen stelt voor waterkeringen, dient het daarbij tijdig voldoende middelen ter beschikking te stellen. Samen met andere waterschappen en de provincie blijven we ons actief inzetten om het belang van het werk en de financiering bij de nationale overheid onder de aandacht te brengen. Ondertussen bereiden we ons zo goed mogelijk voor op de noodzakelijk te treffen voorzieningen. Onze inzet in werkgroepen en discussies over nieuwe normeringen en oplossingen in verband met de bevindingen van de Deltacommissie blijft gehandhaafd. HHSK hecht belang aan beleids- en kennisontwikkeling op het gebied van waterveiligheid. Nauw verwant daarmee is de calamiteitszorg, een onderwerp dat wij in de komende periode verder willen uitdiepen en organiseren.

2.3 Watersysteembeheer

Met betrekking tot watersysteembeheer blijft HHSK werken aan het voorkomen van wateroverlast of een tekort aan water. Evenals aan 'droge voeten' hecht HHSK veel belang aan schoon water. Naast veiligheidsbelangen wegen wij daarom in onze dagelijkse uitvoering van het beheer ook de ecologische aspecten. Onze inspanningen op het gebied van kwaliteitsverbetering zijn onder meer neergelegd in de afspraken rond de Kaderrichtlijn Water (KRW) en het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW). In de komende bestuursperiode zullen we het nodige investeren op dit gebied, bijvoorbeeld door het aanleggen van begroeibare zones langs het water en het nemen van maatregelen die ervoor zorgen dat vissen zich ongehinderd kunnen verplaatsen.

Een belangrijke kwaliteitsimpuls geven we door middel van onze bijdrage aan de stedelijke waterplannen. Op het gebied van watersysteembeheer is ons uitgangspunt ook dat we eerst de basis op orde willen hebben voordat we extra taken oppakken. In dat kader is het nodig te investeren in de peilbesluiten en leggers voor de hoofdwatergangen. Een andere basistaak is het baggeren van de hoofdwatergangen. Op het gebied van grondwater blijft de rol van HHSK eerst beperkt tot de wettelijk overgedragen taak. De gemeenten hebben op dit vlak sinds 2008 een zorgplicht. HHSK adviseert hen daarin. Na 2012 evalueren we onze inzet op het gebied van grondwater.

2.4 Afvalwaterketen en emissies

Onze inzet is in de eerste plaats gericht op het behouden van het huidige niveau van zuiveringenbeheer. Aangezien nieuwe wettelijke en maatschappelijke verwachtingen hogere eisen stellen aan duurzaamheid, capaciteit en de energie-efficiëntie zijn investeringen noodzakelijk. De kost gaat hier voor de baat uit: door te investeren in onderzoek en onze voorzieningen aan te passen, zullen we op termijn besparen. Daarnaast zal er winst zijn op het vlak van duurzame

bedrijfsvoering. De samenwerking in de afvalwaterketen met gemeenten en omliggende waterschappen is cruciaal en wordt voortgezet. Ook op dit gebied gaat HHSK ervan uit dat elke partij haar eigen verantwoordelijkheid draagt.

2.5 Wegenbeheer

In de Krimpenerwaard worden de wegen buiten de bebouwde kom beheerd en onderhouden door HHSK. Aangezien wij dit niet beschouwen als een kerntaak van een waterschap, is onze inzet dat het beheer en onderhoud van de wegen zo snel mogelijk wordt overgedragen aan de betreffende gemeenten. Tot het zover is, onderhouden we de wegen op sobere doch verantwoorde wijze. Waar nodig pakken we gevaarlijke situaties aan. Als blijkt dat er behoefte is aan uitbreiding van het huidige wegennet, bijvoorbeeld voor mobiliteit of recreatie, treden wij in overleg met de betrokken instanties, waarbij wij ervan uitgaan dat deze hun aandeel dragen in de kosten voor aanleg en beheer.

2.6 Bestuur, organisatie en financiën

Bestuur

Vanuit een heldere, gedragen visie geeft het bestuur gedreven, slagvaardig en verantwoord richting aan de organisatie. In het uitvoeren van onze taken willen we kostenefficiënt werken, waarbij we kijken naar de laagste maatschappelijke kosten. HHSK streeft naar een zo breed mogelijk draagvlak bij de besluitvorming. We willen een betrouwbare overheid zijn en hechten veel waarde aan een goede verhouding met de burgers, het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties.

De kosten van ons werk worden gedragen door de belastingbetaler. Het is dus belangrijk dat een breed publiek een beeld heeft van het nut en de noodzaak van waterschappen. Mensen moeten weten wat hun eigen verantwoordelijkheid is en wat ze kunnen bijdragen aan het waterbeheer. HHSK is zich ervan bewust dat waterschappen op dit vlak nog winst kunnen behalen. Daarom besteedt HHSK zorg en aandacht aan communicatie, waarbij we doelen en middelen zorgvuldig afwegen. Daartoe stellen we aan het begin van deze bestuursperiode nieuw communicatiebeleid op dat aansluit op de eisen die de omgeving in deze tijd stelt. HHSK wil graag de burgers actief informeren en betrekken bij projecten. De manieren waarop we dat doen, gaan we evalueren en verder ontwikkelen als dat nodig is.

Organisatie

Als moderne werkgever biedt HHSK ruimte en aandacht voor de ontwikkeling van medewerkers. De verantwoordelijkheid ligt zo laag mogelijk in de organisatie. Door korte lijnen kunnen we slagvaardig en flexibel inspelen op kansen en bedreigingen. Medewerkers worden op basis van heldere beleidskaders en afspraken over resultaten op pad gestuurd, ondersteund door de leidinggevende, die als integraal manager ook een coachende rol heeft.

Bij het belonen zijn resultaatgericht werken en sturen op competenties de norm. Projectmatig en procesgericht werken, netwerken en omgevingsgerichtheid zijn belangrijke vaardigheden. Samenwerking vindt plaats op alle niveaus, extern en intern, waarbij het verhogen van effectiviteit en doelmatigheid steeds voorop staan. Met betrekking tot informatietechnologie werken we de ambities van het Bestuursprogramma en Waterbeheerplan verder uit in een informatieplan.

Financiën

Met het oog op het benodigde maatschappelijk draagvlak voor de belastingheffing wil HHSK zorgvuldig omgaan met de financiële belangen van burgers en bedrijven. Dit geldt eens te meer tegen de achtergrond van de huidige recessie. In de uitgangspunten is al vermeld dat het bestuur als taakstellend kader heeft gesteld dat een stijging van de belastingdruk zo veel mogelijk moet worden voorkomen. De ambities van HHSK moeten passen in de financiële kaders en organisatorische kaders. Deze worden door het algemeen bestuur vastgelegd in de begrotingscyclus. De voorjaarsnota en de daarbij behorende begroting vormen jaarlijks een belangrijk weeg- en beslismoment voor het algemeen bestuur. Dit geeft tevens aan dat een plan voor meerdere jaren niet in beton is gegoten. Dat kan ook niet in deze dynamische tijden. Jaarlijks houden we aan de hand van de ontwikkelingen de plannen tegen het licht en stellen we deze bij als dat nodig is. In de afweging tussen nieuwe ambities en de daarbij horende lasten nemen we de economische situatie in ogenschouw. Extra activiteiten die op dit moment financieel niet haalbaar zijn, kunnen in een verbeterde economie mogelijk alsnog in beeld komen. Bij de afweging worden ook de maatschappelijke kosten betrokken. In veel gevallen zal de kost voor de baat uitgaan. HHSK wil de kosten meer dan voorheen benaderen in relatie tot de doelen. We bekijken daarbij het nut en de noodzaak van activiteiten. Het gaat telkens om de vragen: wat willen bereiken, wat gaan we daarvoor doen en wat kost het? Die benadering zullen we verder uitwerken en verdiepen. HHSK zorgt daarmee voor een transparante en verantwoorde bedrijfsvoering om zijn taken te kunnen uitvoeren tegen passende tarieven.

3.1 Inleiding

Waterveiligheid is een primaire taak van HHSK. Waterveiligheid omvat doelen en activiteiten die deel uitmaken van de zogenaamde veiligheidsketen, zoals:

- het voorkomen van overstroming. De inspanning om de waterkeringen op orde te brengen en te houden.
- het beperken van de gevolgen van een overstroming. Een overstroming is nooit helemaal uit te sluiten. HHSK kijkt hierbij naar het beschermen van het achterland: bij welke inrichting is de schade van een overstroming zo klein mogelijk.
- het bestrijden van calamiteiten en rampen. De overheid, waaronder HHSK, moet ervoor zorgen dat ze adequaat kan optreden wanneer een gebied overstroomt. Dit onderdeel is verder uitgewerkt in hoofdstuk 8 (calamiteitszorg).

3.2 Ambitie en maatschappelijke opgave

In het dichtstbevolkte gedeelte van Nederland draagt HHSK zorg voor voldoende veilige waterkeringen en advisering op het gebied van een veilige inrichting van het beheersgebied. Beide tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten. Hierbij maken de waterkeringzones nadrukkelijk deel uit van de buitenruimte en worden ook zo (h)erkend door de inwoners.

De zorg voor veilige waterkeringen is van oudsher de wettelijke taak van het waterschap. HHSK beheert primaire, regionale en overige waterkeringen en richt zich op duurzame bescherming tegen overstromingen van het achterland. Klimaatverandering vereist extra aandacht op dit vlak. Om de taak zo efficiënt mogelijk te verrichten wordt samenwerking gezocht.

De activiteiten en bijbehorende ambities van HHSK voor de waterkeringen zijn onder te verdelen in:

- de trits normering-toetsing-versterking van waterkeringen. Op basis van door het Rijk of de provincie gestelde normen worden de waterkeringen getoetst. Keringen die niet aan de toets voldoen, worden versterkt. Dit is een cyclisch proces. De ambitie van HHSK is om een proactieve bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van normen door Rijk en provincie, de toetsingen van genormeerde keringen uit te voeren conform wettelijke eisen en in overleg met provincie en Rijk de dijkvakken te versterken die volgens deze toetsing niet voldoen aan de normen.

- het beheer en onderhoud van alle keringen die in het beheer van HHSK zijn. De ambitie van HHSK is om de keringen robuust en planmatig te onderhouden. Daarbij is aandacht voor landschap, cultuur en natuurhistorie. De onderhoudsverplichtingen en onderhoudsplichtigen zijn vastgelegd in geactualiseerde leggers. De feitelijke toestand is vastgelegd in het beheersregister. Zowel leggers als het beheersregister voldoen aan de wettelijke eisen.
- advisering in de ruimtelijke ordening met betrekking tot waterveiligheid. De ambitie van HHSK is om hier proactief en vroegtijdig in de planvorming invulling aan te geven door een veiligheidsbeschouwing toe te voegen aan de Watertoets.

Soorten waterkeringen

Primaire waterkeringen

Deze waterkeringen zijn verankerd in de Waterwet. De veiligheidsnorm voor primaire waterkeringen is door het Rijk bepaald en wordt uitgedrukt in overschrijdingskansen: 1/10.000 jaar voor dijkkring 14 "Centraal Holland" en 1/2.000 jaar voor dijkkring 15 "Lopiker- en Krimpenerwaard".

Er zijn twee typen primaire waterkeringen binnen het beheersgebied van HHSK:

- 35 km directe primaire waterkeringen (categorie A-keringen) langs de Lek en de Nieuwe Maas;
- 36 km indirecte primaire waterkeringen (categorie C-keringen) langs de Hollandsche IJssel.

De primaire waterkeringen categorie C bevinden zich achter de stormvloedkering in Krimpen aan den IJssel, die ca. 8 x per jaar bij hoge zeewaterstanden, ter extra bescherming, wordt gesloten.

Regionale waterkeringen

De regionale waterkeringen zijn verankerd in de provinciale verordening. HHSK heeft de volgende regionale waterkeringen:

- 10 km voorliggende waterkeringen;
- 11 km secundaire waterkeringen;
- 198 km boezemkaden.

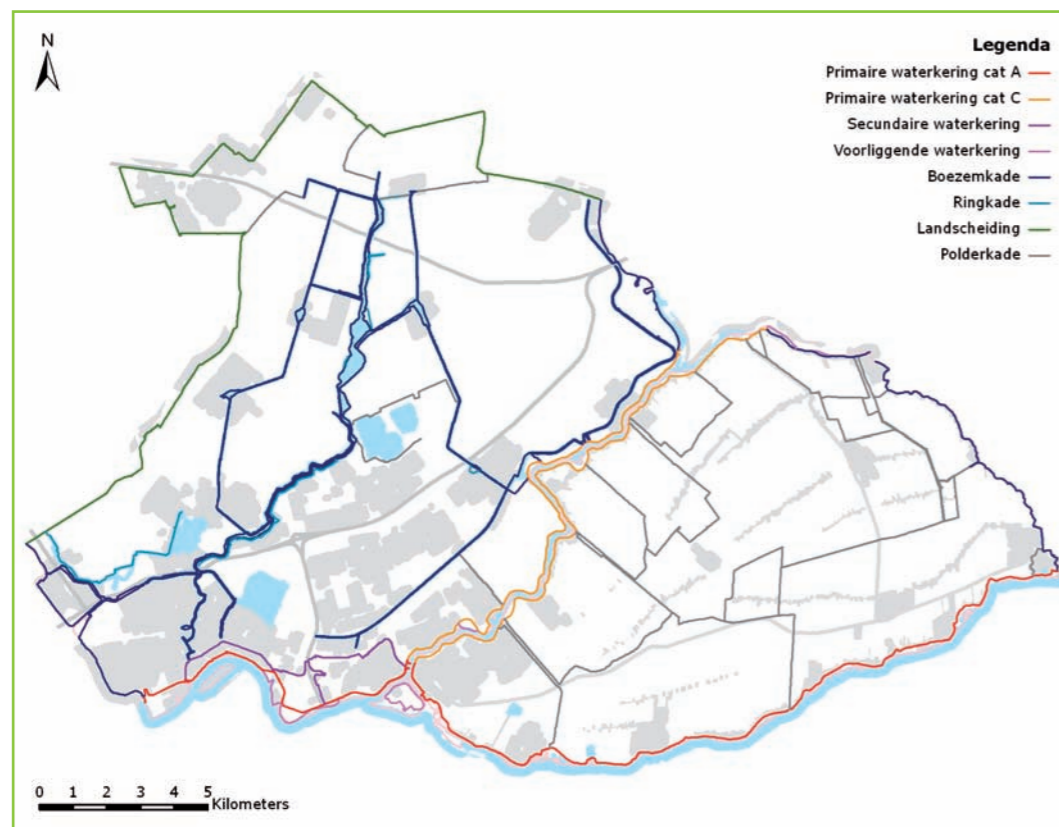
Voor de boezemkaden heeft de provincie inmiddels normen vastgesteld in de vorm van vijf schadeklassen. Bij HHSK worden de schadeklassen 3 t/m 5 (het hoogste beveiligingsniveau) gehanteerd. Voor de overige regionale waterkeringen stelt de provincie in de planperiode normen vast.

Overige waterkeringen

HHSK beheert ook waterkeringen die geen primaire of regionale functie hebben:

- 82 km polderkaden;
- 1 km ringkaden;
- 38 km landscheiding.

Voor deze keringen is nog geen veiligheidsnorm vastgesteld.

Kaart 3. Overzicht waterkeringen

3.3 Doelen voor 2010-2015

Legger en beheerregister

HHSK beschikt over (geactualiseerde) leggers die voldoen aan de nieuwe wettelijke eisen. Hiervoor wordt o.a. per waterkering een set van dijktafelhoogten, invloedszones en een bebouwingsvrij profiel bepaald. HHSK heeft voor de genormeerde waterkeringen (primaire, secundaire en boezemwaterkeringen) een gevuld beheersregister dat voldoet aan de eisen vanuit de wet en de reguliere beheerstaak.

Wat gaan we tot en met 2015 doen?

- De beheersregisters van de genormeerde waterkeringen en de waterkeringleggers voldoen aan de wettelijke eisen.

Normering en adviesrol

HHSK levert een proactieve bijdrage aan de ontwikkeling van landelijke en regionale veiligheidsnormen gebaseerd op overstromingsrisico. Daarnaast draagt HHSK bij aan het proces van opstellen van hydraulische randvoorwaarden en het toetsingsinstrumentarium. Naar verwachting worden in de planperiode de veiligheidsniveaus bepaald voor o.a. voorliggende en secundaire waterkeringen en buitendijkse gebieden.

Wat gaan we tot en met 2015 doen?

- HHSK draagt actief bij aan de ontwikkeling van veiligheidsnormen, hydraulische randvoorwaarden en het toetsingsinstrumentarium.
- De adviesrol bij de (her-)inrichting van gebieden wordt actief ingevuld; in het kader van de watertoets wordt de inrichting van het gebied getoetst aan het overstromingsrisico.

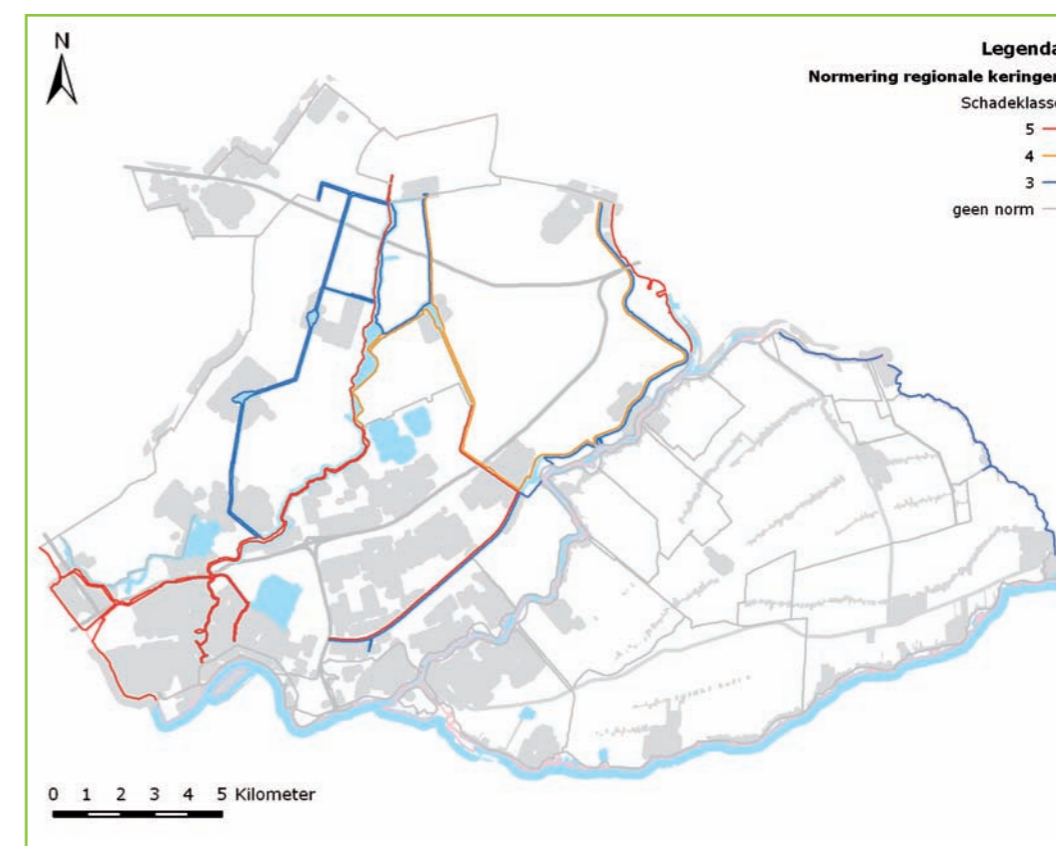
Toetsing

HHSK heeft de wettelijke plicht de waterkeringen te toetsen om te zien of deze voldoen aan de gestelde normen. Hiervoor zijn landelijk terugkerende toetsingsronden bepaald. In 2011 wordt de 3e landelijke veiligheidstoetsing van de primaire waterkeringen afgerond en worden de voorbereidingen voor de volgende ronde opgestart. Bij de 3e ronde toetsingen van de primaire waterkeringen worden voor het eerst formeel de primaire waterkeringen categorie C onderzocht en beoordeeld. Afgekeurde dijkvakken worden aangemeld voor het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). De 4e toetsing wordt voorbereid vanaf 2011.

HHSK heeft in 2012 de genormeerde regionale waterkeringen (boezemkaden) gedetailleerd getoetst op hoofdsporen, hoogte en stabiliteit. In 2015 beschikt het waterschap over volledige veiligheidstoetsing. Voorwaarde hiervoor is dat het toetsingsinstrumentarium voldoende op orde is. Op grond van de voorlopige toetsingsresultaten (2009) gaan wij ervan uit dat geen substantiële verbeteringen boven het reguliere onderhoudsprogramma nodig zullen zijn.

Wat gaan we tot en met 2015 doen?

- De waterkeringen zijn getoetst overeenkomstig de vigerende voorschriften en leidraden.

Kaart 4. Normering regionale keringen

Dijkversterking

Dijkvakken langs de primaire waterkeringen die onvoldoende veilig zijn, worden in overleg met het Rijk en de provincies door het waterschap verbeterd. Bij primaire waterkeringen gebeurt dit op basis van het HWBP. Tot 2015 worden in overleg met het Rijk en de provincie de dijkvakken verbeterd die op grond van de 1e en 2e toetsingsronde zijn opgenomen in het HWBP. Voor de genormeerde

regionale keringen wordt vooralsnog aangenomen dat de uitvoering van het meerjarenonderhoudsprogramma hiervoor toereikend zal zijn.

Vooruitlopend op de formele toetsing van primaire waterkeringen categorie C (Hollandsche IJssel) heeft HHSK door middel van een rekenexercitie aangetoond dat een aantal dijkvakken zeker niet aan de vereiste wettelijke veiligheid zal voldoen. HHSK neemt dan ook zijn eigen verantwoordelijkheid en gaat, vooruitlopend op besluitvorming door het Rijk, in deze planperiode de minst veilige dijkvakken verbeteren. Voorwaarde hiervoor is wel dat er afspraken kunnen worden gemaakt met het Rijk over de financiering.

Wat gaan we tot en met 2015 doen?

- ◆ Afgekeurde primaire waterkeringen uit de 1e en 2e toetsronde zijn voor 2015 verbeterd.
- ◆ Genormeerde regionale keringen voldoen aan uitkomsten van de toetsing.
- ◆ HHSK verbetert in de planperiode de minst veilige delen van de primaire waterkeringen categorie C langs de Hollandsche IJssel, mits over de financiering hiervan afdoende afspraken kunnen worden gemaakt met het Rijk.

Onderhoud

Het buitengewoon onderhoud van de primaire waterkeringen en de boezemkaden wordt uitgevoerd volgens meerjarenonderhoudsprogramma's. Basis hiervoor zijn de uitkomsten van inspecties en de wettelijke toetsing. De overige waterkeringen (o.a. polderkaden) worden onderhouden, mede op basis van klachten.

Inspectiegegevens worden verzameld op grond van het inspectieplan dat voor alle waterkeringen is vastgesteld. Geconstateerde gebreken die betrekking hebben op gewoon onderhoud van de waterkering worden hersteld.

Wat gaan we tot en met 2015 doen?

- ◆ Het gewoon onderhoud van de waterkeringen wordt uitgevoerd door de onderhoudsplichtigen, overeenkomstig keur en legger.
- ◆ HHSK voert het buitengewoon onderhoud van de waterkeringen uit op basis van onderhoudsprogramma's, inspectieresultaten en eventueel geconstateerde gebreken.

3.4 Strategie en aanpak

Leggers en beheerregisters

De onderhoudsverplichtingen en onderhoudsplichtigen zijn vastgelegd in leggers. De feitelijke stand van zaken is vastgelegd in het beheersregister. Zowel de leggers als het beheersregister dienen te voldoen aan de wettelijke eisen.

Normering en adviesrol

Vanuit het huidige veiligheidsbeleid gelden de zwaarste veiligheidsnormen voor de primaire waterkeringen, die bescherming moeten bieden tegen hoge zee- en rivierwaterstanden. De regionale waterkeringen (met als belangrijkste onderdeel de boezemkaden) beschermen het achterland hoofdzakelijk tegen overstromingen vanuit inliggende boezems of boezems in beheer bij de aanliggende waterschappen. Tevens vervult een aantal van deze waterkeringen de rol van compartimenteringsdijk. De wettelijke veiligheidsnormen voor de waterkeringen worden door het Rijk en de provincies opgesteld.

Het in Nederland gehanteerde veiligheidsbeleid tegen overstroming, opgesteld in de tweede helft van de vorige eeuw, wordt momenteel op initiatief van het Rijk geactualiseerd en aangescherpt. Dit gebeurt in samenspraak met de provincies en waterschappen. Uitgangspunt is hierbij het overstromingsrisico. Er wordt niet alleen meer gekeken naar de kans op een overstroming, maar er wordt ook nadrukkelijk rekening gehouden met de (beperking van) de gevolgen van een overstroming. Toekomstige klimaatscenario's spelen hierbij een belangrijke rol.

HHSK neemt deel aan de ontwikkeling van landelijke en regionale normen voor waterkeringen op basis van de risicobenadering. Hierbij valt te denken aan projecten zoals Veiligheid Nederland in Kaart (VNK), Urgentieprogramma Randstad (UPR) en studies over de nadere uitwerking van de aanbevelingen van de Deltacommissie (zie kader).

Daarnaast neemt HHSK deel aan het proces voor het opstellen van hydraulische randvoorwaarden en het toetsingsinstrumentarium. HHSK werkt mee aan de veiligheidsonderzoeken van waterkeringen. Er wordt, samen met andere waterschappen, deelgenomen aan diverse landelijke en regionale ontwikkelingen voor het beheer van waterkeringen.

Op basis van de nieuw te ontwikkelen veiligheidsnormen kan het waterschap gericht acties (verbeteringsmaatregelen) ondernemen en een verantwoorde afweging maken. In de planperiode wordt verder geanticipeerd op de ontwikkelingen als gevolg van de aanbevelingen van de commissie Veerman (Deltacommissie). Dijkversterkingen worden door HHSK afgestemd met het interne, landelijke en regionale beleid en worden bekeken in het licht van nieuwe ontwikkelingen.

Advies Deltacommissie

De regering heeft de Deltacommissie (commissie Veerman) gevraagd advies uit te brengen over hoe Nederland beschermd kan worden tegen de gevolgen van klimaatverandering. De opdracht was breder te kijken dan naar (water)veiligheid alleen. De belangrijkste conclusie uit het advies is dat de zeespiegelstijging mogelijk groter wordt dan verwacht. De commissie meent dat het verstandig is, rekening te houden met mogelijke bovengrenzen, zodat besluiten en maatregelen voor lange tijd houdbaar zijn. De veiligheidsopgave is belangrijk en de huidige normering is te laag. De Deltacommissie heeft een Deltaprogramma ontworpen. Hierin wordt geschetst welke ingrepen op de lange termijn noodzakelijk zijn.

De Deltacommissie stelt verder dat klimaatverandering en zeespiegelstijging een feit zijn en dat Nederland vanaf vandaag aan de slag moet met het verbeteren van de waterveiligheid. Dit betekent onder andere het beschermen van het Rijnmondgebied door middel van afsluitbare keringen in de rivieren rond het gebied, het veiligstellen van de zoetwatervoorzieningen en het behoud van estuaria. Daarnaast moet het veiligheidsniveau achter de dijken worden verhoogd.

Toetsing

In 2011 vindt de afronding van de 3e toets van de primaire waterkeringen plaats. Er wordt hierbij gestreefd de score "geen oordeel" zoveel mogelijk terug te brengen. Belangrijk is dat het toetsingsinstrumentarium voldoende op orde is en het beheerdersoordeel afdoende is ingebed in de toetsingsprocedures.

Nu de hydraulische randvoorwaarden voor primaire waterkeringen categorie C zijn vastgesteld, kan de waterkering langs de Hollandsche IJssel met de 3e toets worden meegenomen. In 2012 voert HHSK de gedetailleerde toetsing uit van de genormeerde regionale waterkeringen (boezemkaden). Hierbij wordt in eerste instantie getoetst op hoogte en stabiliteit. Aan het eind van de planperiode heeft HHSK deze keringen volledig getoetst, mits de instrumenten voor de toetsing door de provincie voldoende zijn ingericht. Naast veldwerk (boringen en sonderingen) bestaat de toetsing voor een belangrijk deel uit geotechnisch onderzoek.

Dijkversterkingen

Alle dijkvakken van de primaire waterkeringen categorie A langs de Nieuwe Maas en de Lek (direct buitenwater kerend) die in de 1e en 2e toetsronde zijn afgekeurd, zijn opgenomen in het HWBP en vallen onder de Rijkssubsidieregeling. Vanuit het HWBP worden de volgende dijkversterkingen voorbereid en uitgevoerd:

- Nederlek
- Bergambacht-Ammerstol-Schoonhoven (BAS)
- enkele kleinere trajecten:
 - Nieuwe Maasdijk bij Krimpen aan den IJssel
 - Lekdijk bij Krimpen aan de Lek
 - Nieuwe Maasdijk bij Krimpen aan de Lek

De primaire waterkeringen aan weerszijden van de Hollandsche IJssel beschermen dijkkring 14 (het hart van de Randstad) en 15 (Lopiker- en Krimpenerwaard) tegen overstrooming van rivierwater. Bij dreigend hoog buitenwater (vanuit de rivier en/of zee) wordt de stormvloedkering bij Krimpen gesloten. Het maximaal optredende peil op de Hollandsche IJssel is daarmee begrensd. De dijken langs

de Hollandsche IJssel zijn daarom bestempeld als 'categorie C-keringen' (indirect waterkerend). Voor het verbeteren van deze keringen is bij het Rijk ten minste tot en met 2015 geen geld beschikbaar. Hoewel in principe wordt voldaan aan de norm van veiligheid in de Wet op de Waterkering, is uit onderzoek gebleken dat er bij langdurige hoge waterstanden een reëel gevaar bestaat dat

een deel van de dijken bezwijkt. Dit geldt voor een groot deel van de categorie C-kering, waarbij een beperkt deel als urgent kan worden aangemerkt. HHSK gaat in de planperiode de meest urgente delen van deze kering aanpakken, onder de voorwaarde dat afspraken met het Rijk kunnen worden gemaakt over de financiering.

Onderhoud

Het buitengewoon onderhoud, dat door HHSK wordt uitgevoerd, vindt plaats op planmatige wijze op basis van meerjarenonderhoudsplannen. Uitgangspunt hierbij is robuustheid: waar mogelijk wordt rekening gehouden met toekomstige waterstanden en rivierafvoeren. Boezemkaden die bij de toetsing zijn afgekeurd op de hoogteligging, worden opgenomen in het meerjarenonderhoudsprogramma voor de boezemkaden.

Dijkversterking Nederlek.

3.5 Ruimtelijke doorwerking en afstemming

Gemeenten en ontwikkelaars dienen bij de inrichting van gebieden rekening te houden met het beperken van de gevolgen van een overstrooming. Als dat nodig is moeten er inrichtingsmaatregelen worden getroffen. HHSK adviseert over het beperken van mogelijke gevolgen en de te nemen maatregelen door middel van een veiligheidsbeschouwing bij de watertoets. Voor zover relevant vormen de beleidsuitgangspunten voor de vergunningverlening (hoofdstuk 9) tevens de basis voor de watertoets. Enkele belangrijke uitgangspunten voor de beoordeling van (nieuwbouw-) plannen zijn opgenomen in tabel 3.1.

Tabel 3.1

Uitgangspunten ruimtelijke doorwerking waterveiligheid

- Bouwen op/nabij waterkeringen: er zijn zones waar bebouwing onder voorwaarden mogelijk is en er zijn bebouwingsvrije zones waar bouwen niet is toegestaan.
- De gehele keurzone van waterkeringen moet met een eigen (eventueel dubbel-)bestemming op de bestemmingsplankaart worden vastgelegd. De afmetingen zijn conform de legger.
- In de regels dient te zijn opgenomen dat de gemeente de beheerder van de waterkering schriftelijk om advies vraagt alvorens een bouwvergunning te verlenen.
- Veiligheidsnormering: realisatie van nieuwe kapitaalsintensieve functies kan gevolgen hebben voor de veiligheidsnormering van het gebied; verzwaaring van de kades/dijken kan noodzakelijk zijn. In het bestemmingsplan moet daarvoor ruimte worden gereserveerd.
- Risicobenadering: het risico van een eventuele dijkdoorbraak kan het noodzakelijk maken om maatregelen te nemen om de gevolgen te beperken, bijvoorbeeld door het gebied extra op te hogen. Dit mag niet ten koste gaan van de waterveiligheid van andere delen van het gebied.

3.6 Doorkijk na 2015

Met de doelen voor de periode 2010-2015 worden belangrijke stappen gezet voor de waterveiligheid van het beheersgebied van HHSK. Voor zover nu te overzien moeten – afgezien van de structurele beheerstaken – de volgende opgaven worden uitgevoerd in de periode na 2015:

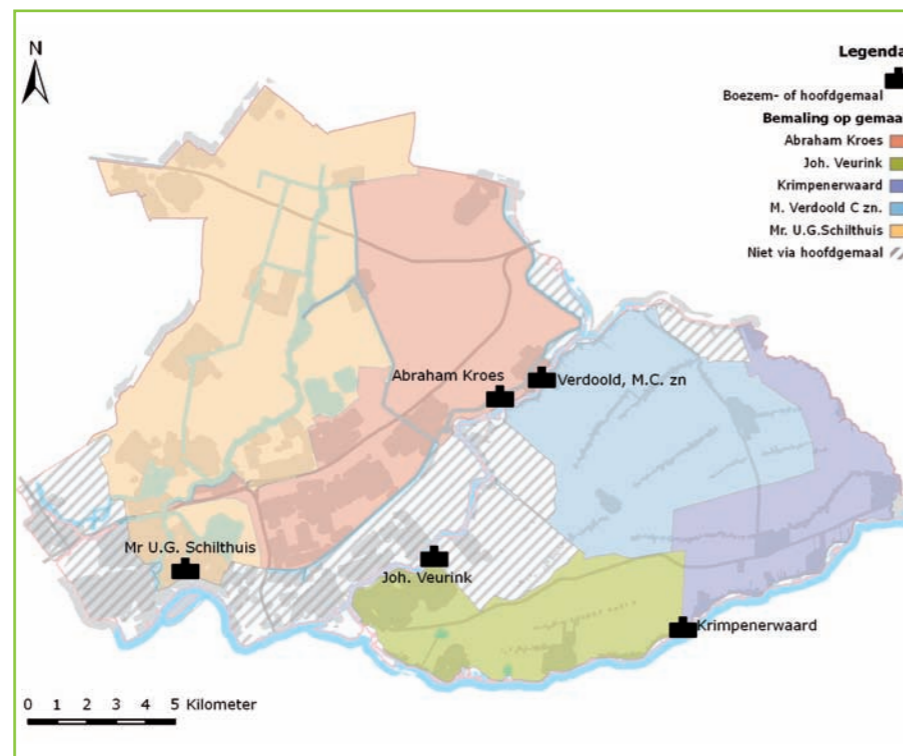
- Het verbeteren van de afgekeurde dijkvakken uit de 3e en volgende toetsingsronde, inclusief de resterende afgekeurde delen van de categorie C-keringen.
- Eventuele andere maatregelen voortvloeiend uit ondermeer de overstroomings-risicobenadering, toekomstige klimaatscenario's en de aanbevelingen van de Deltacommissie.

Oppervlakte- en grondwaterbeheer (watersysteem)

4

4.1 Inleiding

Bij het oppervlakte- en grondwaterbeheer gaat het om de inzet van HHSK op het gebied van de inrichting en het beheer van het oppervlaktewater-, grondwater- en vaarwegenbeheer in het beheersgebied. De hoofdkenmerken van het afvoersysteem staan op kaart 5.

Kaart 5. Bemalingseenheden en gemalen HHSK

4.2 Ambitie

Inrichting, beheer en onderhoud van het oppervlaktewatersysteem krijgen integraal vorm (waterkwaliteit en waterkwantiteit). HHSK heeft de ambitie om waar mogelijk kansen te benutten om het watersysteem (oppervlaktewater, grondwater en vaarwegen) optimaal in te richten en het systeem doelmatig en efficiënt te beheren. In deze paragraaf wordt ingezoomd op de ambities voor de subthema's waterkwantiteit, zoetwatervoorziening & wateraanvoer en waterkwaliteit. De subthema's grondwater- en vaarwegenbeheer komen alleen aan de orde bij de operationele doelen (paragraaf 4.3).

Waterkwantiteit

Het gewenste oppervlaktewatersysteem is robuust en veerkrachtig, dient de verschillende gebruiksfuncties van het oppervlaktewater zo

goed mogelijk, is goed ingespeeld op meer extreme situaties (te veel en te weinig water) en is duurzaam van karakter (langetermijneffecten).

Over de aanpak van wateroverlast en -tekort (mede door klimaatverandering) zijn de lijnen in 2003 vastgelegd in het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW). Het NBW is in 2008 geactualiseerd. In het beheersgebied van HHSK gelden

ook maatregelenpakketten die volgens de NBW-normering zijn bepaald (zie bijgaande kader). De uitvoering wordt met het oog op de gewenste kosteneffectiviteit op pragmatische wijze (ondermeer inspeland op ruimtelijke ontwikkelingen) gefaseerd aangepakt tot 2015 en zal daarna meegroeien met de klimaatverandering.

HHSK zet bij het voorkomen van wateroverlast in op robuuste maatregelen. Uitgangspunt daarbij is berging in de vorm van open water waarmee ook later kan worden ingespeeld op eventuele extremere klimaatscenario's. Voor het stadscentrum van Rotterdam duurt het langer om maatregelen uit te voeren, omdat hier momenteel te weinig mogelijkheden zijn om de waterberging voldoende uit te breiden. Het spreekt voor zich dat het risico op wateroverlast bij nieuwe ontwikkelingen niet mag toenemen.

Samenvattend is de waterkwantiteitsambitie voor de lange termijn:

- Het peilbeheer is optimaal afgestemd op de situatie en het 'normale' gebruik van het gebied, waarbij tevens rekening is gehouden met eventuele effecten en ontwikkelingen op lange termijn.
- De bescherming tegen wateroverlast voldoet (blijft voldoen) aan de NBW-normen.

Veranderingen in het gebruik en de belangen binnen het gebied, bodemdaling, klimaatveranderingen en potentiële veranderingen in het beheer van het hoofdsysteem, kunnen aanleiding zijn om door de tijd opnieuw te bezien hoe aan de genoemde ambitie invulling kan worden gegeven. Peilbesluiten en de periodieke NBW-normtoetsing zijn daarbij belangrijke instrumenten.

In de praktijk doen zich momenteel (nog) relatief weinig problemen door wateroverlast voor. Toch zijn er risico's door de klimaatverandering, vooral in het stedelijk gebied van Rotterdam. HHSK heeft sinds 2001 al de nodige maatregelen voorbereid en uitgevoerd. Door het uitvoeren van faalkansanalyses zijn mogelijke knelpunten in beeld gebracht en zijn NBW-maatregelenpakketten opgesteld (2015/2050). Knelpunten bij ongewijzigd grondgebruik kunnen optreden in Schieland, maar worden voorsnog niet voorzien in de Krimpenerwaard.

NBW-normering HHSK

Voor de planperiode is de waterhuishouding, bij het op dat moment aanwezige grondgebruik, getoetst aan de werknormen uit het NBW:

Grondgebruik	Inundatienorm	Maaiveldcriterium
grasland/veenweide	eens per 10 jaar	5% laagste maaiveld
akkerbouw	eens per 25 jaar	1% laagste maaiveld
glastuinbouw	eens per 50 jaar	1% laagste maaiveld
bebouwd gebied	eens per 100 jaar	vloerpeil laagste bebouwing

In overeenstemming met het NBW is de waterhuishouding op deze normering getoetst bij het huidige klimaat en het middenscenario 2050 zoals opgesteld door het KNMI in het kader van WB21. Het middenscenario 2050 is één van klimaatscenario's, waarvan de bijbehorende wijziging van de neerslaghoeveelheid hieronder is vermeld.

Scenario	2050	2100
midden	+ 10%	+ 20%
maximum	+ 20%	+ 40%

Voor de waterhuishoudkundige berekeningen worden de (uur)gegevens van de neerslag van de laatste 100 jaar van station De Bilt gebruikt. Uit gegevens van waarnemingsstations in het beheersgebied is gebleken dat voor het gebied van Schieland de neerslag in de nazomer en in het najaar (augustus tot en met november) structureel – en nog afgezien van de bovengenoemde klimaatscenario's - circa 10% hoger ligt dan de neerslagwaarden van De Bilt. Om rekening te houden met dit lokale neerslagklimaat zijn de (huidige) regencijfers van De Bilt voor de periode augustus tot en met november met 10% verhoogd. Omdat dit neerslagpatroon wordt toegeschreven aan het in het najaar relatief warme Noordzeewater wordt dit het "kusteffect" genoemd.

In 2006 heeft het KNMI nieuwe klimaatscenario's gepresenteerd. Vooralsnog is niet duidelijk welk scenario het meest waarschijnlijk zal zijn. Om die reden en omdat de huidige benadering grotendeels de nieuwe scenario's dekt, blijven de eerdere scenario's van WB21 voor HHSK vooralsnog uitgangspunt bij het dimensioneren van het watersysteem.

Volgens de afspraken van het NBW dient de waterhuishouding in 2015 te voldoen aan de werknormen bij het huidige klimaat (met uitzondering van het oude centrum van Rotterdam). Daarna dient de waterhuishouding "mee te groeien" met de klimaatverandering. In het geval dat bij het huidige klimaat sprake is van een wateropgave waarvoor maatregelen dienen te worden getroffen, wordt overeenkomstig het NBW onderzocht of het haalbaar is deze extra wateropgave geheel of gedeeltelijk direct te realiseren.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen worden mogelijkheden benut om een robuuster en duurzamer watersysteem te realiseren (grottere peilvakken, voorkomen wateroverlast, minimaliseren inlaat van gebiedsvreemd water, toepassen lagenbenadering RO, etc.). De inrichting wordt afgestemd op het klimaatscenario 2050 of 2100 (zie tabel).

Samenvattend is het beleid van HHSK bij functieverandering of herinrichting met betrekking tot het klimaat als volgt (zie ook de nota 'Waterberging bij ruimtelijke ontwikkelingen', HHSK 2007):

Grondgebruik	Neerslagscenario's
Nieuwe hoogwaardige land- en tuinbouw en glastuinbouw	Middenscenario 2050 (10% neerslagtoename)
Nieuw stedelijk gebied	Middenscenario 2100 (20% neerslagtoename)
Alle bestaande gebieden	In 2015 voldoen aan de normen bij het huidige klimaat; vervolgens gelijk op met de klimaatontwikkeling.

Zoetwatervoorziening en wateraanvoer

In droge perioden wordt het gebied van HHSK direct of indirect vanuit de grote rivieren voorzien van het nodige zoete oppervlaktewater. Dit water is nodig om het waterpeil in stand te houden in verband met de stabiliteit van de (veen-)kaden en funderingen, het beperken van de maaiveldddaling, landbouwkundig gebruik (veedrenking, beregening) en de natuurwaarden van water en land. Passend binnen de landelijke lijn, heeft het voorkomen van veiligheidsrisico's (kaden) en het tegengaan van onomkeerbare schade (maaiveldddaling, funderingen, onomkeerbare of langdurige schade aan de natuur) de hoogste prioriteit van HHSK. In de huidige situatie kan in droge perioden zoet water naar Schieland worden aangevoerd via de route van de zogenoemde Kleinschalige Wateraanvoer-voorziening (KWA) en via het beheersgebied van Delfland (Brielsemeer).

Door de ligging van het beheersgebied van HHSK in het waterrijke, westelijke gedeelte van laag Nederland is er met de Nieuwe Maas, de Lek en de Hollandsche IJssel op zich altijd voldoende water (volume) beschikbaar, maar door de invloed van de zee kan dit water bij lage rivierafvoeren tijdelijk verzilt. Een belangrijke oorzaak hiervan is de in het verleden uitgevoerde verbreding en verdieping van ondermeer de Nieuwe Maas en de Nieuwe Waterweg ten behoeve van de scheepvaart. Het proces van verzilting van de rivieren kan op langere termijn worden versterkt door klimaatverandering. Verwacht wordt dat de Rijn meer een regenrivier wordt, met lagere afvoeren in de zomer. Verzilting van de benedenrivieren zal daardoor frequenter en langduriger optreden, waarbij de mate van verzilting toeneemt. Als de hogere overheden het regime in de Zuid-Hollandse en Zeeuwse Delta gaan herzien (o.a. Haringvliet en Krammer/Volkerak-Zoommeer), kan dat leiden tot afvoer van meer rivierwater via dit gebied. Hierdoor kan de zoutindringing via de rivieren naar het beheersgebied van HHSK toenemen.

Het inlaten van verzilt water heeft nadelige effecten op de land- en tuinbouw, maar vooral op de ecologische toestand van watergangen (ook buiten natuurgebieden). HHSK vindt deze eventueel optredende verzilting ongewenst.

Er zijn geen zwaarwegende redenen of praktische mogelijkheden om het water binnen HHSK structureel te verzilten. De inzet van de Deltacommissie om te zoeken naar alternatieven voor de zoetwatervoorziening in droge perioden, wordt door HHSK dan ook van harte onderschreven.

De toename van de interne verzilting (zoute kwel) door zeespiegelstijging is de komende decennia waarschijnlijk nog verwaarloosbaar. Overhaaste maatregelen in verband met klimaat zijn dus niet nodig. Wel is het belangrijk om de komende tijd onderzoek te doen naar de ontwikkelingen, de consequenties van mogelijke ingrepen en duurzame oplossingen.

Waterkwaliteit

Binnen het waterkwaliteitsbeheer is de afgelopen jaren het accent verschoven van een stofgerichte naar een meer ecologische benadering. Deze lijn is met de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) verder aangescherpt. De waterkwaliteit mag niet achteruitgaan (stand-still principe) en wordt waar mogelijk verbeterd. De stroomgebiedsbenadering wordt gehanteerd, de ecologische en chemische toestand van het grond- en oppervlaktewater moet verbeteren (op zijn laatst in 2027) en binnen de afvalwaterketen worden volgens het principe 'schoonhouden-scheiden-schoonmaken' zoveel mogelijk problemen voorkomen (zie hoofdstuk 5 Afvalwaterketen).

In de praktijk betekent dit dat de inrichting en het beheer van het watersysteem waar mogelijk natuurvriendelijker wordt, waardoor begroeiing zich beter kan ontwikkelen, vrije migratie van vissen tussen polders, boezems, hoofdwatgangen en rivieren mogelijk wordt en emissies van nutriënten, gewasbeschermingsmiddelen en zware metalen naar het oppervlaktewater worden voorkomen.

Het waterkwaliteitsbeheer is met het verschuiven van inspannings- naar resultaatverplichtingen (KRW) zakelijker geworden. De Europese Zwemwaterrichtlijn is leidend voor de aanpak van de zwemwateren.

Met de komst van de KRW geldt voor de daartoe aangewezen waterlichamen het Goed Ecologisch Potentieel (GEP) als ecologische doelstelling. Dat geldt ook voor de waterparels. Voor de overige wateren is STOWA klasse III vooralsnog het uitgangspunt voor de ecologische kwaliteit. Hiervan zijn in gebiedsgerichte projecten haalbare en betaalbare doelen afgeleid: de waterkwaliteitsbeelden HHSK (zie onderstaand kader). Voor de chemische waterkwaliteit in KRW-waterlichamen is de Goede Chemische Toestand (GCT) de doelstelling. Daarbij blijven voor alle wateren de (geactualiseerde) 'MTR'-getalswaarden van toepassing (zie ook hoofdstuk 9). Voor alle zwemwateren is het streven om in 2015 ten minste een aanvaardbare kwaliteit te hebben.

Waterkwaliteitsbeelden

Waterkwaliteitsbeelden is de term die HHSK gebruikt voor haalbare en betaalbare doelen op het gebied van waterkwaliteit en ecologie. Daarbij wordt zowel de huidige als de reëel te verwachten ecologische kwaliteit geïllustreerd met een tekening (zie hieronder).

Huidige kwaliteit

Reëel te verwachten kwaliteit

De haalbaarheid en betaalbaarheid van de toekomstige situatie wordt bepaald door de (on)mogelijkheden om het huidige watersysteem te verbeteren. Dit wordt gedaan aan de hand van de 'stuurknoppen' voor de waterkwaliteit: systeemkenmerken zoals kwel en grondsoort, structuur van het watersysteem (bijvoorbeeld aanwezigheid van natuurvriendelijke oevers), stofbelasting (voedingsstoffen, zuurstof), soortensamenstelling (bijv. vissamenstelling), het schonen (onderhoud) van het watersysteem en de stroming (het peilbeheer). Dit is het zogeheten '6-S systeem'. Waterkwaliteitsbeelden passen met dit systeem goed in de systematiek van de Kaderrichtlijn Water. De waterkwaliteitsbeelden zijn door HHSK uitgewerkt in de Waterkwaliteitsbeelden Schieland (2006) en Waterkwaliteitskennis Krimpenerwaard (2007).

De hoge nutriëntengehaltes en nog relatief weinig natuurlijke inrichting van watgangen vormen in de huidige situatie de grootste knelpunten voor de waterkwaliteit en ecologische toestand van het oppervlaktewater. Afgezien van een beperkt aantal overschrijdingen van enkele organische microverontreinigingen en zware metalen vormen dergelijke stoffen binnen het gebied van HHSK geen belemmering voor het bereiken van ecologisch gezond water.

Bij het huidige beheer en onderhoud is het baggeren van watgangen (ook in beheer bij gemeenten en particulieren) het grootste knelpunt. Daarnaast blijkt uit diverse waterkwaliteitsspoorstudies dat inlaatwater vaak een grote bron van nutriënten is.

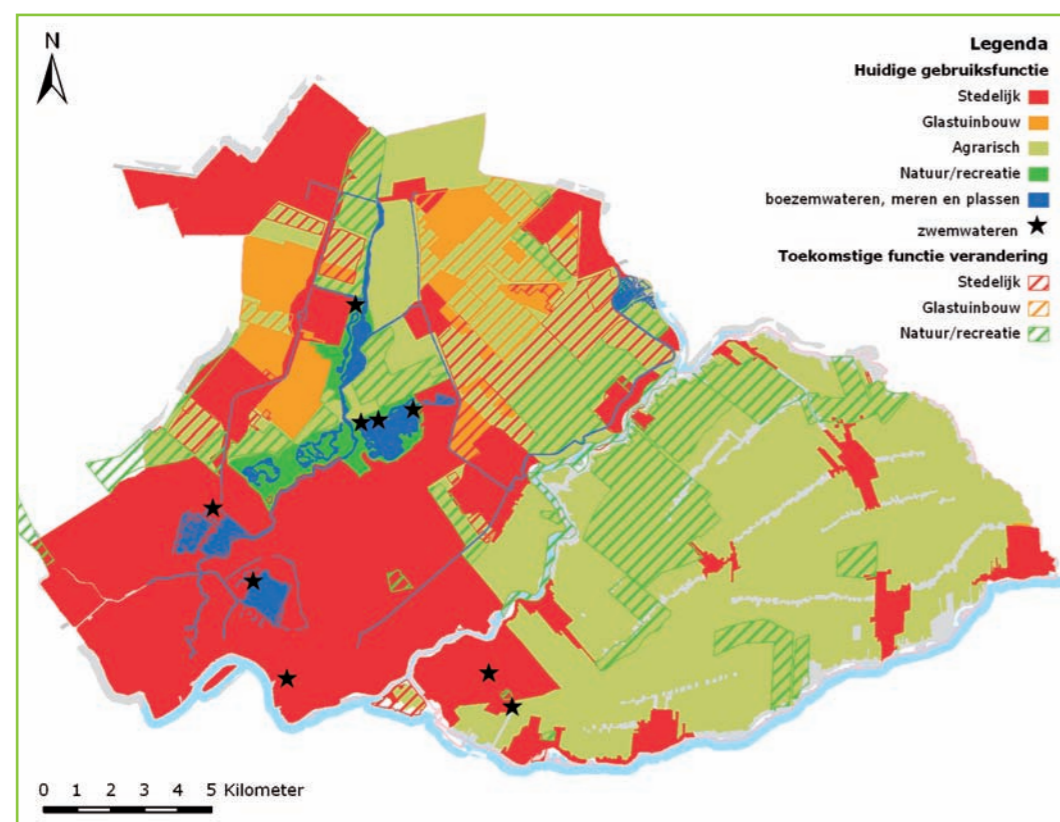
De huidige ecologische kwaliteit voldoet dan ook in de meeste gevallen nog niet; zie de bijgaande tabel. Ook de zwemwaterkwaliteit is in 2009 op slechts twee van de negen locaties al voldoende tot goed.

Huidige ecologische kwaliteit	Slecht	Ontoereikend	Redelijk	Goed
Grote Plassen	33%	33%	33%	
Boezem	38%	63%		
Natuur- & recreatiegebieden	21%	43%	21%	14%
Stedelijk gebied	25%	33%	42%	0%
Landbouwgebieden	22%	37%	38%	3%

Om de (ecologische) waterkwaliteit te verbeteren, moeten prioriteiten worden gesteld voor de aanpak, zelfs over de planperiode heen. HHSK hanteert hierbij de volgende prioriteitsvolgorde:

- ❑ Zwemwateren voldoen aan alle officiële waterkwaliteitsnormen.
- ❑ De grote plassen (Bergse plassen, Kralingse Plas, Zevenhuizerplas) voldoen aan alle officiële waterkwaliteitsnormen.
- ❑ Wateren in gebieden met een nieuwe gebruiksfunctie voldoen aan biologisch gezond water (conform waterkwaliteitsnormen zoals MTR en klasse III van de STOWA-classificering).
- ❑ De boezem en de wateren in bestaande natuur- en recreatiegebieden voldoen aan de waterkwaliteitsbeelden.
- ❑ De wateren in bestaand stedelijk gebied voldoen aan de waterkwaliteitsbeelden.
- ❑ De wateren in bestaand landelijk gebied met een agrarische functie voldoen aan de waterkwaliteitsbeelden.

De voorgaande prioriteiten zijn gebaseerd op het maatschappelijk belang, de hardheid van waterkwaliteitsnormen en de haalbaarheid en betaalbaarheid. De belangen van zowel recreanten als natuur luisteren het nauwst bij de zwemwateren en grote plassen. In nieuw te ontwikkelen gebieden zijn goede mogelijkheden om een goede waterkwaliteit te realiseren volgens de

Kaart 6. Gebruiksfuncties in het beheergebied van HHSK

geldende normen. Bij de bestaande gebieden zijn deze mogelijkheden in de praktijk minder groot. Voor deze gebieden wordt ingezet op het bereiken van de reëel te verwachten kwaliteit van de waterkwaliteitsbeelden (zie kader Waterkwaliteitsbeelden). Een verdergaande verbetering hier is sterk afhankelijk van (generieke) ontwikkelingen ten aanzien van het voorkomen van nutriënten (meststoffen, veenafbraak en eisen aan riolering).

4.3 Doelen voor 2010-2015

Bij de operationele doelen wordt een onderscheid gemaakt in gegevensbeheer en kennis, peilbeheer, inrichting en onderhoud van wateren, grondwater en scheepvaartbeheer.

Gegevensbeheer en kennis

Om het oppervlaktewatersysteem efficiënt en systeemgericht in te richten en te beheren, is het 'goed in de vingers hebben' van het systeem een eerste vereiste. Hiervoor is het verzamelen, beheren en interpreteren van gegevens over de inrichting en toestand van het watersysteem van groot belang. Op basis van de gegevens kan het systeem worden getoetst, het gevoerde beheer worden geëvalueerd en verbeterpunten in beeld worden gebracht. De gegevens vormen ook de basis voor beheersinstrumenten zoals leggers en peilbesluiten. In de planperiode levert HHSK een extra inzet om het gegevensbeheer op orde te krijgen en te houden.

Wat gaan we tot en met 2015 doen?

- ◆ De basisgegevens en leggers van ten minste de hoofdwatgangen en de boezemwateren, inclusief peilregelende kunstwerken, zijn op orde.
- ◆ HHSK beheert en onderhoudt een waterkwantiteits- en waterkwaliteitsmeetnet dat inzicht verschaft in de toestand en ontwikkelingen van het watersysteem.

Planvorming en inrichting oppervlaktewater

De inrichtingsmaatregelen die tot en met 2015 worden uitgevoerd in het oppervlaktewater zijn in de eerste plaats de maatregelen die zijn vastgesteld in het kader van het NBW en de KRW.

De NBW-wateroverlastnormen zijn beschreven in het kader bij paragraaf 4.2. De maatregelen om te voldoen aan de NBW-normen zijn ondergebracht het programma Wateropgave 2015; zie kaart 7 en het daarbij opgenomen tekstkader 'NBW maatregelen/Wateropgave 2015'.

In lijn met de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) zijn voor de planperiode maatregelen geselecteerd om de waterkwaliteit in de KRW-waterlichamen te beschermen tegen achteruitgang en waar mogelijk te verbeteren. De KRW-waterlichamen en de vastgestelde

maatregelen zijn aangeduid op kaart 8 en het daarbij opgenomen tekstkader. In de KRW-bijlage is een uitgebreide onderbouwing van de gemaakte afweging en keuzes opgenomen. (zie bijlage 2: CD-ROM achterin dit plan).

In het beheersgebied van HHSK zijn negen locaties aangewezen als zwemwater; zie kaart 6. Overeenkomstig de Europese Zwemwaterrichtlijn zijn zogenoemde zwemwaterprofielen opgesteld en zijn de maatregelen bepaald die nodig zijn om in 2015 op alle locaties tenminste een aanvaardbare zwemwaterkwaliteit te hebben. Naast HHSK dragen ook de beheerders (veelal gemeenten of recreatieschappen) een verantwoordelijkheid voor bepaalde maatregelen. De uitvoering van de maatregelen wordt met hen afgestemd.

NBW-maatregelen/Wateropgave 2015

Het beheersgebied van HHSK is getoetst aan de wateroverlastnormering van het NBW met de bijbehorende klimaatscenario's (zie kader NBW-normering HHSK bij paragraaf 4.2).

De maatregelen die nodig zijn om aan de normering te voldoen, zijn uitgedrukt in hectares wateroppervlak op het oppervlaktewaterpeil; zie kaart 6. Hierbij is onderscheid gemaakt in:

1. NBW-opgave 2015: maatregelen die nodig zijn bij huidig klimaat.
2. NBW-opgave 2050: maatregelen om in de pas te blijven met de klimaatontwikkelingen.

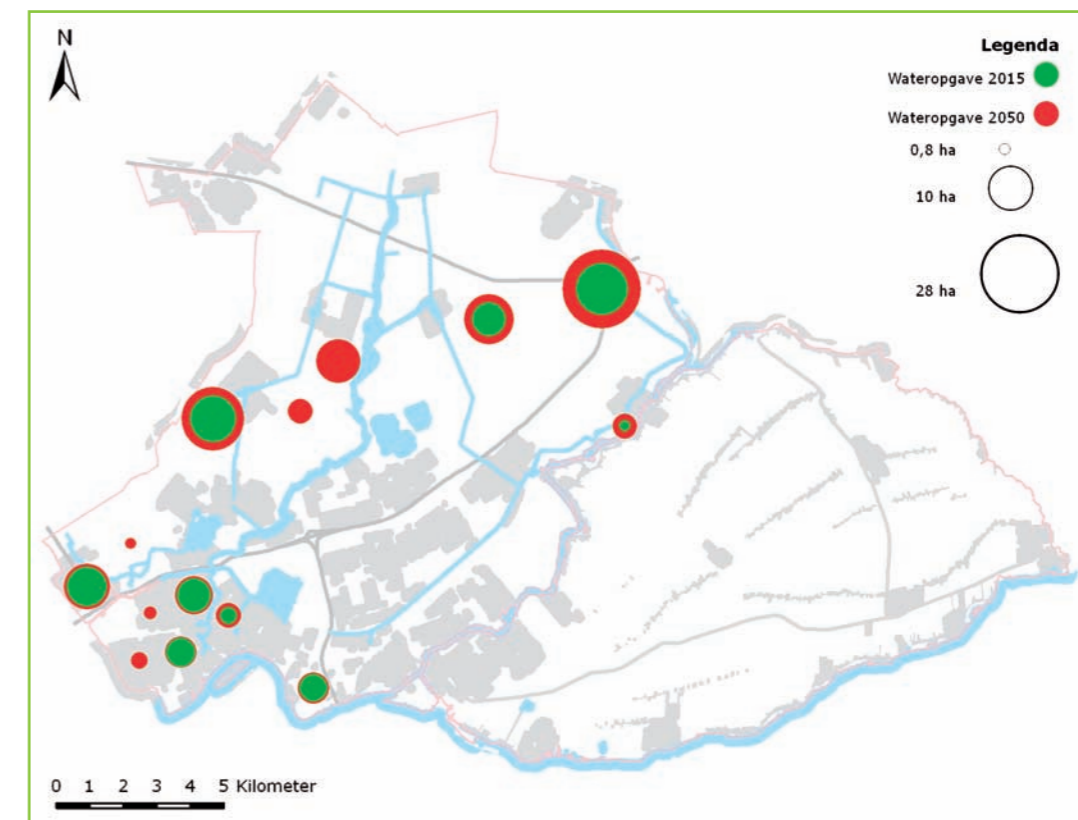
Voor de Krimpenerwaard wordt nader onderzocht of met de uitvoering van het Veenweidepact volledig wordt voldaan aan de NBW-opgaven in dat deel van het gebied.

Naast de NBW-opgave als zodanig is een aantal 'structuurmaatregelen' ontwikkeld om de robuustheid en veerkracht van het watersysteem waar mogelijk extra te versterken. Vaak is er hierbij een samenloop met ruimtelijke ontwikkelingen of KRW-doelen.

In de Wateropgave 2015 zijn de volgende structuurmaatregelen opgenomen:

- a. Cluster Hillegersberg/Schiebroek: Extra benutten berging (automatische stuw); verbeteren afvoer (watergang en gemaal); tevens afvoer voedselrijk water om de Bergse Plassen heen (KRW).
- b. Eendragtspolder: Waterberging en calamiteitenberging vanuit de Rotteboezem, geïntegreerd met de ontwikkeling van een multifunctioneel recreatiegebied.
- c. Overige maatregelen, ondermeer verbeteren van de afvoercapaciteit, optimaliseren van de effectiviteit van waterberging (Overbuurtse polder) en verbinding tussen bemalingsgebieden in de Zuidplaspolder.

In 2015 wordt in het beheersgebied van HHSK voldaan aan de NBW-normen. Uitzondering hierop is het centrum van Rotterdam; hier is meer tijd nodig om volledig aan de normen te kunnen voldoen (zie toelichting in paragraaf 7.4). In 2012 wordt het watersysteem opnieuw getoetst aan de dan beschikbare klimaatscenario's. Op basis daarvan worden de maatregelen vastgesteld om in de periode na 2015 in de pas te blijven lopen met de klimaatveranderingen.

Kaart 7. Wateropgave beheergebied HHSK

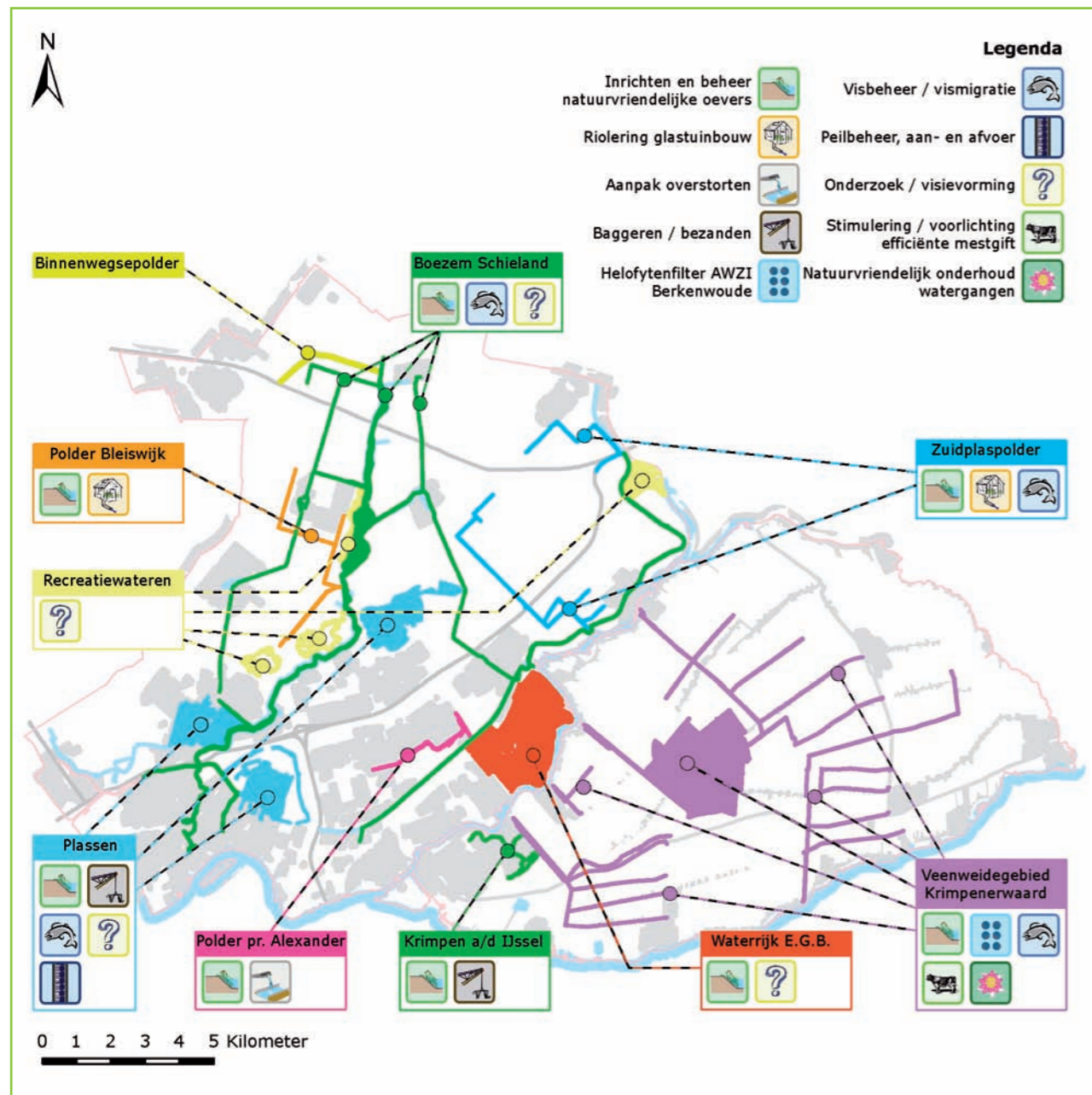
Maatregelen Kaderrichtlijn Water

HHSK voert tot en met 2015 diverse maatregelen uit ter uitvoering van de Kaderrichtlijn Water (KRW). De te treffen maatregelen zijn opgenomen in het Stroomgebiedbeheerplan Rijn-Delta.

HHSK onderscheidt drieëntwintig zogenoemde 'waterlichamen', te weten diverse meren, kanalen en waterrijke gebieden. Voor ieder waterlichaam is in de bijlage aangegeven welke maatregelen worden uitgevoerd.

De KRW-maatregelen van HHSK zijn voor het grootste deel afkomstig uit eerder ontwikkelde plannen en beleid. Het gaat dan om maatregelen als het aanleggen van natuurvriendelijke oevers, riolering van de glastuinbouw en de integrale aanpak van enkele plassen. Daaraan zijn maatregelen toegevoegd om vismigratie mogelijk te maken, en het aanleggen van voor waterplanten begroeibare zones in de Rotte en de Zevenhuizerplas. In diverse waterlichamen wordt gedurende de planperiode onderzoek uitgevoerd voordat concrete verbeteringsmaatregelen kunnen worden vastgesteld.

De KRW-maatregelen zijn aangeduid op kaart 8. Voor nadere gegevens kunt u bijlage 2 raadplegen.

Kaart 8. KRW-maatregelen 2010-2015 beheersgebied HHSK

Eén van de KRW-maatregelen is het opheffen van minimaal zes bestaande prioritaire vismigratieknelpunten; het gaat hierbij hoofdzakelijk om verbindingen met het hoofdsysteem dat door Rijkswaterstaat wordt beheerd. Bij nieuwe kunstwerken wordt ernaar gestreefd om belemmeringen voor vissen zoveel mogelijk te voorkomen.

Bij het bepalen van de NBW- en KRW-doelen en maatregelen is uitgegaan van het huidige ruimtegebruik en de huidige bestemmingen. Het kan de komende jaren blijken dat aanvullende of andersoortige maatregelen getroffen moeten worden als gevolg van functiewijzigingen. In dat geval komen de kosten daarvan ten laste van desbetreffende (plan)ontwikkeling (kostenveroorzakingsbeginsel).

Samen met vrijwel alle gemeenten in het beheersgebied zijn in 2010 gemeentelijke en stedelijke waterplannen opgesteld of in de maak. Gemeentelijke en stedelijke waterplannen zijn een belangrijk instrument om afspraken te maken over het realiseren van opgaven voor inrichting, beheer en onderhoud

van het watersysteem in hun onderlinge samenhang op lokaal schaalniveau. Binnen het kader van de plannen maken gemeenten, HHSK en eventueel andere betrokkenen nadere afspraken over de concrete invulling en uitvoering van maatregelen. Voor HHSK ligt de prioriteit hierbij in de planperiode op de waterkwaliteitsspoormaatregelen en op de uitvoering van de vastgestelde KRW- en NBW-maatregelen. Bij het opstellen en uitwerken van de gemeentelijke waterplannen besteedt HHSK de komende jaren nadrukkelijker aandacht aan het operationele beheer en onderhoud. Doelmatigheid, kosteneffectiviteit en een duidelijke taakverdeling tussen alle betrokken partijen staan hierbij voorop. In lijn met de Kadernota Vis (zie ook bij Onderhoud wateren) worden kansen om de vispasseerbaarheid te verbeteren zo goed mogelijk benut; gemalen die worden vernieuwd of verbeterd worden ten minste visveilig uitgevoerd.

Wat gaan we tot en met 2015 doen?

- ◆ In 2015 voldoet het gebied van HHSK - met uitzondering van het centrum van Rotterdam - aan de NBW-normen; ook de overige maatregelen uit de Wateropgave 2015 en de watersysteemmaatregelen binnen de landinrichting Krimpenerwaard zijn uitgevoerd.
- ◆ De KRW-maatregelen 2010-2015 waarvoor HHSK verantwoordelijk is, zijn uitgevoerd, en HHSK coördineert de uitvoering van KRW-maatregelen door andere instanties.
- ◆ HHSK voert de maatregelen uit de zwemwaterprofielen uit waarvoor HHSK zelf verantwoordelijk is; voor de overige maatregelen wordt afstemming gezocht en worden afspraken gemaakt met de beheerders en eigenaren.
- ◆ De ecologische waterkwaliteitsnormen voor het oppervlaktewater worden in overleg met provincie gebiedsspecifiek uitgewerkt.
- ◆ HHSK en gemeenten beschikken over gemeentelijke waterplannen.
- ◆ HHSK voert in 2012 de NBW-klimaattoets uit en heeft de KRW- en NBW-maatregelen voor de periode 2016-2021 tijdig bepaald en onderbouwd.
- ◆ Bij nieuwbouw, reconstructie of vervanging van gemalen, stuwen en sluizen wordt gestreefd naar vispasseerbaarheid.

Peilbeheer

Het peilbeheer wordt afgestemd op de gebruiksfunctie, houdt rekening met het ecologische functioneren en anticipeert op ontwikkelingen, zoals effecten van klimaatverandering en bodemdaling. Voor nieuwe functies geldt als vertrekpunt dat het oppervlaktewaterpeil niet wordt verlaagd en peilgebieden niet worden versnipperd. De benodigde drooglegging en ontwatering moeten dus worden gerealiseerd door een geschikte locatie te kiezen en deze op een goede manier bouwrijp te maken.

Per polder of boezem stelt HHSK een peilbesluit vast als basis voor het te handhaven waterpeil. Bij het voorbereiden van peilbesluiten hanteert HHSK mede de GGOR-methode. Nut en noodzaak van bestaande afwijkende peilen en inlaten van derden beoordeelt HHSK in overleg met belanghebbenden bij de voorbereiding van het peilbesluit. De wijze waarop HHSK peilbesluiten aanpakt is uitgewerkt in de nota Peilbesluiten HHSK.

Wat gaan we tot en met 2015 doen?

- ◆ HHSK beschikt over actuele peilbesluiten voor het hele gebied.
- ◆ HHSK voert het peilbeheer volgens de vastgestelde peilbesluiten.

Zoetwatervoorziening en wateraanvoer

Het vormt een uitdaging voor HHSK om ondanks de toenemende risico's van verzilting en beperkingen in de beschikbare hoeveelheid water, de verschillende functies en belangen in het gebied ook in de toekomst zo goed mogelijk te kunnen bedienen. De consequenties van klimaatverandering voor zoetwatervoorziening en wateraanvoer op de lange termijn zijn op dit moment niet te overzien. Het huidige beheer wordt in de planperiode voortgezet, inclusief de toepassing van bestaande waterakkoorden zoals de Kleinschalige Wateraanvoervoorzieningen (KWA).

Grootschalige ingrepen in de rivieraanvoer en het structureel verzilten van wateren binnen HHSK is in de planperiode niet aan de orde. Wel onderzoeken de betrokken partijen de langetermijnontwikkelingen en -effecten en wordt de strategie voor de toekomst uitgewerkt. HHSK draagt actief bij aan onderzoek en planvorming in het kader van de zoetwatervoorziening van (zuidwest) Nederland en

Zuid-Holland. Uitgangspunt van HHSK is hierbij dat de (zoet)watervoorziening (aanbod/behoefte) minimaal gelijkwaardig moet blijven aan de situatie van 2008; de consequenties voor het gebied van HHSK van bijvoorbeeld beheerskeuzes in de zuidwestelijke delta en rivierwaterverdeling moeten dus volledig worden gecompenseerd.

Wat gaan we tot en met 2015 doen?

- ◆ Het huidige beheer inzake wateraanvoer en zoetwatervoorziening wordt voortgezet.
- ◆ HHSK onderzoekt samen met de partners de mogelijke toekomstige ontwikkelingen en bepaalt vóór 2015 de strategie en aanpak om de zoetwatervoorziening op de middellange en lange termijn veilig te stellen en te optimaliseren.

Onderhoud wateren (waterkwantiteit en -kwaliteit)

Voor zowel waterkwantiteit (peilbeheer, aan- en afvoer) als waterkwaliteit (ecologie, gebruik) is goed beheer en onderhoud van wateren en kunstwerken van groot belang. De hoofdwatgangen en boezemwateren zijn in onderhoud bij HHSK, voor de overige watgangen ligt de onderhoudsplicht veelal bij de

eigenaren/grondgebruikers of bij instanties zoals gemeenten of terreinbeheerders. De uitvoering hiervan wordt gecontroleerd tijdens de schouw op het gewoon en buitengewoon onderhoud (zie paragraaf 9.3). Natuurvriendelijk werken zoals past binnen de Gedragscode Flora- en faunawet vormt een randvoorwaarde voor de manier waarop het onderhoud wordt uitgevoerd. Verder is bij het gewoon onderhoud (maaïen) van hoofdwatgangen, boezemwateren en overige watgangen de Ecokleurenkoers een belangrijk uitgangspunt (zie kader).

Het baggeren van overige watgangen in het stedelijk gebied vormt een aandachtspunt, ondermeer met het oog op de uitvoering door particulieren en het plaatselijk voorkomen van bagger die vanwege de samenstelling niet ter plaatse kan worden verwerkt. De onderhoudsplicht van derden vormt hierbij een belangrijk vertrekpunt.

Ecokleurenkoers

De Ecokleurenkoers is de naam die HHSK hanteert voor haar maai- en schouwbeleid voor het gewone onderhoud. De belangen voor de waterbeheersing (aan- en afvoer) zijn daarbij afgewogen tegen de waterkwaliteitsbelangen (ecologie). Elke kleur staat voor een bepaald soort onderhoud en bijpassende criteria waarop wordt geschouwd:

- Blauw:** Smalle watgangen en watgangen die van groot belang zijn voor de wateraan- en afvoer waardoor regelmatig onderhoud nodig is. Tijdens de schouw dienen de watgangen vrij te zijn van water- en oeverplanten.
- Groen:** Brede watgangen en watgangen die vooral van belang zijn voor de waterberging (en minder belangrijk voor aan- en afvoer), waardoor een deel van de water- en oeverplanten kan blijven staan. Het onderhoud is extensief en tijdens de schouw mag nog een deel van de watgang begroeid zijn.
- Geel:** Intermediaire watgangen. Gedurende de zomer beperkt het onderhoud zich tot het vrijhouden van het doorstroomprofiel. Bij de schouw zijn de eisen gelijk aan die van de groene watgangen.

Vanaf 2009 is de Ecokleurenkoers van toepassing voor alle watgangen in het beheersgebied van HHSK. De gele koers geldt daarbij alleen voor hoofdwatgangen.

In blauwe en gele watgangen worden de oevers in het najaar afwisselend aan één zijde gemaaid, waardoor dieren ook in de winter een plek om te schuilen hebben.

HHSK levert in de planperiode inspanningen om de vismigratie te verbeteren (zie thema Planvorming en inrichting oppervlaktewater). Het hoogheemraadschap maakt afspraken met en participeert in de drie Visstandbeheercommissies (VBC's) binnen het beheersgebied. Daarnaast beoordeelt HHSK visplannen van derden, stelt indien relevant in overleg met belanghebbenden visstand-beheerplannen op en voert onderzoek uit naar effecten van maatregelen op de visstand (bijvoorbeeld in de Rotterdamse stadswateren). Dit beleid is verder uitgewerkt in de Kadernota Vis.

Wat gaan we tot en met 2015 doen?

- ◆ HHSK onderhoudt hoofdwatgangen en boezemwateren overeenkomstig de bepalingen van keur en legger.
- ◆ Het onderhoud van wateren en eventuele kunstwerken door derden wordt uitgevoerd conform de daarvoor geldende eisen en uitgangspunten.
- ◆ HHSK voert het onderhoud van wateren uit conform de Flora- en faunawet en de Ecolleurenkoers, en bevordert de toepassing daarvan door derden.
- ◆ De gemalen en regelende kunstwerken zijn voortdurend in een bedrijfszekere staat van onderhoud.
- ◆ HHSK onderzoekt met de betrokken partijen hoe het baggeren door derden in stedelijk gebied zo efficiënt mogelijk kan worden uitgevoerd.
- ◆ Het beleid zoals beschreven in de Kadernota Vis wordt uitgevoerd.

Grondwater

Grondwater maakt integraal deel uit van het watersysteem. Met de implementatie van de Waterwet per 2010 wordt het waterschap bevoegd gezag voor een groot deel van de grondwateronttrekkingen en bijbehorende infiltraties. Onttrekkingen voor drinkwater, koudewarmte-opslag en industriële onttrekkingen die groter zijn dan 150.000 m³ per jaar blijven vooralsnog vallen onder het gezag van de provincie.

Gemeenten hebben op grond van de Wet gemeentelijke watertaken de zorgplicht voor het 'ondiepe' stedelijk grondwater. In het Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP) wordt vastgelegd hoe hieraan concreet invulling wordt gegeven; zie ook hoofdstuk 5, riolering. Richting gemeenten heeft HHSK vanaf 2010 een adviesrol voor het gehele watersysteem, dus inclusief het grondwater. Gemeenten kunnen advies vragen voor het oplossen van knelpunten en beoordelen van de doelmatigheid van het afvoeren van overtollig grondwater. Verder brengt HHSK zijn kennis van en ervaring met het (grond)watersysteem in bij het overleg met gemeenten (adviseur gemeente en particulieren conform watertoets). Waar gemeenten waterloketten opzetten voor burgers en bedrijven vervult HHSK in overleg een rol in de backoffice voor deze loketten.

HHSK heeft de uitgangspunten voor de grondwatertaak vastgesteld in het Beleidskader Grondwater HHSK (26 november 2008). Er is voor gekozen om de grondwatertaak gefaseerd in te vullen. Voor de vergunningverlening en handhaving worden de tot dan toe door de provincie gehanteerde uitgangspunten overgenomen. In 2012 worden het beleidskader en de interne werkprocessen geëvalueerd. Afhankelijk van de uitkomsten van de evaluatie zal HHSK nader beleid formuleren en de aanpak waar nodig aanpassen.

Wat gaan we tot en met 2015 doen?

- ◆ De grondwatertaken worden geïmplementeerd overeenkomstig het Beleidskader Grondwater HHSK 2008.
- ◆ Het grondwaterbeleid wordt in 2012 geëvalueerd; op grond daarvan wordt het beleid eventueel aangepast.

Scheepvaartbeheer

Het scheepvaartbeheer bestaat uit nautisch- en vaarwegbeheer. Het nautisch beheer behelst de regulering van het scheepvaartverkeer; het vaarwegbeheer betreft de instandhouding van de vaarweg als zodanig. HHSK is op grond van de Scheepvaartverkeerswet nautisch beheerder voor de wateren in zijn beheersgebied voor zover er geen andere beheerder is. De gemeente Rotterdam

is bijvoorbeeld nautisch beheerder van het Noorderkanaal.

Het hoogheemraadschap is als vaarwegbeheerder verantwoordelijk voor de instandhouding van de vaarwegverbinding tussen de Hollandsche IJssel en de Rottemeren via de Ringvaart van de Zuidplaspolder en de Hennipsloot. Hiertoe behoort ook het onderhoud en de bediening van de Snelle Sluis bij Moordrecht. De provincie overweegt het vaarwegbeheer van de watgangen die een vaarwegfunctie hebben, zoveel mogelijk over te dragen aan de waterschappen. Provincie en Zuid-Hollandse waterschappen onderzoeken met het oog daarop welke wateren dit betreft en wat de consequenties zouden zijn voor het beheer en onderhoud en hoe dit het beste kan worden geregeld. De financiering van eventuele als bovenwaterschappelijk te beschouwen kosten vormt hierbij voor HHSK een aandachtspunt. Op basis van het onderzoek worden in de planperiode onderlinge afspraken gemaakt en beleidsregels opgesteld. HHSK legt bij het nautisch beheer en vaarwegbeheer de nadruk op het beschermen van de wateren, oevers en natuurwaarden op en langs de vaarwegen. HHSK gaat ervan uit dat andere (beheers)instanties zoals de recreatieschappen en gemeenten zorgen voor eventuele extra voorzieningen voor het recreatief medegebruik van de vaarwegen.

Wat gaan we tot en met 2015 doen?

- ◆ HHSK zet tot nader besluit de huidige praktijk met betrekking tot het nautisch beheer en het vaarwegbeheer voort.
- ◆ HHSK maakt in de planperiode afspraken met de provincie over het toekomstig vaarwegbeheer en nautisch beheer en werkt het beleid waar nodig verder uit.

4.4 Strategie en aanpak

Vertrekpunt van de aanpak is het goed en verantwoord uitvoeren van de basistaken van watersysteembeheer. Verder is het belangrijk dat de KRW- en NBW-maatregelen worden uitgevoerd door HHSK en de andere verantwoordelijke instanties. Het aanpakken van andere waterkwaliteitsknelpunten gaat in de prioriteitsvolgorde van gebieden zoals bij de ambitie is geformuleerd. Het accent ligt hierbij in de planperiode op het voorkomen van achteruitgang en het benutten van kansen, bijvoorbeeld bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Bij de aanpak van de verschillende wateropgaven volgt HHSK de volgende strategie:

- Het benutten van kansen, bijvoorbeeld bij ruimtelijke ontwikkelingen en functieveranderingen (gebiedsprocessen, landinrichting, uitbreidingsplannen, etc.).
- Met gemeenten afspraken maken over inrichting en beheer van watgangen in het bestaand stedelijk gebied.
- Zelf initiëren van projecten voor specifieke wateren/gebieden. Bijvoorbeeld het herstel van de (recreatie)plassen.
- Voor overige gebieden/watgangen wordt gebruik gemaakt van het generieke beleid (wet- en regelgeving, dagelijks beheer, onderhoud).

Bij het uitvoeren van de nieuwe taak voor de vergunningverlening en handhaving van bepaalde grondwateronttrekkingen volgt HHSK vooralsnog de bestaande provinciale aanpak. Gemeenten vormen het loket voor klachten over grondwateroverlast. HHSK adviseert gemeenten hierover en is betrokken bij de inhoudelijke backoffice.

Voor een efficiënt visstandbeheer werkt HHSK samen met belanghebbenden in een drietal Visstandbeheercommissies. Activiteiten worden in onderling overleg bepaald. De lijnen waarlangs wordt gewerkt, staan in de Kadernota Vis. Voor het vaarweg- en nautisch beheer wordt eerst een aantal onderzoeksvragen beantwoord alvorens nadere afspraken volgen met de provincie en Zuid-Hollandse waterschappen.

4.5 Ruimtelijke doorwerking en afstemming

Toekomstige knelpunten in het waterbeheer kunnen worden voorkomen door deze zo vroeg mogelijk te betrekken in de ontwikkeling van ruimtelijke plannen en daarbij de lagenbenadering consequent toe te passen. De randvoorwaarden en doelen voor een duurzaam watersysteem moeten daarom doorwerken in plannen van rijk, provincie, gemeenten en ontwikkelaars.

De provincie legt de doelstellingen en de wateropgaven (kwantiteit en kwaliteit), voor zover dit op provinciaal schaalniveau relevant is, vast in ruimtelijke structuurvisies en het Provinciaal Waterplan. Gemeenten nemen, in lijn met de watertoets, de wateraspecten vroegtijdig mee bij ontwikkeling, inrichting en beheer.

In grote lijnen hanteert HHSK als uitgangspunt dat ontwerp en inrichting van het gebied zodanig moeten zijn dat:

- ❑ het watersysteem voldoet aan de normen voor berging, aan- en afvoer;
- ❑ de waterkwaliteit niet achteruit gaat, en waar mogelijk wordt verbeterd;
- ❑ beheer en onderhoud van watersysteem op een verantwoorde en efficiënte wijze mogelijk zijn;
- ❑ waar negatieve effecten niet te voorkomen zijn, mitigerende en compenserende maatregelen worden getroffen;
- ❑ geen afwenteling plaatsvindt van negatieve effecten voor waterkwantiteit of waterkwaliteit tussen wateren en gebieden;
- ❑ rekening wordt gehouden met toekomstige ontwikkelingen, waaronder het klimaat.

Maatregelen ten aanzien van het watersysteem worden gekozen volgens de principes:

- ❑ Eerst vasthouden of bergen, dan pas afvoeren. Dit betekent dat eerst wordt gekeken naar de mogelijkheid van maatregelen die het watersysteem meer ruimte en veerkracht geven, waardoor dat de afhankelijkheid van technische kunstgrepen beperkt blijft.
- ❑ Schoonhouden, scheiden en schoonmaken. Maatregelen ten gunste van de waterkwaliteit zijn in eerste instantie gericht op het voorkomen van verontreinigingen.
- ❑ De beïnvloeding van een watersysteem door minder schoon water van elders moet worden vermeden. Vervuilingbronnen moeten zoveel mogelijk ter plaatse worden gesaneerd.

Deze uitgangspunten zijn verder gespecificeerd in randvoorwaarden voor (ruimtelijke) plannen van (vooral) gemeenten. Onderstaande tabel geeft een samenvatting van de specifieke watersysteemrandvoorwaarden die HHSK hanteert (bron: Handleiding en Checklist Water in nieuwbouwplannen HHSK).

De aangegeven randvoorwaarden hebben vooral betrekking op inrichting en beheer op lokaal niveau. De inbreng van HHSK heeft soms het karakter van een voorschrift en in veel gevallen van een advies waarvan alleen gemotiveerd door de desbetreffende instantie kan worden afgeweken.

Tabel 4.1 Uitgangspunten plantoetsing watersysteem

Thema	Criteria	Vastleggen
<i>Ruimtevragende en structuurbepalende aspecten</i>		
Watersysteem	<ul style="list-style-type: none"> - Hoofdwatersysteem met voldoende capaciteit en bereik in het gebied - Voldoende ruimte voor peilregulerende kunstwerken - Minimaal 50% natuurvriendelijke oevers - Reserveren en vastleggen van onderhoudszones op openbaar toegankelijke oevers - Voldoende ruimte voor zuivering- en infiltratievoorzieningen 	<ul style="list-style-type: none"> - Afspraken en aanpassingen borgen in de watervergunning en in het bestemmingsplan - Hoofdwatersysteem op de plankaart van het bestemmingsplan als "water" bestemmen of met een aanduiding binnen een andere bestemming aangeven - Gemalen, rioolgemalen en andere belangrijke waterhuishoudkundige voorzieningen met een eigen bestemming borgen
Waterberging	<ul style="list-style-type: none"> - Verhardingstoename groter dan 500 m2 compenseren door realisatie van voldoende waterberging volgens NBW-systematiek: maatwerk - Geen achteruitgang van watersysteemgedrag - Dempingen 100% compenseren - Ruimte opnemen voor terugdringen/opheffen historische wateropgave - Waterberging binnen plangebied dan wel binnen peilgebied realiseren 	<ul style="list-style-type: none"> - Afspraken en aanpassingen borgen in de watervergunning en in het bestemmingsplan

Thema	Criteria	Vastleggen
<i>Inrichtings- en uitvoeringsaspecten</i>		
Watersysteem	<ul style="list-style-type: none"> - Rekening houden met huidig en toekomstig waterpeil - Voorkomen van hydraulische knelpunten - Voldoende capaciteit van watergangen en kunstwerken - Toepassen flauwe oevers - Advies over minimale drooglegging, straat- en vloerniveaus 	<ul style="list-style-type: none"> - Afspraken en aanpassingen borgen in de watervergunning en in het bestemmingsplan - Peilen vastleggen in het peilbesluit of de watervergunning - Advies over drooglegging vastleggen in bestemmingsplan
Onderhoud en beheer	<ul style="list-style-type: none"> - Goede bereikbaarheid van water, oevers en kunstwerken voor inspectie en onderhoud - Afspraken maken over onderhoud en baggerwerkzaamheden - Implementeren Ecoleukenoers (maai- en schouwbeleid regulier onderhoud van HHSK) 	<ul style="list-style-type: none"> - Afspraken en aanpassingen borgen in de watervergunning en in het bestemmingsplan - Beheer en onderhoudszaken vastleggen in beheerplan en bestemmingsplan
Grondwater	<ul style="list-style-type: none"> - Terughoudend omgaan met bouw(rijp)methodes die toestromen van grondwater doen toenemen - Rekening houden met bestaande belangen die schade kunnen ondervinden door hoge of lage grondwaterstanden 	<ul style="list-style-type: none"> - Afspraken en aanpassingen borgen in de watervergunning, in het bestemmingsplan en eventueel in een overeenkomst
Ecologie en KRW	<ul style="list-style-type: none"> - Behouden en versterken variatie en ontwikkelingsmogelijkheden van flora en fauna, verbeteren vismigratie - Rekening houden met KRW-waterkwaliteitsdoelstellingen - Voorkomen van knelpunten en belasting watersysteem door bladval, beschaduwing, hondenpoep, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> - Afspraken en aanpassingen borgen in de watervergunning en in het bestemmingsplan - Beheer en onderhoudszaken vastleggen in beheerplan en bestemmingsplan
Riolering	<ul style="list-style-type: none"> - Uitgangspunt is verbeterd gescheiden stelsel of gelijkwaardig (zie verder het thema 'afvalwaterketen en emissies') 	<ul style="list-style-type: none"> - Afspraken en aanpassingen borgen in de watervergunning, het rioleringsplan, het afkoppelplan en in het bestemmingsplan
Bouwen	<ul style="list-style-type: none"> - Voorkomen toepassing van milieuvriendelijke materialen (duurzaam bouwen) - Maximale afmetingen voor steigers en vlonders - Maximaal 30% van het wateroppervlak boven water bebouwen - Vergunningplicht voor dempen en graven water, bouwen nabij, boven of in het water of waterkering, lozen van water - Compenserend water dient te worden gegraven voorafgaand aan het bouwen of dempen 	<ul style="list-style-type: none"> - Afspraken en aanpassingen borgen in de watervergunning en in het bestemmingsplan - Beheer en onderhoudszaken vastleggen in beheerplan en bestemmingsplan
Eigendommen	<ul style="list-style-type: none"> - Eventuele overdracht van eigendommen vastleggen 	<ul style="list-style-type: none"> - Te regelen in overeenkomsten en watervergunning

Deze aspecten komen waar relevant terug in de gemeentelijke bestemmingsplannen; zowel in de (wettelijke) waterparagraaf als op de plankaart en in de regels. Zie tevens hoofdstuk 7 voor de gebiedsgerichte aanpak van HHSK. Zie hoofdstuk 9 voor het vergunningen- en handhavingbeleid.

Voor het inbrengen van watersysteem informatie voor locatiekeuzes op regionaal schaalniveau (die dikwijls onder provinciale regie tot stand komen) hanteert HHSK specifieke instrumenten zoals waterkansen-/geschiktheidskaarten, bestemmingsplanadvies en watergebiedsplannen.

4.6 Doorkijk na 2015

Als in 2015 de doelen uit dit WBP zijn bereikt, is een belangrijke stap gezet in de richting van de lange termijn ambitie. Maar er resteert nog wel een opgave voor de periode na 2015 om de ambities van HHSK en programma's als het NBW en de KRW op termijn te bereiken. Op voorhand wordt gedacht aan:

- het verder uitvoeren van de (NBW-)wateropgave in het stedelijk gebied van Rotterdam in verband met de klimaatontwikkelingen na 2015;
- extra benodigde inspanningen in de zogeheten KRW-waterlichamen om de ecologische toestand te verbeteren;
- het (ook) bij inrichting en beheer anticiperen op klimaatverandering (adaptatie);
- het doorvoeren van consequenties van veranderend landgebruik voor inrichting en beheer van het watersysteem;
- het treffen van evt. benodigde extra maatregelen in bestaand stedelijk en agrarisch gebied;
- uitvoeren van de ontwikkelde strategie en aanpak voor wateraanvoer en zoetwatervoorziening.

Afvalwaterketen en emissies

5

5.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat doelen en activiteiten die HHSK ontplooit op het gebied van het zuiveren van afvalwater, riolering en de aanpak van emissies (o.a. diffuse bronnen) in het beheersgebied (afvalwaterketen en emissies).

Een goed waterketenbeheer is belangrijk voor het waarborgen van de volksgezondheid en een aantrekkelijke leefomgeving. De maatschappij vraagt van de waterketenpartijen om doelmatig en transparant te werken. In 2007 is op landelijk

niveau het Bestuursakkoord Waterketen ondertekend. Hierin is vastgelegd dat partijen efficiënter en effectiever samenwerken in de waterketen. Dit akkoord heeft gevolgen voor het werk van HHSK, bijvoorbeeld voor de wijze waarop de taak van het zuiveringsbeheer wordt uitgevoerd. Maar het heeft ook zijn weerslag op de wijze waarop samen met gemeenten en maatschappelijke organisaties knelpunten in het stedelijk watersysteem en de afvalwaterketen worden aangepakt. Belangrijk bij een efficiënte en effectieve aanpak is dat deze samenwerking taak- en rolbewust wordt ingevuld waarbij onderling heldere afspraken worden gemaakt. Verder is het voor HHSK een uitdaging om allerlei diffuse emissies van milieuverontreinigende stoffen naar het oppervlaktewater te beperken. Specifieke doelgroepen zoals glastuinders, landbouwers en veehouders worden gestimuleerd om, soms vooruitlopend op toekomstige wet- en regelgeving van EU en Rijksoverheid, emissies naar het oppervlaktewater te voorkomen.

5.2 Ambitie

HHSK wil vanuit de eigen taak binnen de afvalwaterketen een bijdrage leveren aan duurzaamheid en een efficiënte en effectieve afvalwaterketen realiseren en in stand houden.

Bij het leveren van een bijdrage aan duurzaamheid gaat HHSK uit van de waterkwaliteitsstrits 'schoonhouden-scheiden-schoonmaken'. Emissies van nutriënten, gewasbeschermingsmiddelen en zware

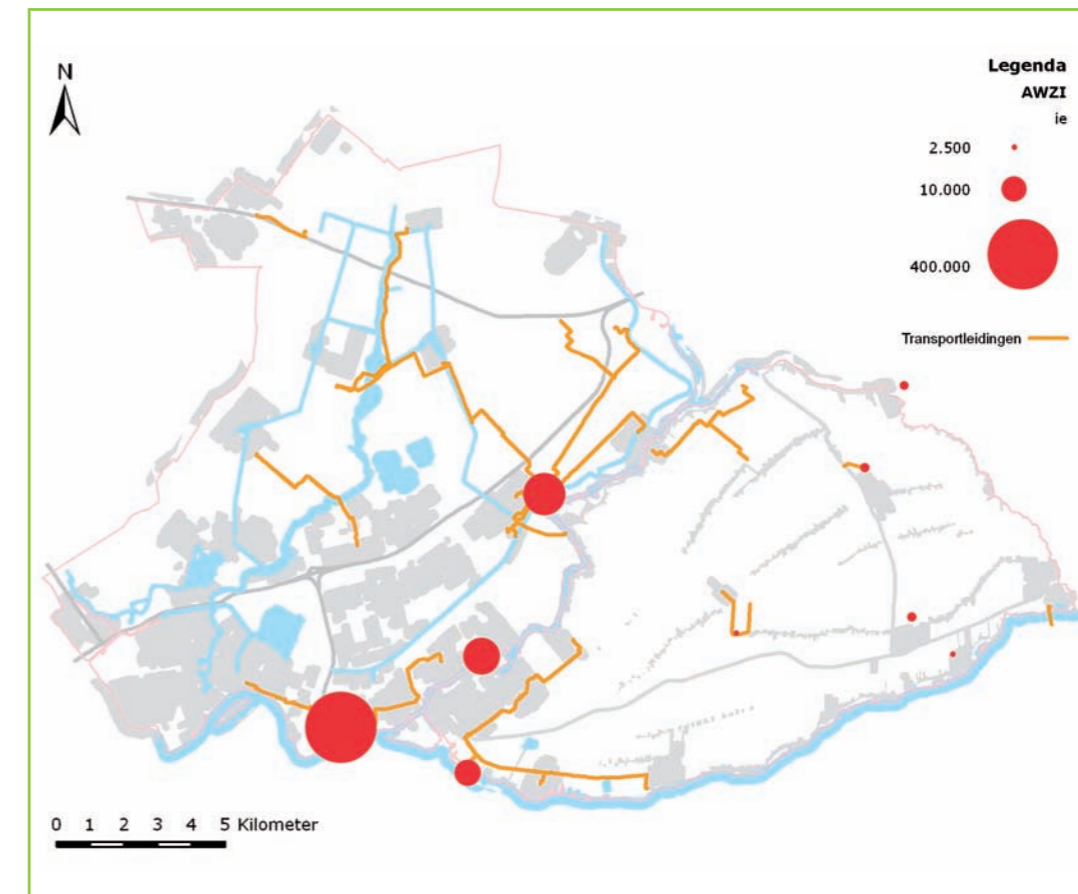
metalen (prioritaire stoffen) naar het oppervlaktewater moeten zoveel mogelijk worden voorkomen. Door te investeren in het voorkomen van verontreinigingen, kunnen inspanningen ter bestrijding van de schadelijke effecten daarvan worden beperkt.

Binnen de langetermijnvisie vormen de geldende waterkwaliteits- en emissienormen een belangrijk vertrekpunt. Het gaat dan om generieke normen voor het oppervlakte-water, maar ook om de meer specifieke KRW-doelstellingen, zoals de goede ecologische toestand in waterlichamen, een goede chemische toestand van alle watergangen en specifieke landelijke emissie-eisen die gelden voor alle awzi's.

HHSK heeft de ambitie om bestaande knelpunten op termijn op te lossen en toekomstige te voorkomen. Het gaat dan met name om:

- het beperken van emissies vanuit riolering;
- het monitoren van de afvalwaterketen, om daarmee beter inzicht te verkrijgen in emissies op oppervlaktewater;
- gescheiden afvoer van hemelwater en afvalwater;
- een doelmatige en duurzame afvoer van grondwater en drainagewater en het voorkomen van lekwater naar het riool (van ca. 55% rioolvreemd water afvoer anno 2008 naar max. 20% in 2040);
- een duurzame en kosteneffectieve verwijdering van stoffen uit afvalwater;
- een adequaat beheer en gebruik van meetgegevens.

HHSK streeft ernaar om proactief te anticiperen op (toekomstig) beleid voor zowel de eigen bedrijfsvoering van awzi's als de emissies van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen.

Kaart 9. Overzicht awzi's en transportleidingen HHSK

Door optimalisaties in het zuiveringenbeheer en een effectieve samenwerking met de gemeenten en andere ketenpartners wordt gewerkt naar een nog efficiëntere en meer (kosten-)effectieve aanpak.

Hierbij wordt, naast standaardoplossingen, gebiedsgericht gewerkt en waar nodig gebruik gemaakt van maatwerkoplossingen. Ook het verwerken van afvalwater uit het beheersgebied van HHSK door omliggende waterschappen, en omgekeerd, levert een belangrijke bijdrage aan de efficiëntie. De bovenstaande kaart geeft een overzicht van de zuiveringen en afvalwatertransportleidingen van HHSK.

5.3 Doelen voor 2010-2015

De algemene lijn voor de aanpak van de afvalwaterketen in de planperiode is het doorgaan op de al ingeslagen weg. Dit betekent het op korte termijn versterken van de samenwerking met gemeenten en andere partners en het optimaliseren van de eigen bedrijfsvoering. Om te komen tot een duurzame afvalwaterketen en om de gestelde normen te halen, zijn extra investeringen voorzien voor het verbeteren van de eigen bedrijfsvoering en, om in samenwerking met de gemeenten, te starten met monitoring van de afvalwaterketen.

Bij de operationele doelen en maatregelen maken we een onderscheid tussen het zuiveringenbeheer, het rioleringsbeleid, en diffuse bronnen en emissiebeleid. Hieronder volgen de hoofdlijnen. Maatregelen voor zover nu bekend, zijn opgenomen in het (voorlopige) uitvoeringsprogramma in bijlage 1 van dit plan.

Zuiveringenbeheer

- ◆ Informatiesystemen voor de afvalwaterketen zijn operationeel, actueel en volledig.
- ◆ Het nieuwe landelijke zuiveringsinformatiesysteem is geïmplementeerd.
- ◆ De zuiveringen voldoen voor 100% aan de (dan) geldende lozingsvergunningen en afnameverplichting.
Er worden maatregelen genomen op bepaalde awzi's en afvalwatertransportsystemen zoals het centraliseren van slibverwerking, moderniseren en gefaseerd uitbreiden, het uitvoeren van groot onderhoud, fosfaatverwijdering op de awzi Haastrecht en de specifieke verbetering/nabehandeling op de awzi Berkenwoude (KRW-maatregel 'Waterharmonica'). Met Rijkswaterstaat en andere waterschappen wordt onderzoek verricht naar en zijn afspraken gemaakt over de aanpak van de waterkwaliteitsverbetering van de Hollandsche IJssel (KRW-maatregel). Hierbij wordt ondermeer aandacht besteed aan de invloed en eventuele verbetermogelijkheden van het effluent van de awzi's.
- ◆ De reguliere bedrijfsvoering en beheer- en onderhoudsmaatregelen van de awzi's, rioolgemaal en transportleidingen worden doeltreffend uitgevoerd. Dit krijgt gestalte door het opstellen en uitvoeren van (proces)beheer-, onderhouds- en calamiteitenplannen en (blijvende) KAM-certificering van de awzi's.
- ◆ Jaarlijks wordt op de zuiveringsinstallaties een verbetering van de energie-efficiency bereikt van 2%.
Deze doelstelling komt voort uit de duurzame inzet energie conform de Meerjarenaafpraak energie-efficiency 2008. Hierbij hoort het uitvoeren van energie-efficiencyplannen en het inkopen van 100% groene stroom. Dit gebeurt al sinds 2007 voor heel HHSK; zie ook hoofdstuk 11.
- ◆ Er is in 2015 een besparing gerealiseerd van ca. 10% in de afvalwaterketen-kosten bij gelijke taakuitvoering ten opzichte van de uitgaven in 2006.

Deze doelstelling is overgenomen uit het Bestuursakkoord Waterketen 2007. Hiertoe worden de komende jaren verschillende onderzoeken en verbeteringsmaatregelen uitgevoerd. Innovatie kan hierbij een belangrijke rol spelen.

- ◆ Met de gemeenten en andere instanties zijn afspraken gemaakt over optimalisatie van de samenwerking in de afvalwaterketen. De basis voor de afspraken wordt gevormd door een Optimalisatie Afvalwatersysteem Studie (OAS) of afvalwaterplan per awzi-verzorgingsgebied. De afspraken met gemeenten worden vastgelegd in afvalwaterakkoorden. Verdere samenwerkingskansen op het gebied van beheer en onderhoud binnen de afvalwaterketen met gemeenten en andere instanties zijn bekend en eerste kansen zijn benut. De verwerking van afvalwater door andere waterschappen wordt voortgezet, waarbij wordt bekeken of inzet van de reservecapaciteit van de awzi's, zoals de awzi Kralingseveer, voordelen biedt.

Slibsilo AWZI Kralingseveer

Rioleringsbeleid

Een effectieve werking van het rioolsysteem is van groot belang voor de waterkwaliteit, maar ook voor een effectief zuiveringsproces op de awzi's. Om overstorten van rioolwater naar het oppervlaktewater te voorkomen is het van belang dat het rioolsysteem juist is gedimensioneerd en dat relatief schone waterstromen niet naar de awzi's worden afgevoerd. Op het gebied van rioleringen heeft HHSK voor de planperiode de volgende doelen gesteld:

- ◆ Het informatiesysteem voor rioleringen is geoperationaliseerd en volledig ingevuld op basis van actuele informatie van gemeenten.
- ◆ In de nieuwe Gemeentelijke Rioleringsplannen (GRP) wordt naast waterkwaliteit aandacht gegeven aan de aspecten hemel- en grondwater. Bij de beoordeling van de Gemeentelijk Rioleringsplannen besteedt HHSK in de volle breedte aandacht aan al deze aspecten.
- ◆ De basisinspanning riolering van gemeenten en waterkwaliteitsspoormaatregelen (gekoppeld aan riolering) van de gemeenten zijn tijdig uitgevoerd; met het oog op een verbeterd beheer wordt hierbij mede getoetst aan beschikbare meetgegevens.
- ◆ Bij nieuwe en bestaande rioelstelsels is verharding verantwoord afgekoppeld.
- ◆ De belangrijkste bronnen van rioolvreemd water zijn aangepakt.

Diffuse bronnen en emissiebeleid

Bij het terugdringen van de diffuse verontreiniging van het oppervlaktewater kan op een groot aantal zaken worden ingezet. Op het gebied van diffuse bronnen en emissies heeft HHSK voor de planperiode de volgende doelen gesteld:

- ◆ Directe en diffuse lozingen voldoen aan het geldende waterkwaliteitsbeleid; bouwprojecten voldoen aan de eisen ten aanzien van duurzaam bouwen; derden worden gestimuleerd om ditzelfde te doen; HHSK, gemeenten en

grote terreinbeheerders voldoen aan de eisen voor duurzaam terreinbeheer. In het kader van duurzaam bouwen is HHSK inmiddels gestopt met het toepassen van uitlogende materialen en HHSK maakt vanaf 2011 in het geheel geen gebruik meer van gewasbeschermingsmiddelen.

- Nieuwe glastuinbouwclusters worden voorzien van technieken voor duurzame waterkringlopen.
- Voor de beperking van emissies van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen worden in samenwerking met sectororganisaties voor land- en (glas)tuinbouw maatregelenpakketten opgesteld.
- Projecten voor het rioleren van bestaande glastuinbouw in de gemeenten Lansingerland en de gemeenten in de Zuidplaspolder zijn afgerond.
- Ongezuiverde lozingen van huishoudelijk afvalwater op oppervlaktewater zijn gesaneerd.

Kunstmeststrooier

5.4 Strategie en aanpak

De samenwerking in de afvalwaterketen met gemeenten, omliggende waterschappen, Rijkswaterstaat en andere partners, wordt in de planperiode voortgezet en geïntensiveerd. Diverse beleidslijnen en afspraken liggen vast. In een aantal gevallen gaat de kost voor de baat uit, bijvoorbeeld bij het streven naar een meer duurzame en economische bedrijfsvoering van de awzi's en het stimuleren van doelgroepen zoals glastuinders. De strategie is er op gericht om problemen zoveel mogelijk bij de bron aan te pakken ('schoonhouden').

Bijlage 1 bevat een overzicht van de voornamelijk beoogde maatregelen. Hier wordt volstaan met een nadere toelichting op cruciale maatregelen per thema.

Zuiveringenbeheer

Vanwege de grote samenhang tussen de capaciteit van de riolering, het afvalwater-transportstelsel en de zuiveringsinstallaties worden door HHSK en de gemeenten zogenoemde afvalwaterstudies opgezet. Deze studies betreffen aanvankelijk vooral de optimalisatie van het afvalwatersysteem (OAS). Inmiddels zijn deze studies verder geëvolueerd naar afvalwaterplannen.

Deze hebben tot doel om bij een gewenste emissiedoelstelling uit rioolstelsel en awzi's de maatschappelijk laagste kosten te bepalen van de te nemen maatregelen van gemeenten en HHSK. Niet alleen de kwaliteit van het afvalwater krijgt aandacht maar ook de kwantiteit; bij dit laatste gaat het vooral om 'schoon' water dat eigenlijk niet in het (vuilwater-)riool thuishoort, zoals lek- en drainagewater. Dit is zeer nadelig voor de (kosten-)effectiviteit van de afvalwaterzuivering.

In de planperiode is een belangrijke basismaatregel in de afvalwaterketen het met desbetreffende gemeenten opstellen van afvalwaterplannen/OAS'en voor de

verzorgingsgebieden van de afvalwaterzuiveringsinstallaties Kortenoord (inclusief afvalwater uit de nieuwe stedelijke gebieden in de Zuidplaspolder), Kralingseveer, Groenedijk, Berkenwoude, Ammerstol en Haastrecht. Deze studies bieden de basis voor de uit te voeren maatregelen, die doorlopen in de periode na 2015. Het oprichten van een integraal waterketenbedrijf (afvalwater en drinkwater) is een verdergaande samenwerkingsvariant. Omdat de wettelijke taakverdeling voor de situatie binnen het gebied van HHSK doelmatig is en een goede basis biedt voor een doeltreffende afstemming en samenwerking, zet HHSK in de planperiode verder in op optimalisatie van de afvalwaterketen en niet op verdergaande structuurveranderingen.

Specifiek voor de Hollandsche IJssel wordt in de looptijd van dit WBP met Rijkswaterstaat en betrokken waterschappen een KRW-maatregelenpakket voorbereid. Dit is gericht op het verbeteren van de chemische en ecologische toestand van de Hollandsche IJssel na 2015.

Op de afvalwaterzuiveringsinstallaties (awzi's) voert HHSK maatregelen uit om de benodigde capaciteitsuitbreiding te realiseren. Mogelijk worden hierbij nieuwe zuiveringstechnieken toegepast. Aandachtspunten voor de planperiode zijn de duurzaamheid en (kosten-) effectiviteit van de awzi's (zuiveringsresultaat, energieverbruik, economie), en een adequaat gegevens- en informatiebeheer (informatiebeheer en -systemen).

Ook op het gebied van energiebesparing zijn maatregelen gepland voor de planperiode. Uiterlijk in 2012 wordt door HHSK een energie-efficiencyplan voor de periode 2013 – 2016 vastgesteld. Op de awzi Kralingseveer wordt al sinds 1985 elektriciteit opgewekt door het daar geproduceerde biogas ('groene energie') te benutten. Maatregelen worden genomen om deze productie te vergroten door onder andere zuiveringsslib afkomstig van andere awzi's van HHSK te vergisten.

Rioleringsbeleid en -beheer

Een gemeente stelt, zoals voorgeschreven in de Wet gemeentelijk watertaken een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) op, waarin het beleid en de inspanningen op het gebied van afvalwater, hemelwater en grondwater worden vastgelegd. Een belangrijk onderdeel van het GRP wordt de problematiek van het 'rioolvreemde' water. Omdat landelijke standaardrichtlijnen vervallen, zal HHSK in overleg met de partners maatstaven en uitgangspunten voor regionale maatregelen vastleggen voor dit GRP nieuwe stijl. Deze maatstaven en uitgangspunten worden in de planperiode door HHSK vastgelegd in een toetsingskader.

Verder ontwikkelt HHSK ter ondersteuning van de gemeenten een toetsingskader voor het inzetten van meetgegevens bij een verbeterd beheer van het rioolstelsel. Het gaat hier om het verkrijgen van inzicht in het daadwerkelijk functioneren van de riolering zoals dat is vastgelegd in het maatregelenpakket voor de basisinspanning. Voor HHSK is het van belang via metingen inzicht te krijgen in het aanbod van afvalwater bij de awzi's.

Het afkoppelen van bestaande (gemengde) rioolstelsels is maatwerk. HHSK verlengt de subsidiereguleer voor afkoppelen en bereidt deze, voor het stedelijk gebied van Rotterdam, uit met 'Groene daken'. Ook voor het afkoppelen wordt ter ondersteuning van dit proces een nieuw toetsingskader ontwikkeld. HHSK verbetert in overleg met gemeenten de informatievoorziening en het beheer van rioleringsgegevens.

Diffuse bronnen en emissiebeleid

Het terugdringen van de diffuse verontreiniging van het oppervlaktewater is niet mogelijk als niet nadrukkelijk wordt samengewerkt met de rijksoverheid, gemeenten en bedrijfssectoren zoals de agrarische sector en de bouwsector. HHSK stelt zich hierbij proactief op en stimuleert daarbij relevante initiatieven. Dat HHSK samen met andere overheden het proces stimuleert om te komen tot gesloten waterkringlopen in de glastuinbouw is hiervan een voorbeeld. Het sluiten van de waterketen bij clusters van glastuinbouwbedrijven wordt uitgewerkt in de pilotprojecten AquaReUse Overbuurtse Polder en het Waterketenproject Zuidplaspolder.

Voor het oppervlaktewater van HHSK spelen hormoonverstorende stoffen e.d. voor zover nu bekend geen rol van betekenis. Indien uit onderzoek zou blijken dat dit wel het geval is voor de rijkswateren (Hollandsche IJssel, Nieuwe Maas) waarop de awzi's van HHSK lozen, dan zal met de desbetreffende instanties nader overleg worden gevoerd. Een aanpak bij de bron is ook hier het uitgangspunt. Circa honderd panden in het beheersgebied moeten nog worden voorzien van installaties voor Individuele Behandeling van Afvalwater (IBA). Waterschappen en gemeenten kunnen de eigenaren van deze panden bij de aanleg van de IBA's faciliteren. HHSK overlegt met de gemeenten in hoeverre ze hierbij een rol willen spelen.

Glastuinbouw

5.5 Ruimtelijke doorwerking en afstemming

Het is van groot maatschappelijk belang dat relevante uitgangspunten en randvoorwaarden vanuit de afvalwaterketen doorwerken in ruimtelijke plannen en andere ontwikkelingen in het gebied. HHSK vervult hierbij, in lijn met de uitgangspunten van het watertoetsproces, een belangrijke rol. Deze rol is en wordt ingevuld door daar waar mogelijk vanaf het begin van het planproces een actieve inbreng te leveren. Tabel 5.1 bevat een aantal concrete uitgangspunten en randvoorwaarden die HHSK hierbij hanteert met het oog op het voorkómen van waterverontreiniging en het goed en duurzaam functioneren van de afvalwaterketen.

Tabel 5.1 Uitgangspunten en randvoorwaarden plantoetsing Afvalwaterketen HHSK

Uitgangspunten en randvoorwaarden
- HHSK draagt er zorg voor dat binnen de geldende geur- en geluidscontouren van awzi's geen nieuwe gevoelige bebouwing plaatsvindt.
- Nieuwe leidingen en gemalen bij nieuwbouwontwikkeling zijn ruim genoeg gedimensioneerd voor een goede bedrijfsvoering van het afvalwatertransport (rioleringsplan en bestemmingsplan; evt. privaatrechtelijke afspraken tussen ontwikkelaar en HHSK).
- Bij nieuwbouwprojecten vormt de aanleg van een verbeterd gescheiden stelsel of een gelijkwaardig stelsel dat voldoet aan de basisinspanning uitgangspunt (rioleringsplan), waarbij zoveel mogelijk verhard oppervlak verantwoord is afgekoppeld. Bij glastuinbouw is een stelsel met voldoende capaciteit voor bedrijfsafvalwater een vestigingsvoorwaarde (Wvo-vergunning of melding).
- Alle nieuwbouw moet op de riolering worden aangesloten. Bij aanleg van een nieuw stelsel wordt bezien of bestaande bebouwing kan worden aangesloten (rioleringsplan). Drainagewater wordt niet op de riolering geloosd.
- Bij afkoppelen worden geen uitlogende materialen toegepast (evt. zuiverende voorziening) (afkoppel- of rioleringsplan; privaatrechtelijke overeenkomst gemeente - ontwikkelaar).
- Het afvalwateraanbod van een nieuwbouwwijk moet worden afgestemd op werking en capaciteit van de awzi (aansluitvergunning).
- Bestaande (riool)gemalen, awzi's en afvalwatertransportleidingen krijgen een eigen bestemming op de (bestemmings)plankaart. De afmetingen zijn ruim genoeg voor een goede bedrijfsvoering. Dit betekent ondermeer dat minimaal drie meter aan weerszijden van de leidingen niet mag worden gebouwd (wordt vastgelegd in zakelijk recht overeenkomsten).
- Op de bestemmingsplankaart wordt voldoende ruimtebeslag opgenomen voor een meer duurzame inrichting van de riolering.
- Vrijstellingsbevoegdheden (bijv. voor kleine voorzieningen) zijn opgenomen in de voorschriften van het bestemmingsplan.
- HHSK gaat er conform het provinciaal beleid van Duurzame Greenports (Waterplan Zuid-Holland) van uit dat nieuwe grondgebonden glastuinbouwbedrijven zich in principe niet (kunnen) vestigen in sterke kwel- of inziggingsgebieden en/of gebieden die gevoelig zijn voor verzilting van het freatisch grondwater (uitgangspunt bij locatiekeuzes).

HHSK stelt zich proactief op bij gebiedsontwikkeling, bijvoorbeeld door te anticiperen op demografische en stedelijke ontwikkelingen en de consequenties die dit heeft voor de awzi's en afvalwaterinzameling. Om die reden worden bij de OAS-studies prognoses opgesteld waarin ca. 20 à 25 jaar vooruit wordt gekeken. Bij het uitbreiden van de awzi's in een stedelijke omgeving neemt HHSK mede initiatief tot innovatieve oplossingen bij meervoudig ruimtegebruik (wonen, werken en afvalwater zuiveren).

Diverse awzi's liggen in of dichtbij de stedelijke omgeving. De awzi Groenedijk is bijvoorbeeld gelegen tegen de bebouwing van Capelle aan den IJssel. Door de ligging langs de Hollandsche IJssel zou dit op zich een aantrekkelijke woonlocatie kunnen zijn. De awzi is daarmee echter functioneel en ruimtelijk moeilijk te combineren, ondermeer door veiligheidsvoorschriften en de zonering van geur en geluid. Om wonen, werken en recreëren mogelijk te maken, zouden innovatieve en werkbare vormen van meervoudig ruimtegebruik moeten worden ontwikkeld.

5.6 Doorkijk na 2015

Door de inspanningen wordt verwacht dat er bij gelijke taakuitoefening een substantiële besparing in de kosten voor de afvalwaterketen wordt gerealiseerd. Door verstedelijking en ontwikkeling van grootschalige glastuinbouwclusters

is er tegelijkertijd een toename van het aanbod van afvalwater te verwachten. Dit geldt in het bijzonder voor de ontwikkelingen in de Zuidplaspolder. Bij het benutten van innovatieve technieken en installaties voor waterketensluiting voor glastuinbouwclusters kan worden voorkomen dat besparingen in de kosten onder druk komen te staan.

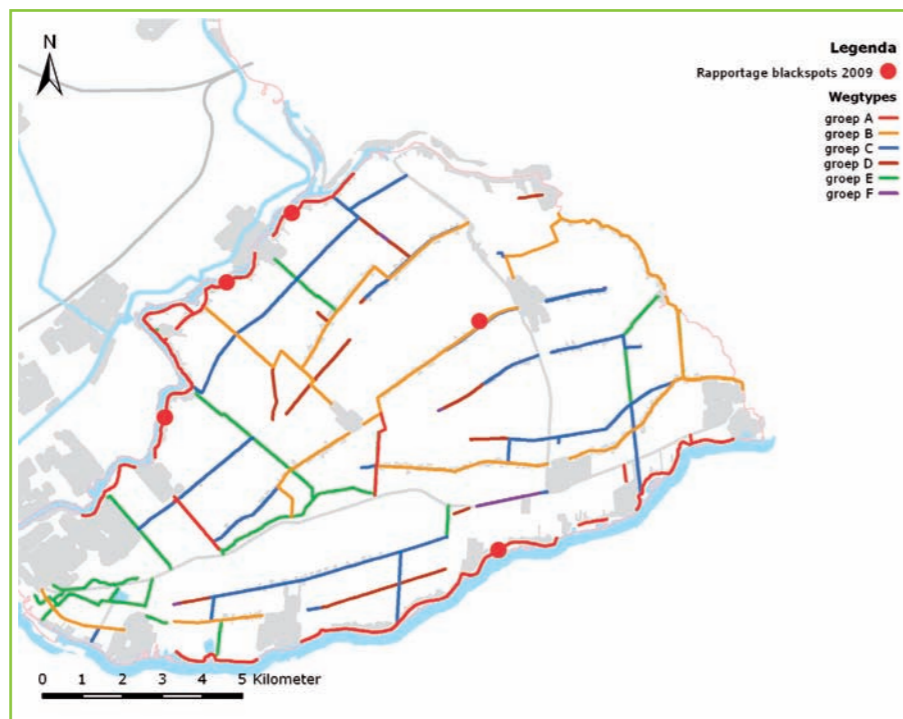
In de eerste helft van de planperiode wordt ingezet op de basisverplichtingen en samenwerking in de afvalwaterketen. In de tweede helft van de planperiode is er een ijkmoment om te kijken of er een noodzaak is om eventuele verdergaande maatregelen op te pakken. Hierbij zijn mede de ontwikkelingen naar aanleiding van de KRW van belang. Als bijvoorbeeld blijkt dat het noodzakelijk is om in het tweede stroomgebiedsbeheersplan (na 2015) extra zuiveringstechnische maatregelen te nemen op de awzi's die lozen op de Hollandsche IJssel, dan heeft het uit oogpunt van effectiviteit de voorkeur om in de planperiode alvast extra onderzoek te verrichten. Het gaat dan om onderzoek naar maatregelen bij de bron en het voorbereiden en uitvoeren van pilots gericht op innovatieve en verdergaande zuivering op de awzi's.

AWZI Kralingseveer

6.1 Inleiding

HHSK beheert in de Krimpenerwaard het wegennet buiten de bebouwde kom, met uitzondering van de provinciale wegen. De zorg voor wegen bestaat uit het op orde houden van de rijbaan, het onderhoud van bermen, wegbeplanting en markeringen en het plaatsen van verkeersborden en bebakening. Het wegenbeheer is een taak die van oudsher om doelmatigheidsredenen bij het waterschap is gelegd.

Kaart 10. Overzicht wegen in beheer bij HHSK en 'black spots' in de Krimpenerwaard

6.2 Ambitie

HHSK is de grootste wegbeheerder in de Krimpenerwaard en is daarmee op regionaal niveau een verbindende factor. In een relatief klein gebied als de Krimpenerwaard met diverse beheerders, kan en wil HHSK de wegzorg niet alleen uitvoeren. Samenwerking met provincie en gemeenten en het benutten en versterken van elkaars kwaliteiten zijn belangrijke speerpunten.

Als langetermijndoel is in de visie (paragraaf 2.5) het overdragen van de wegentaak van HHSK aan de gemeenten geformuleerd. Deze doelstelling is meer een bestuurlijk wensbeeld dan dat hier voor de korte termijn concrete acties en doelen aan zijn gekoppeld. Voor de planperiode is te voorzien dat er meer duidelijkheid komt over de haalbaarheid van dit doel. Tot het moment van een eventuele

overdracht is onze ambitie het wegenbeheer op een doelmatige manier uit te voeren en daarbij de veiligheidssituatie waar mogelijk te verbeteren.

6.3 Doelen voor 2010-2015

Er is vanuit gegaan dat de wegentaak gedurende de planperiode door het waterschap wordt uitgevoerd. Er wordt naar gestreefd de huidige kwaliteit te handhaven en verbeteringen uit te voeren, die voor een lange tijd effect hebben. Het landelijk en provinciaal beleid wordt gevolgd op onderwerpen als verkeersveiligheid, mobiliteit en toegankelijkheid van het gebied. HHSK is vertegenwoordigd in themagroepen over verkeersveiligheid en mobiliteit en heeft daarmee toegang tot specialistische kennis op het vakgebied 'wegen en verkeersveiligheid'.

Voor de lange termijn wordt voorzien dat de wegentaak in gezamenlijkheid met andere partijen wordt opgepakt. Wat op dit vlak maximaal haalbaar is, zal in de planperiode duidelijk moeten worden. Initiatieven en acties die een nauwere samenwerking beogen, worden door HHSK proactief ondersteund.

Voor het wegenbeheer gelden de volgende doelen:

- Gegevensbeheer: De kerngegevens van wegen zijn in een beheerregister beschikbaar.
- Veiligheid: Het aantal onveilige locaties is afgenomen waarbij gestreefd wordt naar vermindering van het aantal verkeersongevallen.
- Bereikbaarheid: De mobiliteit in de Krimpenerwaard is in beeld gebracht. HHSK neemt geen initiatief tot verbetering van de mobiliteit, maar staat welwillend tegenover initiatieven van derden.
- Berijdbaarheid: De huidige kwaliteit van beheerde objecten is in stand gehouden. Dit wordt uitgevoerd via planmatige onderhoudsprogramma's van wegen, groen, kunstwerken en bebakening en door implementatie van wet- en regelgeving.
- Samenwerking: Wegbeheerders in de Krimpenerwaard werken door een verbeterde samenwerking efficiënter en effectiever aan uitvoering en beheer; in de planperiode worden de mogelijkheden voor overdracht van de wegentaak inzichtelijk gemaakt.

6.4 Strategie en aanpak

Per eerder genoemd thema is de strategie en aanpak bepaald die wordt gevolgd om de doelen te behalen.

Gegevensbeheer

Het beheerregister van de wegen is op dit moment niet volledig op orde. Onderhoudsgegevens worden slechts beperkt vastgelegd. HHSK verbetert het beheerregister en de toegankelijkheid daarvan.

Veiligheid

De stijgende ongevallentrend van de laatste jaren wordt omgebogen door de aanpak van 'black spots' (locaties waar de meeste ongevallen plaatsvinden). Jaarlijks worden hiervoor prioriteiten gesteld. Daarnaast worden bij wegconstructies maatregelen genomen in het kader van Duurzaam Veilig en worden de 'essentiële herkenbaarheidskenmerken' (EHK) aangebracht. Aangezien er bij verkeersveiligheid vaak sprake is van een gevoel van onveiligheid wordt tevens aandacht besteed aan communicatie met bewoners en weggebruikers. Meerdere malen per jaar worden de wegen geïnspecteerd op onveilige situaties. De uitkomsten hiervan vormen een basis voor het te plegen onderhoud. Op het vlak van (hout)schouw en handhaving wordt alleen inzet gepleegd als de verkeersveiligheid duidelijk in het geding is. De gladheidsbestrijding vindt preventief plaats.

Bereikbaarheid

Het is onderdeel van de taak voor het wegenbeheer om inzicht te hebben in de mobiliteit binnen ons verkeersnetwerk en de ontwikkeling daarvan. Beleid hiervoor wordt ontwikkeld in de planperiode. Bij aanleg van nieuwe (recreatieve) verbindingen is HHSK volgend in initiatieven van andere overheden; per geval wordt bezien of en onder welke voorwaarden HHSK hiermee kan instemmen. Hierbij wordt het kostenveroorzakingsbeginsel als uitgangspunt gehanteerd. Verder wordt meer aandacht gegeven aan plantoetsing door het nadrukkelijker afwegen van de gevolgen van projecten (van derden) voor de wegtaak. Het hoogheemraadschap voert in het kader van de brede kijk een beperkt aantal projecten uit in het kader van het fietspadenplan van de provincie.

Berijdbaarheid

De kwaliteit van de wegen houden we op hetzelfde niveau door het uitvoeren van wegconstructies en regulier onderhoud aan wegen, weginrichting, bermen en groen volgens de CROW-norm R (basis). Dit kwaliteitsniveau is landelijk gangbaar en wordt ook door de gemeenten in de Krimpenerwaard nagestreefd. Daarnaast wordt aandacht besteed aan de ontwikkeling van beleid en de implementatie van wet- en regelgeving. HHSK wil zijn rol van 'onderhouder' verschuiven naar 'integraal verantwoordelijk wegbeheerder'. Deze accentverschuiving vindt plaats binnen de huidige formatie. Dit heeft tot gevolg dat het reconstructieprogramma wordt getemporiseerd. HHSK geeft hierbij prioriteit aan veiligheid boven comfort en aanzien van de weg.

Samenwerking

In een relatief klein gebied als de Krimpenerwaard is het maatschappelijk gezien noodzakelijk om samen te werken en beleid af te stemmen. Door in eerste instantie samenwerking nadrukkelijk te steunen, kan op lange termijn worden gewerkt naar een meer integrale vorm van de wegtaak. HHSK zet zich hiervoor

in. Op landelijk en regionaal niveau neemt HHSK deel aan werk- en themagroepen met als doel beleid te ontwikkelen en het kennisniveau op peil te houden.

Bij het uitvoeren van de werkzaamheden houdt HHSK rekening met landschappelijke waarden, natuur, cultuurhistorie en recreatie voor zover dit past binnen de taken en niet leidt tot substantiële meerkosten. HHSK gaat ervan uit dat andere partijen, zoals gemeenten, recreatieschappen en belangenbehartigers het voortouw nemen om eventuele aanvullende voorzieningen te realiseren.

6.5 Ruimtelijke doorwerking en afstemming

Met het oog op het wegenbeheer participeert en adviseert HHSK waar nodig, in lijn met het watertoetsproces, bij ruimtelijke planvorming door derden. Dergelijke plannen, bijvoorbeeld voor de uitbreiding van stedelijk gebied, kunnen consequenties hebben voor mobiliteit en verkeersveiligheid op de wegen die in beheer zijn bij HHSK. Deze consequenties moeten door de initiatiefnemer worden onderzocht en worden meegewogen in planvorming. De initiatiefnemer ontwikkelt waar nodig in overleg met HHSK maatregelen en voert deze uit, dan wel bekostigt ze. Ook de toekomstige beheerskosten worden hierbij betrokken. De vergunningverlening en handhaving komen aan de orde in hoofdstuk 9.

Gebiedsgerichte aanpak

7

Hoe geeft HHSK als regionale waterbeheerder de gebiedsgerichte aanpak vorm en inhoud?

In dit hoofdstuk staan enkele vertrekpunten en een korte beschrijving van het speelveld. Vervolgens wordt de strategie en aanpak op hoofdlijnen beschreven. Ten slotte worden enkele praktijkvoorbeelden van de gebiedsgerichte inzet van HHSK beschreven.

7.1 Vertrekpunten en speelveld

Bij het vormgeven van de rol in het gebied hanteert HHSK de volgende algemene vertrekpunten:

- HHSK werkt taakbewust, taakgericht en opgave gestuurd (pragmatisch en oplossingsgericht). De doelen en maatregelen die bij de thema's zijn beschreven, vormen vertrekpunt.
- HHSK werkt omgevingsbewust. Hieronder wordt verstaan het zo goed mogelijk inschatten van belangen en het tijdig voeden van processen van anderen, oog hebben voor het juiste schaalniveau van ontwikkelingen en plannen. Dit mede vanuit het belang om het waterbeheer zichtbaar te laten zijn bij initiatiefnemers van plannen en projecten.
- HHSK stelt zich samenwerkingsgericht op en gaat waar nodig proactief de samenwerking aan met de (water)partners in het gebied.
- HHSK besteedt bij de advisering aan derden in voorkomende gevallen aandacht aan landschappelijke waarden, natuur, cultuurhistorie en recreatief medegebruik, voor zover dit samenhangt met de taken en de historie van HHSK.

Het speelveld kent verschillende aspecten die elk een daarop toegesneden benadering vragen van HHSK en andere betrokken partijen:

- Schaalniveau: van bovenregionaal via regionaal naar lokaal.
- Dimensie: onder- en bovengrond.
- Planfase: van initiatief en locatiekeuzes via inrichting naar realisatie en beheer.
- Plantrekkers: HHSK zelf, provincie, gemeenten, ontwikkelaars, beheerders en particulieren.
- Functie van het gebied: stedelijk, natuur, landbouw, meervoudig (bijv. agrarische natuur en overgangszones stad-land), etc.
- Belang/prioriteit HHSK: groot (zoals kansen om wateropgaven te realiseren, substantiële schaalgrootte, PR-mogelijkheden, veiligheid, specifieke gebieden zoals Rotterdam-Centrum en Zuidplaspolder) en klein belang (bijvoorbeeld inrichting en beheer in kleine stedelijke kernen met beperkte wateropgaven).

- Tijd en planning: wat is nu aan de orde, wat kan of moet later, inspelen op kansen, urgentie.
- HHSK bepaalt zijn rol en inzet bij de verschillende ruimtelijke ontwikkelingen in het beheersgebied mede op grond van deze aspecten.

7.2 Doelen voor 2010-2015

De doelen zijn:

- ◆ HHSK beschikt over heldere informatie, actuele uitgangspunten en inhoudelijke kaders voor de uitvoering van de watertoets en past die ook toe.
De basis hiervoor bestaat uit het beleid zoals dat is verwoord in dit WBP, in het bijzonder in hoofdstuk 7 en in de paragrafen waarin is aangegeven hoe de verschillende taken van HHSK moeten doorwerken in ruimtelijke plannen (paragrafen 3.5, 4.5, 5.5 en 6.5). Ook het beleidskader voor de vergunningverlening (paragraaf 9.4) wordt voor zover relevant betrokken bij de watertoets, evenals overwegingen met betrekking tot de calamiteitenzorg (hoofdstuk 8).
- ◆ HHSK levert bij (boven)regionale ruimtelijke plannen in een zo vroeg mogelijk stadium advies over functiegeschiktheid en randvoorwaarden voor de inrichting van het gebied (waterkansenkaart, watervisie).
- ◆ Bij de inbreng en advisering wordt mede rekening gehouden met landschappelijke waarden, natuur, cultuurhistorie en recreatief medegebruik, voor zover deze gerelateerd zijn aan de taken van HHSK. Hierbij geldt als randvoorwaarde dat dit niet ten koste gaat van een (kosten-) effectieve uitvoering van de waterschapstaken. Uitgangspunt hierbij is dat specifieke voorzieningen en beheersmaatregelen voor bijvoorbeeld recreatief medegebruik worden gerealiseerd door de verantwoordelijke instanties, zoals gemeenten, recreatieschappen en terreinbeheerders.

Historisch gemaal Mr. P.D. Kley

7.3 Strategie en aanpak

Voor HHSK is het een uitdaging om een goede rol te vervullen in de wisselwerking tussen waterbeheer en plannen en ontwikkelingen op het gebied van ruimte, milieu en groen. HHSK volgt daarbij de volgende strategie:

Op orde hebben van kennis, ervaring en informatie

Denk aan het watersysteem 'goed in de vingers hebben', de positie en vaardigheden hebben om het planproces tijdig te voeden met watersysteemkennis en -ervaring, het vroegtijdig aandragen van risico's, kansen en oplossingen en het verschaffen van duidelijkheid over aanleiding, aard en omvang van relevante wateropgaven (incl. ontwikkelingen op de langere termijn).

Toepassen van maatwerk

Op het juiste schaalniveau en in de juiste planfase meedenken en voeden van

het planproces met kennis en ervaring (proactief), het meer reactief in de gaten houden of plannen en in programma's van anderen voldoende rekening houden met knelpunten van en oplossingen voor het watersysteem.

Vergroten van de zichtbaarheid van HHSK

Zowel bij het reguliere beheer- en onderhoudswerk als bij een tijdige en adequate waterinbreng in regionale plannen zoals de Driehoek RZG/Zuidplaspolder, het Veenweidepact Krimpenerwaard en stedelijke waterplannen.

De verschillende lijnen waarlangs HHSK werkt, worden hieronder kort toegelicht. Daarna volgen in paragraaf 7.5 een aantal praktijkvoorbeelden.

Op regionaal niveau, zoals in de driehoek RZG/Zuidplas en de Krimpenerwaard plaatsvindt, is HHSK vanaf het begin van de gebiedsontwikkeling betrokken om met verschillende partijen te komen tot goede locatiekeuzes en duurzame inrichting en beheer van deze gebieden. In alle planfasen wordt door HHSK advies gegeven. In het voorstadium in de vorm van waterkansenkaarten en ruimtelijke watervisies. Verderop in het planproces door het aangeven van specifieke randvoorwaarden en het meedenken over oplossingen. Aan het eind van het planproces wordt er, volgens de watertoets, getoetst of de juiste aspecten zijn meegenomen (zie hoofdstukken 3 tot en met 6) en of er tijdig advies bij HHSK is ingewonnen. Uit onderstaande voorbeelden blijkt dat er voor de wijze waarop dit gebeurt geen standaard bestaat. Zo wordt in de Krimpenerwaard gelijk opgewerkt waarbij ontwikkelingen in het Watergebiedsplan input vormen voor adviezen voor de MER, bestemmingsplannen en het integrale inrichtingsplan. In de driehoek RZG/Zuidplas wordt gebruik gemaakt van bestemmingsplanadvies en daaropvolgend inrichtingsadviezen.

Op lokaal niveau werkt HHSK samen met gemeenten, bijvoorbeeld bij het opstellen van stedelijke of gemeentelijke waterplannen. Hierbij wordt de komende jaren nadrukkelijk aandacht besteed aan doelmatige en kosteneffectieve afspraken over beheer, onderhoud en eventuele ruimtelijke oplossingen. Een bijzondere situatie doet zich voor in Rotterdam waar de waterhuishoudkundige belangen op gespannen voet staan met het intensieve ruimtegebruik en waar het riool- en watersysteem onderling nauw verbonden zijn (relatief weinig open water in de stad).

Rondom specifieke thema's en opgaven is HHSK proactief in het organiseren van samenwerking (maatwerk). Bij een dijkversterking wordt er met gemeenten, RWS en bewoners samengewerkt. Bij het herstel van recreatieplassen werkt het hoogheemraadschap samen met recreatieschappen, gemeenten en belangenorganisaties. In specifieke gevallen worden samenwerkingsafspraken vastgelegd in een convenant. Soms leidt het initiatief van HHSK tot het opstellen van een multifunctioneel ruimtelijk plan, zoals bijvoorbeeld voor de waterberging in de Eendragtspolder.

HHSK neemt actief deel aan netwerken rondom (inter)nationale en bovenregionale trajecten (zoals Europa, ministeries, provincie Zuid-Holland,

Groene Hart, Randstad Urgent en Zuidvleugel) en vakinhoudelijke netwerken van waterbeheerders (UvW, STOWA, WSW, etc.) rondom specifieke waterthema's (zoals klimaatverandering, dijkversterking, afvalwaterzuivering en ecologie) voor zover een relatie bestaat met de taken en opgaven van HHSK als waterbeheerder.

Ook in de praktijk van beheer, onderhoud en uitvoeren van plannen, streeft HHSK naar heldere afspraken met derden, zoals bijvoorbeeld bij de bestuurlijke samenwerking in de Krimpenerwaard plaatsvindt. Met vergunningverlening en handhaving wordt getoetst of ook anderen zich houden aan de uitgangspunten van duurzaam waterbeheer.

7.4 Voorbeelden van onze gebiedsgerichte aanpak

HHSK kiest in de praktijk iedere keer bewust wat de beste strategie is en wat de beste acties zijn voor een optimale inrichting en beheer van het watersysteem. Hiervoor bestaat geen blauwdruk. De door HHSK gevolgde aanpak laat zich het best illustreren aan de hand van enkele voorbeelden.

Veenweidepact Krimpenerwaard

HHSK is medeondertekenaar van het Veenweidepact Krimpenerwaard. Dit pact is bedoeld om een nieuwe impuls te geven aan de landinrichting in de Krimpenerwaard. Het doel van het pact is te komen tot een door de streek gedragen visie en op basis daarvan met het Rijk te onderhandelen over de inzet van rijksmiddelen (ILG en FES). Het initiatief hierbij ligt bij de provincie Zuid-Holland.

Belangrijke elementen in het Veenweidepact:

- Inpassing van 2.450 ha natuur
- Realiseren van een robuust watersysteem
- Beperking van bodemdaling
- Herbegrenzing van functies
- Aansturing van het gebiedsproces
- Wijziging van de oude landinrichtingsplannen

Om te waarborgen dat randvoorwaarden en uitgangspunten vanuit duurzaam waterbeheer vroegtijdig worden meegenomen bij de herbegrenzing van landbouw en natuur, heeft HHSK een waterkansenkaart voor de Krimpenerwaard opgesteld. Centraal thema in de waterkansenkaart is het afremmen van de snelheid van maaiveld daling zoals dat in het Veenweidepact ten doel is gesteld. De enige wijze om maaiveld daling te beperken is om de bodem zoveel mogelijk met water te verzadigen. De waterkansenkaart geeft, vanuit het perspectief van water, een prioriteit aan gebieden die minder kritisch zijn voor natte omstandigheden. De waterkansenkaart bevat ook een kaart Randvoorwaarden. Deze kaart geeft een aantal lijnelementen weer, waarmee ten behoeve van een optimaal waterbeheer bij herbegrenzings rekening moet worden gehouden.

Op basis van de waterkansenkaart heeft HHSK geconcludeerd dat de voorgenomen herbegrenzing in de Krimpenerwaard goed past bij een adequate inrichting van het watersysteem, waarbij een verdergaande versnippering van het watersysteem wordt voorkomen.

In het Veenweidepact werken verschillende partijen intensief samen om de gezamenlijke doelstellingen te realiseren. Het proces van het Veenweidepact wordt aangestuurd door een strategiegroep waarin naast de provincie, de gemeenten, het hoogheemraadschap en de voorzitter van de Adviesgroep Uitvoering zijn vertegenwoordigd. Verder worden de belangenorganisaties betrokken via het zogeheten Pactpartnersoverleg.

Voordat voorstellen vanuit de strategiegroep worden doorgeleid naar de diverse partijen, worden deze besproken in het pactpartnersoverleg. Op grond hiervan kunnen de voorstellen al worden aangepast voor besluitvorming.

Tijdens de opstelling van dit Waterbeheerplan, stelde HHSK voor het Veenweidepact een watergebiedsplan op voor de Krimpenerwaard. In dit Watergebiedsplan wordt de herbegrenzing vertaald in een nieuwe inrichting van het watersysteem, waaronder peilvoorstellen voor de nieuwe en bestaande peilgebieden met de bijbehorende waterinfrastructuur. Ook de waterkwaliteitsaspecten, waaronder de bijdrage aan de natte ecologische verbindingen en de mogelijkheden voor vismigratie, komen hierbij aan bod. Afgesproken is dat de besluitvormingstrajecten voor natuur, ruimte en water parallel worden doorlopen. Hiervoor worden dus verschillende plannen zoveel mogelijk parallel, maar in ieder geval in

Krimpenerwaard

onderlinge afstemming, opgesteld. Het gaat hierbij om de bestemmingsplannen voor het natuurgebied, inclusief milieueffectrapportage (MER), een nieuw integraal inrichtingsplan, het watergebiedsplan en het natuurgebiedsplan. Uiteindelijk worden de voorstellen in het Watergebiedsplan concreet vastgesteld in de peilbesluiten.

Zuidplaspolder

Sinds 2002 neemt HHSK deel aan de ruimtelijke planvorming voor de Zuidplaspolder. Volgens de Nota Ruimte wordt een grootschalige transformatie van de polder voorzien, die in 2030 moet zijn afgerond. De opgave bestaat uit de realisatie van 15.000 – 30.000 woningen, 200 ha nieuwe glastuinbouw, 80 ha binnen de plangemeenten te verplaatsen glastuinbouw, ca. 450 ha bedrijventerrein, ca. 500 ha natuur en de bijbehorende infrastructuur.

De in 2001 door HHSK opgestelde nota 'Water en ruimtelijke ordening in Schieland' heeft een belangrijke invloed gehad op de globale locatiekeuze voor bovengenoemde functies, zoals die in 2004 in de Interregionale Structuurvisie (ISV) voor de Driehoek RZG/Zuidplas is vastgelegd. In 2005 zijn een intergemeentelijk structuurplan en een partiële herziening van het streekplan voor dit gebied uitgewerkt. Deze zijn in het voorjaar 2006 vastgesteld door de gemeenteraden van de Zuidplaspoldergemeenten en de Provinciale Staten van Zuid-Holland. Parallel aan de planvorming in 2005 heeft HHSK, voortbouwend op de nota Water en ruimtelijke ordening in Schieland, de waterkansenkaart Zuidplaspolder opgesteld. De resultaten van de waterkansenkaart Zuidplaspolder hebben hierdoor direct kunnen doorwerken in het structuur- en streekplan.

Daarna zijn de gemeenten in zes deelgebieden begonnen met de voorbereiding van bestemmingsplannen. Ook hiervoor heeft HHSK vooruitlopend en deels parallel een bestemmingsplanadvies opgesteld, waardoor ook dit adequaat heeft doorgewerkt in de bestemmingsplannen. Hierdoor bieden deze nu goede uitgangspunten voor de handhaving van een minimaal veiligheidsniveau bij overstroming, het op termijn samenvoegen van peilgebieden en voldoende drooglegging ter voorkoming van wateroverlast.

Om de uitvoering van de wateropgave in het verdere plan- en ontwikkelingsproces te waarborgen en af te stemmen op de ruimtelijke ontwikkeling, is in 2006 een Regionaal Bestuursakkoord Water (RBW) gesloten tussen HHSK en de overige stuurgroepleden. Het RBW heeft de vorm gekregen van een procesconvenant. Daarin is de rol van het hoogheemraadschap in het verdere planvormings-, ontwikkelings- en realisatieproces geconcretiseerd en worden de te maken afspraken jaarlijks geagendeerd en afgehandeld. De overeenkomst is aangegaan voor een periode van 25 jaar (2006-2030), of langer als de ontwikkeling van het gebied langer duurt. Wat betreft de financiering is in het RBW overeengekomen dat HHSK de wateropgave realiseert en financiert in gebieden zonder functieverandering en dat initiatiefnemers dat doen in de overige gebieden.

De planvorming tot eind 2008 is tot stand gekomen onder leiding van een stuurgroep, waarin de provincie, de vijf Zuidplaspoldergemeenten, de gemeente Rotterdam en HHSK waren vertegenwoordigd. Een publieke grondbank, waarin afgezien van HHSK dezelfde organisaties deelnemen, draagt zorg voor een adequaat grondbeleid in het gebied. HHSK heeft met deze grondbank een convenant afgesloten voor grondverwerving ten behoeve van het programma ter versterking van de waterstructuur. Voor de verdere planvorming en ontwikkeling van het gebied is eind 2008 de Regionale Ontwikkelingsorganisatie Zuidplas (ROZ) opgericht door de provincie en de betrokken gemeenten. Ruimtelijke ontwikkeling behoort niet tot de kerntaken van het waterschap. Afstemming is echter ook in het verdere proces nuttig en nodig. HHSK neemt daarom als adviserend lid deel in de ROZ.

Zuidplaspolder

Ten tijde van de ontwikkeling van dit Waterbeheerplan werd nagedacht over het opstellen van een advies of deeladviezen gericht op het verankeren van onze doelstelling in de op te stellen inrichtings-/ontwikkelingsplannen. Naar verwachting komen dan ook meer de waterkwaliteitsaspecten aan de orde.

Stedelijk water Rotterdam

De binnenstad van Rotterdam kenmerkt zich door intensief ruimtegebruik en weinig open water. Het riool- en oppervlaktewatersysteem is nadrukkelijk

met elkaar verbonden. Waterveiligheid is voor Rotterdam door de hoge bevolkingsdichtheid en als stad aan de rivier een belangrijke opgave. In een grootstedelijke omgeving spelen echter ook veel andere ruimtevragende belangen. De waterhuishoudkundige belangen staan constant op gespannen voet met het intensieve ruimtegebruik en de daarmee samenhangende economische belangen.

Een bijzondere situatie hierbij is dat tot in het begin van deze eeuw de gemeente Rotterdam zelf waterbeheerder was binnen haar grondgebied. Na de herpoldering is het waterbeheer bij de waterschappen terecht gekomen en is ook HHSK actiever dan voorheen betrokken bij het stedelijk gebied van Rotterdam. De afgelopen periode heeft vooral in het teken gestaan van het invullen van de rollen van de

Boezemsingel te Rotterdam, foto: Eric Fecken

betrokken waterschappen en de gemeente Rotterdam (inclusief deelgemeenten). In die periode is ook aan het licht gekomen dat het gebied een forse wateropgave heeft. Met het oog op het intensieve ruimtegebruik en de diverse betrokken partijen, vergt dit een verdergaande samenwerking. Het opstellen van het Waterplan 2 Rotterdam is een goede eerste stap naar goed waterbeheer in Rotterdam voor de komende jaren geweest.

HHSK vindt het van groot belang om de samenwerking met de gemeente Rotterdam en de buurwaterschappen Delfland en Hollandse Delta verder uit te breiden en nadrukkelijker samen op te trekken. Alleen dan kan de opgave op het gebied van waterveiligheid, het NBW en de waterkwaliteit goed worden aangepakt. Dit vergt innovatie, durf en daadkracht van alle betrokken partijen. De komende periode geven partijen de samenwerking verder vorm. HHSK investeert ook zelf nadrukkelijk in de relatie om de samenwerking een succes te maken. HHSK is zich daarbij taak- en opgavebewust en gaat ervan uit dat elke partij vanuit de eigen taak en rol een bijdrage levert aan de samenwerking.

Bij elke opgave hoort een specifieke strategie. Voor waterveiligheid heeft HHSK, net als de buurwaterschappen, ervoor gekozen om aan te haken bij landelijke en regionale kennisontwikkeling om de toekomstige opgave inzichtelijk te krijgen en mogelijke oplossingen te bedenken. Kansen vormen ontwikkelingen zoals 'De Hotspot Rotterdam van het programma Kennis voor Klimaat'.

De NBW-opgave is tamelijk complex, vooral in het oude centrum van Rotterdam met betrekkelijk weinig waterbergingsmogelijkheden (zie hoofdstuk 4). Hier past het met elkaar zoeken naar allerlei innovatieve oplossingen, zoals waterpleinen en groene daken, maar ook naar nieuwe nog niet bestaande oplossingen. Daarnaast zet HHSK in op zowel vasthouden, bergen als afvoeren. Met de gemeente Rotterdam is HHSK op zoek naar mogelijkheden om meer open water te graven en naar geschikte locaties voor ondergrondse waterberging. Het treffen van maatregelen zal in dit gebied zeker tot 2027 duren.

Bij de waterkwaliteitsopgave richt HHSK zich op het bereiken van haalbare

waterkwaliteitsbeelden met toepassing van het zogeheten 6-S-systeem (zie hoofdstuk 4). In Rotterdam is nog veel winst te behalen in de vorm van het terugdringen van de belasting op het oppervlaktewatersysteem, vanuit de riolering en van de ontlasting van honden en watervogels. Daarnaast zijn er binnen de singels momenteel nauwelijks natuurvriendelijke oevers aanwezig.

Kralingse Plas: werken aan water

De Kralingse Plas en omgeving hebben een belangrijke recreatieve functie. De waterkwaliteit in de Kralingse Plas voldoet niet aan de gestelde normen. Regelmatig treedt er blauwalgenbloei op, waardoor de provincie genoodzaakt is een zwembod in te stellen. Daarnaast is de waterbodem, door een historische lozing van twee loodwitfabrieken uit de 19e eeuw, verontreinigd met lood. Om deze knelpunten aan te pakken zijn een saneringsplan voor de waterbodem en een integraal plan voor verbetering van de waterkwaliteit opgesteld. HHSK heeft in samenwerking met (deel)gemeente en provincie beide plannen uitgewerkt. Met de uitvoering daarvan wordt een impuls aan de Kralingse Plas en omgeving gegeven. Het integrale plan omvat maatregelen met betrekking tot de waterhuishouding, inrichting van de plas en de voedselrijke waterbodem. De meeste maatregelen zijn tevens aangemerkt als KRW-maatregelen. Het plan is afgestemd op het saneringsplan dat in verband met loodverontreiniging is opgesteld.

De Kralingse Plas heeft een belangrijke recreatieve functie

Begin 2009 is gestart met de uitvoering van de waterbodemsanering. Aansluitend zal de rest van de waterbodem in de plas met een laag zand worden afgedekt. In 2009 zijn de waterhuishoudkundige en inrichtingsmaatregelen uitgewerkt die in 2010 worden gerealiseerd.

Voor verschillende onderdelen van het project zijn subsidies verkregen. Daarnaast draagt de provincie, als bevoegd gezag voor de Wet bodembescherming, bij in de kosten voor de waterbodemsanering. Ook zijn met de deelgemeente afspraken gemaakt over de verdeling van de overige kosten.

8.1 Inleiding

Calamiteitenzorg is het omgaan met risico's die het behalen van de missie van het hoogheemraadschap (droge voeten en schoon water) bedreigen. Deze risico's wil HHSK zoveel mogelijk voorkomen. Dit kan onder meer door planvorming, inrichting, beheer en onderhoud. Daarnaast is de voorbereiding op incidenten door het inrichten en onderhouden van de calamiteitenorganisatie een belangrijke component. Als er toch een calamiteit ontstaat, treedt de interne calamiteitenorganisatie op in goede samenwerking met de omgeving en partners van het hoogheemraadschap.

In grote lijnen is de calamiteitenzorg op te delen in de volgende activiteiten:

- voorkomen van calamiteiten: planvorming, inclusief risico-inventarisatie, risicoanalyse en risicobeoordelingen en uitvoering van maatregelen
- voorbereiden op calamiteiten: opleidingen en oefenen, afstemming en samenwerking met netwerkpartners, ontwikkeling, beheer en onderhoud faciliteiten
- bestrijding van calamiteiten: afhandelen (ernstige) incidenten en calamiteiten, inclusief evaluatie en nazorg

Deze indeling is gebaseerd op de veiligheidsketen, die wordt toegelicht in het kader op pagina 67.

De onderdelen proactie en preventie maken in feite deel uit van het voorkomen van problemen door het treffen van maatregelen zoals beschreven in de thematische hoofdstukken 3 tot en met 6, de gebiedsgerichte aanpak in hoofdstuk 7, en de regelgeving, vergunningverlening en handhaving in hoofdstuk 9. Hoofdstuk 8 heeft met name betrekking op de onderdelen preparatie, repressie en nazorg van de veiligheidsketen.

8.2 Ambitie

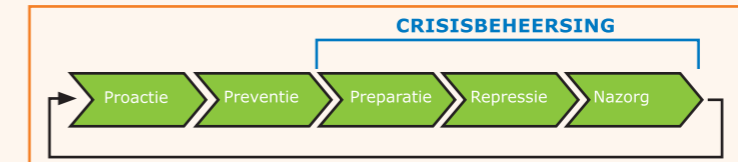
Ten aanzien van calamiteitenzorg zijn er wettelijke vereisten waaraan HHSK moet voldoen. Waterschappen moeten beschikken over een geoefende calamiteitenorganisatie, een actueel calamiteitenplan en goede calamiteitenbestrijdingsplannen. Tevens moet worden samengewerkt met partners in de rampenbestrijding. Het calamiteitenplan wordt jaarlijks geactualiseerd; in 2012 wordt het plan integraal herzien.

Gezien het risicoprofiel van HHSK (een beheersgebied met de diepste polders van Nederland en een zeer grote economische waarde) streeft

HHSK ernaar om de calamiteitenzorg binnen het gebied, voor zover dit de taken van HHSK aangaat, uitsluitend geregeld te hebben op een dynamische en eigentijdse wijze. Wat hiervoor nodig is, wordt jaarlijks mede bepaald aan de hand van een bedrijfsvergelijking tussen waterschappen; HHSK wil hierin tot de top vijf behoren.

De veiligheidsketen

De hoofdtaken van de calamiteitenorganisatie zijn ondergebracht in de zogenoemde veiligheidsketen. HHSK gebruikt, met de in de veiligheidsregio's ondergebrachte partijen, deze keten die bestaat uit de volgende schakels:

Proactie is het wegnemen van structurele oorzaken van onveiligheid en het voorkomen van het ontstaan daarvan. Bijvoorbeeld het structureel adviseren over veiligheid bij ruimtelijke en infrastructurele plannen.

Preventie omvat de zorg voor het voorkomen van directe oorzaken van onveiligheid en het zoveel mogelijk beperken van gevolgen van inbreuken op die veiligheid als die zouden optreden.

Preparatie is de voorbereiding op het daadwerkelijke optreden van de calamiteitenorganisatie. Onder andere door het opleiden en oefenen van het personeel, de aanwezigheid van het juiste materieel en de juiste middelen, de aanwezigheid van procedures en een adequate informatievoorziening.

Repressie is het daadwerkelijk bestrijden van onveiligheid en het verlenen van hulp in noodsituaties.

Nazorg is alle zorg om zo snel mogelijk terug te keren naar de normale verhoudingen. Dit betekent de opvang van betrokkenen en het personeel na een incident en de rapportage en evaluatie van de incidenten.

8.3 Doelen voor 2010-2015

- HHSK beschikt over een actueel calamiteitenplan en goede calamiteitenbestrijdingsplannen.
- Binnen de planperiode gaat HHSK op het gebied van calamiteitenzorg behoren tot de top vijf van de waterschappen.

8.4 Strategie en aanpak

Zoals in de inleiding van dit hoofdstuk al beschreven, is de strategie van calamiteitenzorg bij HHSK erop gericht calamiteiten en incidenten te voorkomen en als ze optreden, deze adequaat te bestrijden. De aanpak is erop gericht dit op een zo effectief en efficiënt mogelijke wijze te doen. Deze aanpak is beschreven in het Calamiteitenplan HHSK. Hierin staat hoe de calamiteitenorganisatie is vormgegeven en hoe zorg gedragen wordt voor opleiding en oefening. Tevens is aangegeven hoe wordt omgegaan met planvorming, risico-inventarisatie, -analyse en -beoordeling en de communicatie met onze netwerkpartners.

HHSK neemt in de samenwerking met netwerkpartners een proactieve houding aan, zeker op het vlak van risicocommunicatie. HHSK zorgt ervoor dat de planvorming aan de toetsingscriteria van de provincie voldoet en innoveert op het gebied van risico-inventarisatie en -analyse. Tot slot laat HHSK in oefeningen regelmatig zien dat zij gedegen voorbereid is op calamiteiten, verschillende in soort en omvang. Dit gebeurt in verschillende settings en fasen. Netwerkpartners worden in de oefeningen betrokken.

Vrachtwagen met maïs te water

Regelgeving, vergunningverlening en handhaving

9

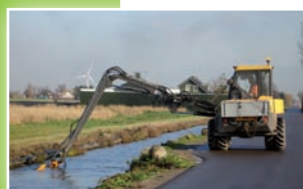
9.1 Inleiding

In de eerdere hoofdstukken zijn de ambities, doelen en aanpak van de verschillende taakvelden beschreven. In dit hoofdstuk worden de lijnen beschreven waarlangs HHSK de regelgeving, vergunningverlening en handhaving voor de verschillende taken inhoud geeft.

In deze inleiding (paragraaf 9.1) staan enkele relevante algemene ontwikkelingen. In de paragrafen 9.2 en 9.3 zijn de ambities van HHSK en de doelen voor de planperiode aangegeven. Paragraaf 9.4 bevat op hoofdlijnen de uitgangspunten die HHSK hanteert bij de toetsing van vergunningaanvragen en het opstellen van maatwerkvoorschriften.

Een aantal landelijke ontwikkelingen heeft belangrijke consequenties voor de regelgeving, vergunningverlening en handhaving. HHSK anticipeert op proactieve wijze op deze ontwikkelingen. Het gaat in het kort om:

- *De invoering van de Waterwet (2010).*
Taken: Belangrijke wijzigingen zijn de overdracht van de bestaande provinciale taak voor vergunningverlening en handhaving van grondwateronttrekkingen (met uitzondering van enkele categorieën) naar de waterschappen (zie hfdst. 4).
Zorgplicht: de Waterwet en de Algemene Maatregelen van Bestuur (Amvb's) bevatten zorgplichtartikelen. Op basis van de zorgplicht is een ieder die handelingen verricht of nalaat en daarmee oppervlaktewaterlichamen of oppervlaktewaterkwaliteit nadelig beïnvloedt (uiteraard afhankelijk van de situatie), verplicht alle maatregelen te nemen om de aantasting te beperken of ongedaan te maken. Tegelijkertijd is het waterschap als waterbeheerder overeenkomstig de Waterwet belast met de overheidszorg om de doelstellingen van de Waterwet te behartigen.
De watervergunning: Een belangrijk uitgangspunt van de Waterwet is dat zoveel mogelijk activiteiten onder algemene regels worden gebracht. Zodoende is vooraf voor iedereen duidelijk wat wel en niet kan. Niet alles is echter in algemene regels vast te leggen. Daarom wordt in de Waterwet de integrale watervergunning geïntroduceerd. Zes vergunningen uit eerdere wetten gaan op in een watervergunning. Het gaat hierbij om een aantal activiteiten die eerder door afzonderlijke wetten werden gereguleerd, zoals het lozen van verontreinigende stoffen, het onttrekken van grondwater of het bouwen op een dijk.

- *De invoering van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) (2010/2011).*
Deze bepaalt hoe overheden moeten omgaan met de ontvangst van aanvragen (een loket), de onderlinge afstemming van voorschriften en het gezamenlijk verlenen van vergunningen. Het bevoegd gezag voor de Wet milieubeheer (provincie en gemeenten) wordt ook volledig bevoegd voor de zogenoemde indirecte lozingen (lozingen op de riolering). Deze lozingen kunnen de werking van de awzi's en de waterkwaliteit beïnvloeden. De waterschappen hebben daarom een adviesrecht richting gemeente of provincie inzake lozingen op het gemeentelijk rioleringsstelsel.
- *Het van kracht worden van een aantal nieuwe Amvb's*
Van belang in dit kader zijn met name het Besluit lozen buiten inrichtingen en het Besluit Kwaliteitseisen en Monitoring Water (BKMW) waarin het wettelijk kader wordt beschreven voor het bereiken van de milieukwaliteitseisen die voortvloeien uit de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW).
- *De invoering van integrale 'omgevingsdiensten' (milieu, ruimte en wonen).*
Dit zijn gezamenlijke uitvoeringsorganisaties van provincie en gemeenten. Vooralsnog worden hierin geen waterschapstaken ondergebracht. Wanneer dergelijke diensten worden ingesteld, zal HHSK daarmee zo efficiënt mogelijk afstemmen en samenwerken.

9.2 Ambitie

Regelgeving, vergunningverlening en handhaving zijn belangrijke instrumenten om:

- de waterstaatkundige en verkeerskundige voorzieningen en belangen te beschermen;
- de onderhoudsplicht te regelen;
- te bewerkstelligen dat partijen hun verplichtingen nakomen;
- de beheerskosten in de hand te houden;
- als overheid zorgvuldig met de betrokken belangen om te gaan.

HHSK streeft er bij de regelgeving, vergunningverlening en handhaving naar om zo omgevingsgericht mogelijk te werken. Zorgvuldigheid, transparantie en een vlotte afhandeling staan centraal. Met een doeltreffende en risicogerichte handhaving streeft HHSK naar een goede naleving van wet- en regelgeving.

9.3 Doelen voor 2010-2015

Om de opgedragen taken goed te kunnen behartigen heeft HHSK door de Waterschapswet de bevoegdheid om regels vast te stellen. Belangrijke voorbeelden hiervan zijn de keur en de wegenverordening van HHSK. In de keur zijn algemene ge- en verbodsbepalingen opgenomen. Door middel van beleidsregels wordt hieraan nader invulling gegeven. De regels van het waterschap moeten goed aansluiten bij de actuele wetgeving en bij de omstandigheden en betrokken belangen in het beheersgebied.

Bij HHSK kan ontheffing worden aangevraagd van bepalingen uit de wet- en regelgeving, voor zover HHSK daarvoor het bevoegd gezag is. In paragraaf 9.4 is aangegeven welke uitgangspunten hierbij worden gehanteerd. Waar een vergunning wordt verleend, wordt gecontroleerd en toegezien op naleving daarvan ('handhaving').

Vanuit het oogpunt van deregulering worden individuele ontheffingen steeds vaker vervangen door collectieve ontheffingen. Voorbeelden hiervan zijn raamvergunningen, gebiedsgerichte ontheffingen en algemene ontheffingen, waarbij onder voorwaarden kan worden volstaan met een melding. Zo wordt de vergunningsplicht voor lozings in toenemende mate opgeheven door middel van landelijk vastgestelde regels (Algemene Maatregelen van Bestuur), waarin

Gezonden boot in de Bergse Plassen

staat welke activiteiten zijn toegestaan zonder dat een vergunning hoeft te worden aangevraagd, eventueel met een meldingsplicht. De betrokkenheid van HHSK bij watervergunningen betreft het gehele traject van vooroverleg, aanvraag, verlening en afhandeling van bezwaar en beroep.

Controle en toezicht op de vergunningen wordt uitgevoerd zoals beschreven in de nota 'Handhaving keur en Wvo'. De controle van

lozingsvergunningen en meldingen vindt plaats volgens de 'Risicobenadering Handhaving' van HHSK. Dit is een beleidsinstrument voor het vaststellen van prioriteiten in de handhaving.

Een belangrijk instrument bij de handhaving is schouwvoering en inspectie. Hieronder verstaat HHSK de controle op de naleving van de onderhoudsverplichtingen vanuit de keur, de wegenverordening en leggers van Schieland en de Krimpenerwaard. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen:

- *Gewoon onderhoud*; hierbij gaat het vooral om het verwijderen van overmatige plantengroei en andere voorwerpen en materialen die nadelig kunnen zijn voor de functie van de waterkeringen, wateren of wegen.
- *Buitengewoon onderhoud*; dit betreft de instandhouding van de afmetingen en constructie van waterstaatswerken en de bijbehorende voorzieningen. Voor de wateren gaat het met name om het baggeren.

Doelen voor de planperiode zijn:

- ◆ HHSK anticipeert proactief op nieuwe en veranderende wet- en regelgeving.
- ◆ HHSK beschikt over adequate regelgeving, beleidsregels en procedures. Bij de beleidsregels gaat het met name om actuele uitgangspunten voor de vergunningverlening en maatwerkvoorschriften (zie paragraaf 9.4). Bij de invulling hiervan sluit HHSK zoveel mogelijk aan bij (landelijke) leidraden, sjablonen, handreikingen, modellen, etc.
- ◆ HHSK beschikt over een actuele nota Handhaving en realiseert een adequaat handhavingsniveau.
- ◆ De schouw en inspectie op het onderhoud van de waterkeringen, de wateren en de wegen en de bijbehorende voorzieningen worden doeltreffend uitgevoerd.

9.4 Beleidskaders vergunningverlening en maatwerkvoorschriften

In deze paragraaf is op hoofdlijnen aangegeven welke uitgangspunten HHSK hanteert bij de toetsing van activiteiten van derden in relatie tot de taken (zorgplicht) van HHSK. Deze uitgangspunten worden toegepast bij de vergunningverlening en bij het opstellen van maatwerkvoorschriften op basis van algemene regels. Eventueel kunnen hierbij compenserende of mitigerende maatregelen worden voorgeschreven. De uitgangspunten worden, voor zover relevant, ook gehanteerd bij de toetsing en advisering inzake ruimtelijke plannen, zoals bedoeld in hoofdstuk 7 van dit Waterbeheerplan. Ook eigen maatregelen en besluiten van HHSK worden op basis van de uitgangspunten getoetst.

Hieronder zijn eerst de algemene uitgangspunten aangegeven. Vervolgens is voor verschillende taakvelden van HHSK in grote lijnen aangegeven welke specifieke uitgangspunten hiervoor van toepassing zijn.

Algemeen

HHSK toetst activiteiten van derden als volgt:

- In de eerste plaats worden de activiteiten getoetst aan de algemene wet- en regelgeving voor zover dit relevant is vanuit de zorgplicht van HHSK.
- Getalswaarden en andere uitgangspunten die door het Rijk of de provincie zijn vastgesteld met betrekking tot de planvorming en taakuitoefening door de waterschappen, hanteert HHSK tevens als toetsingskader voor activiteiten van derden.
- De activiteiten worden getoetst aan de in dit Waterbeheerplan geformuleerde ambities, doelstellingen en uitgangspunten.

Belangrijke toetsingsprincipes zijn verder:

- geen achteruitgang: de activiteiten mogen niet leiden tot onacceptabele achteruitgang;
- niet afwentelen: de activiteiten mogen elders of voor derden geen nadelige gevolgen hebben;
- het kostenveroorzakingsbeginsel: eventuele extra kosten zijn ten laste van de initiatiefnemer.
- Er wordt bij de toetsing rekening gehouden met medegebruik en bescherming van waardevolle elementen (landschap, natuur, cultuurhistorie) voor zover dit niet strijdig is met een doelmatige behartiging van de taken van HHSK.
- Eerder door HHSK vastgestelde beleidsuitgangspunten ('beleidsregels') blijven van toepassing voor zover daarover geen nieuwe besluiten zijn genomen.
- De uitgangspunten (toetsingskaders) kunnen gedurende de planperiode nader worden aangevuld, uitgewerkt en geactualiseerd.

Waterveiligheid/waterkeringen

Naast de hiervoor genoemde algemene uitgangspunten blijven meer specifiek voor de waterkeringen de volgende uitgangspunten van toepassing:

- Uit het Waterkeringenbeheerplan Krimpenerwaard 2001-2005:
 - paragraaf 3.2.
- Uit het Waterkeringenbeheerplan Schieland 2004-2008:
 - paragrafen 4.4 en 4.5;
 - bijlage 'Bouwbeleid Waterkeringen';
 - bijlage 'Vergunningenbeleid Horizontaal gestuurde boringen'.

Deze stukken zijn opgenomen op de bij het WBP behorende CD-ROM, bijlage 3.

Waterkwantiteit

Naast de hiervoor genoemde algemene uitgangspunten worden activiteiten van derden voor wat betreft het waterkwantiteitsbeheer (het beheer van het oppervlaktewaterpeil, het aan- en afvoeren van water en de bescherming tegen wateroverlast en verzilting) getoetst aan de volgende uitgangspunten:

- De nota Waterkwantiteitsbeheer Schieland en bijbehorende partiële herzieningen; deze wordt waar relevant ook toegepast binnen het gebied van de Krimpenerwaard;
- De Nota vergunningverlening waterhuishouding in de Krimpenerwaard.
- Nadere beleidsuitwerkingen zoals de nota Vlonders en steigers Schieland, de nota Slootdempingen in de Krimpenerwaard, de nota Dammen en duikers in hoofdwatgangen, etcetera.

Verder vormen peilbesluiten en leggers van de watgangen en kunstwerken belangrijke uitgangspunten voor de toetsing en vergunningverlening.

Met het oog op wateroverlast vormen de normen ('NBW-normen') en uitgangspunten zoals opgenomen in de Waterverordening Zuid Holland mede het vertrekpunt; zie ook het kader in paragraaf 4.2 van dit Waterbeheerplan.

Waterkwaliteit, emissiebeheer en riolering

Naast de hiervoor genoemde algemene uitgangspunten worden activiteiten van derden met het oog op de bescherming en verbetering van de oppervlaktewaterkwaliteit getoetst op basis van twee elkaar aanvullende beleidskaders:

- 1. Een algemeen beleidskader dat geldt voor alle wateren en bestaat uit drie sporen:
 - 1a. het brongericht spoor;
 - 1b. het waterkwaliteitsspoor (wordt ook wel emissie-immissietoets genoemd);
 - 1c. toetsing voor hydromorfologie en biologie.
- 2. Een aanvullend beleidskader dat zich specifiek richt op de KRW-waterlichamen met oog op de uitvoering van de Kaderrichtlijn Water (KRW).

HHSK past bij de stappen 1a, 1b en 2 de uitgangspunten toe van het Nationaal Waterplan en de daarmee samenhangende uitwerkingen (Handboek waterbeheer c.a., Leidraad vergunningverlening). De toetsingen ad 1a. brongericht spoor (waaronder de mogelijkheden voor aansluiting op de riolering en best beschikbare techniek) en 1b. waterkwaliteitsspoor veranderen in principe niet ten opzichte van de situatie vóór 2010. In veel gevallen zijn algemene regels voor emissies en landelijke regels in het kader van mest- en stoffenbeleid van toepassing.

Bij de vergunningverlening hanteert HHSK als vertrekpunt de getalswaarden (voorheen MTR-waarden) zoals die landelijk zijn vastgelegd voor prioritair stoffen, overige relevante stoffen, aandachtsstoffen en algemeen fysisch-chemische parameters. In aanvulling hierop hanteert HHSK bij de toetsing ad 1c. voor hydromorfologie en biologie vooralsnog STOWA klasse III.

Voor de toetsing ad 2. de toets voor KRW-waterlichamen, hanteert HHSK ook de hierboven genoemde getalswaarden en past de bepalingen uit het BKMW (met name de artikelen 2, 3 en 16) op overeenkomstige wijze toe bij de vergunningverlening. Voor de ecologie van kunstmatige en sterk veranderde wateren vormen de getalswaarden van het GEP uit het Provinciaal Waterplan

Zuid-Holland het vertrekpunt voor de KRW-toetsing. Voor zwemwateren worden de eisen gehanteerd die voortvloeien uit de Europese Zwemwaterrichtlijn. Hiervoor zijn de getalswaarden van toepassing zoals die zijn opgenomen in het 'Besluit hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden'.

Bij de verschillende toetsingen wordt gebruikt gemaakt van de actuele meetgegevens en rapportages. Bij de toetsing worden de meetgegevens vergeleken met de getalswaarden zoals die hierboven voor de verschillende stofgroepen zijn benoemd. De beoordeling volgens het principe van 'geen achteruitgang' wordt uitgevoerd overeenkomstig BKMW art.16.

Grondwater

In het Beleidskader grondwater HHSK (2008) is vastgesteld dat HHSK vooralsnog het door de provincie gevoerde grondwaterbeleid voortzet. De provincie heeft de randvoorwaarden voor het verlenen van vergunningen voor de Grondwaterwet vastgelegd in het Grondwaterplan Zuid-Holland 2007-2013. HHSK volgt bij het afhandelen van de meldingen en het verlenen van de watervergunningen de in het Grondwaterplan Zuid-Holland 2007-2013 genoemde criteria voor grondwaterkwantiteit, grondwaterkwaliteit, verzilting, bodemdaling en milieubeschermingsgebieden voor grondwater. Het beleid voor grondwater zal overeenkomstig het Beleidskader grondwater van HHSK in de planperiode (2012) worden geëvalueerd en waar nodig aangepast of nader uitgewerkt.

Zuiveringenbeheer

Voor het Zuiveringenbeheer wordt mede getoetst aan de doelstellingen zoals die zijn geformuleerd in de beleidsnotitie 'Doorgaan op de ingeslagen weg, beleidsvisie zuiveren en transporteren van afvalwater (2004-2014)', met de daarbij behorende bijlage deelgebied Krimpenerwaard die in 2005 is vastgesteld.

Wegenbeheer

Naast de hiervoor genoemde algemene uitgangspunten worden activiteiten van derden op de wegen die door HHSK worden beheerd in de eerste plaats getoetst aan de Wegenverordening HHSK. Activiteiten die voldoen aan de daarin opgenomen algemene regels zijn niet vergunningplichtig. De overige activiteiten worden getoetst aan de Beleidsnota ontheffing- en vergunningverlening wegen. Ontheffingen op grond van het Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens (RVV 1990) worden eveneens getoetst aan de Beleidsnota ontheffing- en vergunningverlening wegen. Hierbij kan gedacht worden aan ontheffingen voor het berijden van wegen met geslotenverklaringen of ontheffingen voor overschrijden van het op wegen aangegeven maximaal toegestane totaalgewicht. Ontheffing voor voertuigafmetingen (exceptionele transporten) is gemandateerd aan de Rijksdienst voor het wegverkeer (RDW), die hiervoor de landelijk gangbare uitgangspunten hanteert en HHSK om advies vraagt.

Verontreiniging van het oppervlaktewater

10

10.1 Ambitie

Met dit Waterbeheerplan kiest HHSK voor een taak- en doelgerichte aanpak van waterkeringen, watersysteem en waterketen. Veel van de uit de watertaken voortvloeiende opgaven/maatregelen krijgen gestalte in samenwerking met andere overheden en beheerders en raken uiteindelijk de particulieren. HHSK wil tijdig en helder communiceren over concrete opgaven en maatregelen. Communicatie is echter geen eenrichtingsverkeer. HHSK wil als deskundig(e) en verantwoordelijk waterbeheerder ook beter bereikbaar zijn voor vragen van derden. Door vroegtijdig en doelgericht aan externen te laten zien wat HHSK doet en wat dat kost, kan het begrip toenemen. Hierbij is ook de beschikbaarheid en bereikbaarheid van relevante informatie voor derden van belang. Als moderne overheid wil HHSK verdere invulling geven aan de elektronische dienstverlening aan burgers, bedrijven en andere overheidspartijen.

'Droppie Water' geeft een gezicht aan waterproblematiek voor de jongsten onder ons.

10.2 Doelen voor 2010-2015

HHSK werkt samen en communiceert met veel verschillende doelgroepen. Naast andere overheden, communiceert de organisatie met belangenorganisaties, ondernemers, recreanten en inwoners in het gebied. Deze communicatie is informeel, participierend of anticiperend van karakter. HHSK wil de doelgroepen graag informeren over zaken die hen interesseren of direct raken. Hierbij maakt HHSK gebruik van eigentijdse communicatiemiddelen. In de nota Communicatie worden de aanpak en inzet van HHSK verder uitgewerkt. Waar het beleid daarvoor ruimte biedt, kan gekeken worden naar vormen van participatie, waarbij HHSK samen met belanghebbenden op zoek gaat naar een gedragen oplossing of uitvoering van een maatregel in een bepaald gebied. Daarnaast wil HHSK actiever inzetten op de communicatie met de pers.

Burgers en bedrijven verlangen van overheidsorganisaties dat ze transparant en klantgericht werken. Informatievoorziening en elektronische dienstverlening ('e-dienstverlening') vormen hierbij belangrijke aandachtspunten. In lijn met wettelijke verplichtingen

en de afspraken die hierover zijn vastgelegd in het 'Nationaal Uitvoeringsplan dienstverlening en e-overheid' (NUP) zet HHSK de komende jaren verdere stappen in de informatievoorziening en elektronische dienstverlening. De aanpak hiervoor wordt concreet uitgewerkt in het Informatieplan HHSK.

Doelen van HHSK voor de planperiode zijn:

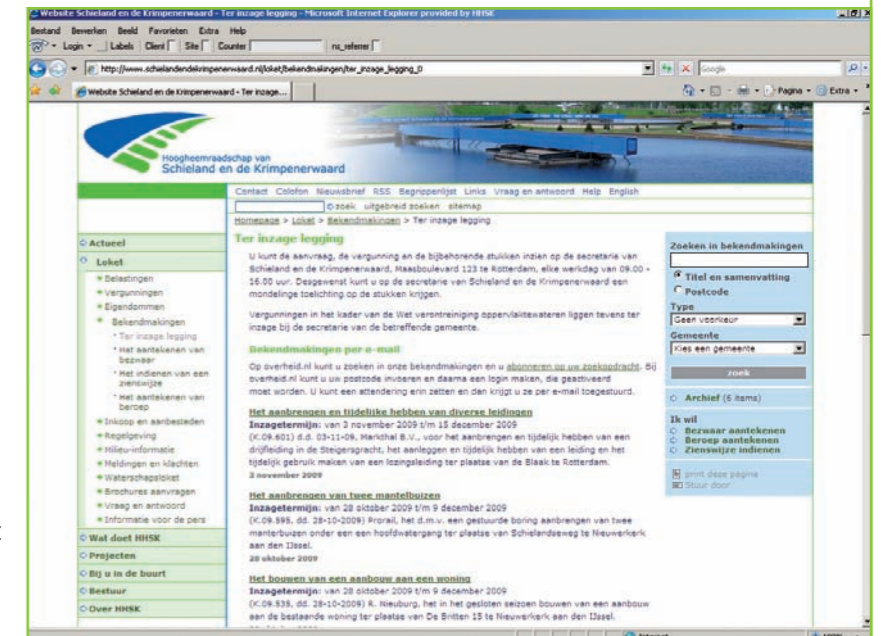
- De communicatieaanpak van HHSK wordt zo goed mogelijk afgestemd op de interesses en informatiebehoeften van de doelgroepen.
- De externe informatievoorziening en elektronische dienstverlening van HHSK wordt uitgebreid.

10.3 Strategie en aanpak

HHSK is, gezien het beperkte aansprekende karakter daarvan, terughoudend met communicatie over plannen als apart fenomeen. Over de totstandkoming en vaststelling van het WBP is bijvoorbeeld vooral gecommuniceerd met betrokken medeoverheden, beheerders en belangenorganisaties. Communicatie met overige organisaties en particuliere belanghebbenden vindt plaats door middel van de wettelijk verplichte meldingen/formele publicaties en door communiceren over de opgaven en maatregelen zelf.

De communicatie-inspanningen van HHSK worden vooral gericht op concrete maatregelen en de effecten die de plannen hebben op de leef- en werkomgeving. HHSK start de communicatie hierover zo vroeg mogelijk zodat derden weten wat er mogelijk te gebeuren staat en hun inbreng daarbij kunnen leveren. Per project en maatregel wordt bepaald wat de communicatiedoelen zijn. Hierbij wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan de gevolgen die het project of de maatregel kan hebben voor de omgeving. De inzet van communicatiemiddelen wordt hier ook op afgestemd. Bij de uitvoering van communicatieactiviteiten maakt HHSK zoveel mogelijk gebruik van bestaande samenwerkingsverbanden en communicatiemiddelen.

Als er binnen het beleid ruimte is voor meer dan de wettelijke inspraak, wordt gekeken of een participatietraject kan worden ingezet. Op die manier kan het draagvlak voor de uit te voeren maatregel of het project worden vergroot. Daarbij is het van belang dat daadwerkelijk ruimte wordt geboden om mee te denken; uiteindelijk neemt HHSK echter vanuit zijn verantwoordelijkheid een besluit waarin alle betrokken belangen zijn afgewogen.

Perscontacten

Door extra inzet op perscommunicatie kan de zichtbaarheid van het hoogheemraadschap worden vergroot. Door hier proactief op in te zetten kan via de media aan de doelgroepen worden uitgelegd wat de organisatie doet en waarom ze dat doet. De pers dient in een vroeger stadium betrokken te worden bij projecten die (gaan) spelen en actief op de hoogte te worden gehouden van de ontwikkelingen.

Zichtbaar en bereikbaar

De bereikbaarheid voor bewoners en ondernemers kan ondermeer worden verbeterd door als waterschap aansluiting te zoeken bij gemeentelijke (water) loketten. Bij de communicatieactiviteiten wordt zo goed mogelijk aangesloten op de kennis en belevingswereld van de betrokken mensen en instanties. De zichtbaarheid wordt vergroot door een doelgerichte en deskundige bijdrage van medewerkers aan netwerkbijeenkomsten, symposia en gebiedsprocessen. Niet alleen bestuurders maar ook directie, management en medewerkers van HHSK vertegenwoordigen het waterschap in de contacten die zij hebben bij hun werkzaamheden. HHSK wil dan ook veel aandacht besteden aan kennis en vaardigheden op het gebied van het relatiebeheer.

Communicatiemiddelen

HHSK hanteert de volgende (externe) communicatiemiddelen:

- Rapporten en publicaties
- Website/internet
- Brochures over specifieke thema's
- Factsheets
- Overleggen, plan- en klankbordbijeenkomsten
- Symposia en netwerkbijeenkomsten
- Gemeentelijk (water)loket (backoffice)
- Nieuwsbrieven
- Artikelen in lokale kranten
- Informatiebijeenkomsten
- Informatiepanelen bij objecten en projecten

11.1 Inleiding

HHSK is zich bewust van zijn verantwoordelijkheid met betrekking tot klimaat en duurzaamheid. Hierbij kan vanuit de primaire taken van HHSK in de eerste plaats gedacht worden aan maatregelen om bescherming te bieden tegen de gevolgen van klimaatveranderingen zoals perioden van toenemende neerslag en droogte en zeespiegelstijging. Eveneens van groot belang zijn het beperken van energieverbruik en het ge- en verbruik van grondstoffen en materialen. Daartoe wordt ingezet op duurzame inkoop en bedrijfsvoering, innovatie en (het bevorderen van) bewustwording binnen de eigen organisatie en daarbuiten.

De secretaris-directeur neemt het certificaat voor CO₂-neutrale postbezorging in ontvangst

De inzet van HHSK op het terrein van klimaat en duurzaamheid is zowel gericht op het concrete effect als op de voorbeeldfunctie die HHSK daarmee als regionale overheid wil vervullen.

Met betrekking tot klimaat en duurzaamheid onderscheidt HHSK twee aandachtsvelden:

- 1. Klimaatadaptatie:
Dit betreft het uitvoeren van maatregelen om in te spelen op en weerstand te bieden aan de gevolgen van klimaatveranderingen. Op die manier blijft het gebied ook op de lange termijn bruikbaar voor de daaraan toe te kennen functies.
- 2. Duurzaamheid:
Het rapport van de commissie Brundtland (1987) geeft de volgende definitie: 'Duurzame ontwikkeling is een ontwikkeling waarbij de huidige wereldbevolking in haar behoeften voorziet zonder de komende generaties te beperken om in hun behoeften te voorzien'. Hieronder valt ook klimaatmitigatie; dit zijn maatregelen om klimaatveranderingen zoveel mogelijk te beperken, ondermeer door reductie van de uitstoot van broeikasgassen. Belangrijke afspraken hierover zijn vastgelegd in het Kyoto-akkoord uit 1997 dat door Nederland is bekrachtigd.

Binnen Nederland zijn door de gezamenlijke overheden onder leiding van VROM duurzaamheidscriteria opgesteld voor 83 productgroepen.

Het gaat daarbij om het effect van producten of het productieproces op het milieu, bijvoorbeeld door energie- of materiaalverbruik. De waterschappen streven ernaar om met ingang van 2010 bij minimaal 50% van hun inkoop aan deze duurzaamheidscriteria te voldoen. Sinds 2007 wordt voor heel HHSK 100% groene stroom ingekocht. In 2008 is een eerste energie- en CO₂-scan gericht op de eigen bedrijfsvoering van HHSK uitgevoerd.

11.2 Ambities

In algemene zin is de ambitie van HHSK dat invulling wordt gegeven aan nationale en internationale beleidsdoelstellingen voor klimaat en duurzaamheid. Dit geldt voor zover ze passen binnen de taken en verantwoordelijkheden van HHSK. Daarbij wordt binnen de beleidsuitwerking en bedrijfsvoering steeds de afweging gemaakt hoe kansen hiervoor zo goed mogelijk kunnen worden benut. HHSK wil daarin een stimulerende voorbeeldrol vervullen ten opzichte van derden. Daartoe wordt bij de in- en externe communicatie aandacht besteed aan de manier waarop HHSK omgaat met klimaat en duurzaamheid. De opgedane kennis en ervaring deelt HHSK met anderen.

Biogasmotor Kralingseveer

In eerdere hoofdstukken van dit WBP zijn ook al klimaat- of duurzaamheidsgerelateerde doelen vermeld. Zie hoofdstuk 3 (Waterveiligheid) en hoofdstuk 4 (Oppervlaktewater en grondwater) voor de ambities en inzet van HHSK op het gebied van klimaatadaptatie. In hoofdstuk 5 (Afwalwaterketen en emissies) zijn doelstellingen over energieverbruik en CO₂-reductie binnen de afvalwaterketen opgenomen evenals de uitgangspunten van HHSK voor het gebruik van ondermeer bouwstoffen, uitlogende materialen en terreinbeheer.

11.3 Doelen voor 2010-2015

HHSK hanteert naast de doelen die zijn vermeld in andere hoofdstukken, specifiek voor *klimaat en duurzaamheid de volgende doelen*:

- Vanaf 2010 voldoet ten minste 50% van de inkoop van HHSK aan de door VROM geformuleerde duurzaamheidscriteria.
- HHSK streeft naar beperking van energieverbruik en CO₂-uitstoot in de eigen bedrijfsvoering.
Hiervoor wordt elke drie jaar een energie- en CO₂-scan van de eigen bedrijfsvoering uitgevoerd. Mede op grond daarvan wordt bepaald welke maatregelen mogelijk zijn om deze verder te beperken.
- Bij de uitwerking van het beleid, de maatregelen en regelgeving worden klimaat en duurzaamheid nadrukkelijk meegewogen.

Monitoring, rapportage en financiering

12

12.1 Uitvoering en voortgang

Het WBP bevat het beleid van HHSK voor een periode van zes jaar. Het is een plan op hoofdlijnen. De wereld om ons heen staat de komende jaren niet stil: economie, ruimtelijke ontwikkelingen, klimaatscenario's, regelgeving, bestuur, etcetera, zijn voortdurend in beweging. Om de geformuleerde doelen te bereiken, in te spelen op kansen en het hoofd te bieden aan bedreigingen moet regelmatig de balans worden opgemaakt en worden vastgesteld wat het hoogheemraadschap concreet te doen staat (maatregelen, aanpak). Hiervoor worden jaarlijks de volgende zaken op een rijtje gezet:

1. De stand van zaken op dat moment ('wat is bereikt, wat moet er nog').
2. De ontwikkelingen waarmee HHSK te maken heeft of krijgt.
3. De eventuele bijstelling van de koers binnen de kaders van het WBP.
4. De maatregelen en planning voor de komende jaren (uitvoeringsprogramma).

Een en ander wordt geïntegreerd in de planning- en controlcyclus van HHSK en vormt daarmee de basis voor voorjaarsnota, programmabegroting en voor de eventuele nadere uitwerking van maatregelenprogramma's (KRW, NBW) of voor specifieke beleidsvelden binnen de organisatie (communicatie, informatie, vergunningverlening, etc.).

In de planning- en controlcyclus worden drie niveaus onderscheiden:

- Strategisch op ambities en doelen (zie visie en ambities in dit WBP).
- Tactisch op maatregelen en meerjarenplanning.
- Operationeel op uitvoering van werkzaamheden op jaarniveau.

De informatie op niveau 1 wordt gebruikt om te rapporteren aan de verenigde vergadering en aan de provincie Zuid-Holland bij het jaarlijkse voortgangsgesprek. Niveau 2 is relevant voor het college, het management en de rest van de organisatie. Niveau 3 is vooral gericht op sturing binnen de organisatie.

Rapportage op niveau 1 zal deels beschrijvend zijn en daarnaast zoveel mogelijk kwantitatief: hoeveel, wat en wanneer. Hiertoe worden rapportage-kengetallen ontwikkeld.

Bijlage 1 van dit WBP bevat de tabel met de doelen en de uit te voeren maatregelen voor zover die nu bekend zijn. Deze tabel kan worden gezien als aanzet voor het eerste uitvoeringsprogramma. HHSK legt zich in het WBP, gezien het voorgaande, niet vast op de opgenomen maatregelen. Wel geeft de tabel een beeld van wat HHSK

op dit moment verwacht te moeten doen om de doelen te bereiken. Ook hebben de maatregelen gediend als basis om de financiële consequenties van het WBP te ramen. De financiële consequenties zijn in samenhang met de vaststelling van dit plan verwerkt in de voorjaarsnota zoals vastgesteld door de verenigde vergadering van HHSK in juni 2009.

12.2 Financiering

In voorgaande hoofdstukken zijn de ambities en voornemens van HHSK ten aanzien van het waterbeheer in de komende jaren beschreven. In deze paragraaf wordt ingegaan op de financiële en personele consequenties van het voorgenomen beleid.

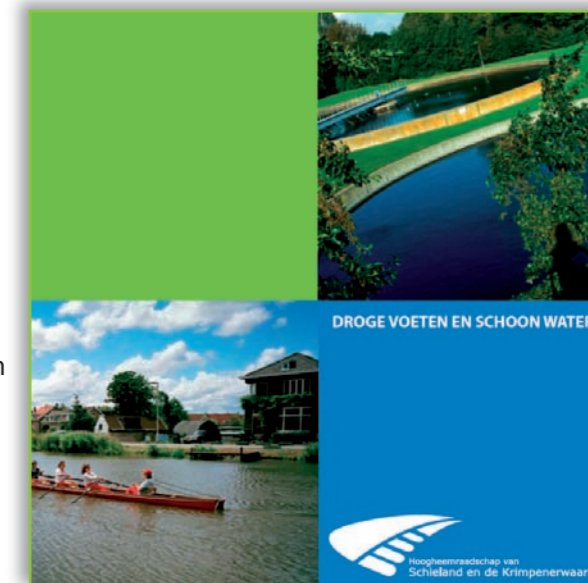
Financieel uitgangspunt voor het Waterbeheerplan 2010-2015 is dat onder de economische omstandigheden ten tijde van de vaststelling van dit plan de kosten, inclusief de financiële consequenties van nieuwe maatregelen, per saldo niet meer stijgen dan al in de Meerjarenbegroting 2009-2012 was voorzien. Dit impliceert een sterke focus op kostenbeheersing en het stellen van prioriteiten om het ambitieniveau zoveel mogelijk in stand te kunnen houden. Om binnen de kaders van de huidige begroting te kunnen blijven, zijn bij de vaststelling van dit plan zowel maatregelen binnen de jaarlijkse uitgaven als de geplande investeringen zorgvuldig (her-)overwogen in het licht van effectiviteit en resultaat. Daar waar dit mogelijk was, zijn maatregelen in de tijd gefaseerd.

Voor de uitvoering van het Waterbeheerplan kan in grote lijnen met de huidige personele capaciteit worden volstaan. Enkele nieuwe maatregelen vragen aanvullende personele inzet, deels incidenteel en deels structureel. Voor zover ten tijde van de vaststelling van dit plan te voorzien, neemt de omvang van de organisatie ten gevolge van dit plan tot en met 2015 toe met ongeveer 2%.

Investerings

Om de maatregelen uit het Waterbeheerplan 2010-2015 uit te kunnen voeren, is in de planperiode een investeringsbedrag van ongeveer 140-145 miljoen euro nodig. Dit is opgenomen als investeringen in de meerjarenbegroting. Met het oog op economie en werkgelegenheid is het gunstig dat het totale investeringsvolume van HHSK in de planperiode ten opzichte van de begroting 2009 is toegenomen met circa 30 miljoen euro.

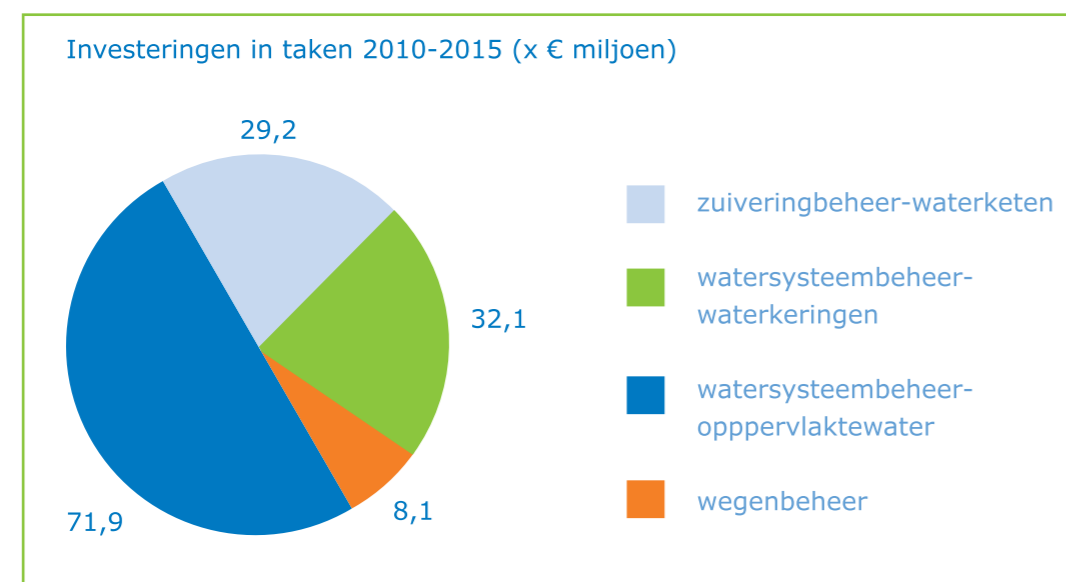
De meerjarenbegroting wordt jaarlijks geactualiseerd in het Uitvoeringsprogramma WBP en de begrotingscyclus van het waterschap. Bij de uitvoering benut HHSK op actieve wijze kansen om subsidies en bijdragen van derden te verkrijgen. Hierbij kan worden gedacht aan subsidies van het Rijk voor dijkversterkingen (RWS), uit Europese structuurfondsen (bijvoorbeeld voor de Kralingse Plas) en subsidies uit het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG).

Binnen de planperiode worden grote investeringen gedaan voor ondermeer:

- ❑ Maatregelen Wateropgave 2015 (NBW)
- ❑ Vervanging, renovaties en andere maatregelen in de waterketen
- ❑ Uitvoering project Veenweidepact
- ❑ Stedelijke waterplannen
- ❑ Implementatie KRW-maatregelen 2010-2015

De totale geplande investeringen van HHSK zijn als volgt verdeeld over de taken van HHSK:

Tariefontwikkeling

De kosten van de in het Waterbeheerplan 2010-2015 opgenomen maatregelen leiden, voor zover ten tijde van de vaststelling van dit plan is voorzien, niet tot kostenverhogingen ten opzichte van de meerjarenbegroting 2009. Er is derhalve bij de vaststelling van dit Waterbeheerplan geen extra stijging van de tarieven van de waterschapsbelastingen voorzien ten opzichte van de meerjarenbegroting 2009. De kostenontwikkeling en lasten (belastingtarieven) van HHSK worden jaarlijks in het kader van de begrotingscyclus nader overwogen en vastgesteld.

12.3 Doelen voor 2010-2015

- Jaarlijks wordt, geïntegreerd in de begrotingscyclus, bepaald hoe de doelen uit dit plan worden gerealiseerd. Hierbij wordt een beeld gegeven van de stand van zaken, de ontwikkelingen, de eventuele bijstelling van de koers, en de maatregelen om de doelen uit dit WBP te realiseren.
- Bij de uitvoering van zijn taken maakt HHSK zo goed mogelijk gebruik van subsidies en bijdrageregelingen.
- HHSK streeft naar aanvaardbare belastingtarieven en een doelmatige belastingheffing.

Literatuur

- ❑ Bestuursakkoord Waterketen 2007. Den Haag 5 juli 2007 (BWK-2007).
- ❑ Meerjarenspraak energie-efficiëntie 2001 – 2020. Definitieve versie 13 juni 2008 (MJA 3: 2008).
- ❑ 'Doorgaan op de ingeslagen weg'. Beleidsvisie Zuiveren en transport van afvalwater 2004-2014 (2004) met addendum voor de Krimpenerwaard (werkdocument: 2005).
- ❑ Beleidsnota Riolering: 2e rioleringsnota WRW (2002).
- ❑ Riolering buitengebied/iba's en subsidieregeling (2006).
- ❑ Riolering glastuinbouw en bijdrageregeling (2006).
- ❑ Nota afkoppelen en subsidieregeling (2003/2006) en Nadere uitvoeringsregel subsidie afkoppelen verhard oppervlak (2008/2009).
- ❑ Rapportage detailanalyse Kaderrichtlijn Water Beheersgebied HHSK (april 2008).
- ❑ Rapportages zwemwaterprofielen en zwemwaterprofiel blauwalgen (Grontmij/DHV, 2008)
- ❑ Calamiteitenplan HHSK, definitieve versie (oktober 2008).
- ❑ Kadernota vis HHSK (2009).
- ❑ Beleidskader Grondwater HHSK (2008).
- ❑ Ontwerp Waterplan Zuid-Holland (provincie Zuid-Holland, november 2008).
- ❑ Nationaal Bestuursakkoord Water (2003) en NBW Actueel (2008).
- ❑ Waterkwaliteitsbeelden Schieland (2006)
- ❑ Waterkwaliteitskennis Krimpenerwaard (2007).
- ❑ Waterbeheerplan HHSK 2007-2010 (2006).
- ❑ Slotadvies herbegrenzing functies Krimpenerwaard (Strategiegroep Veenweidepact, 2006).

- ❑ Nota kwantiteitsbeheer Schieland (1998) en herzieningen (2002 en 2004).
- ❑ Water en ruimtelijke ordening in Schieland (2003).
- ❑ Naar een nieuw watersysteem Krimpenerwaard (2006).
- ❑ Nota Handhaving Keur en Wvo HHSK.
- ❑ Ontwerp Nationaal Waterplan (2009).
- ❑ Programmabegroting HHSK (2009).
- ❑ Projectenboek Wateropgave 2015 in het beheersgebied Schieland (2006).
- ❑ Nationaal uitvoeringsplan dienstverlening e-overheid (NUP).
- ❑ Eerste energiescan HHSK (2008).
- ❑ Rapport Deltacommissie (2008).
- ❑ Verordening waterbeheer Zuid-Holland 2007.
- ❑ Reglement voor HHSK
- ❑ Zwemwaterrichtlijn EU (2006).

Afkortingen

AmvB	Algemene maatregel van Bestuur
AWZI	Afvalwaterzuiveringsinstallatie
BKMW	Besluit Kwaliteitseisen en Monitoring Water
BRP	Basis Riolerings Plan
CBA	Geclusterde systemen voor de behandeling van afvalwater
DWA	Droogweerafvoer
EHK	Essentiële Herkenbaarheids Kenmerk (wegenbeheer)
EU	Europese Unie
FES	Fonds Economische Structuurverbetering
GEP	Goed Ecologisch Potentieel
GGOR	Gewenst Grond- en Oppervlaktewater Regime
GRP	Gemeentelijk Riolerings Plan
HHSK	Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard
HWA	Hemel Water Afvoer
HWBP	Hoog Water Beschermings Programma
IBA	Systeem voor de individuele behandeling van afvalwater, meestal van huishoudelijke aard
ILG	Investeringsbudget Landelijk Gebied
KAM	Kwaliteit Arbeid en Milieu (certificaat)
KNMI	Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut
KRW	(Europese) Kaderrichtlijn Water
KvK	Kamer van Koophandel
KWA	Kleinschalige Wateriaanvoorzieningen

LNC	Landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische (waarden)
LTO	Land- en tuinbouworganisatie
MER	Milieu Effect Rapportage
MTR	Maximaal Toelaatbaar Risico
MVO	Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
NBW	Nationaal Bestuursakkoord Water
OAS	Optimalisatiestudie Afvalwater Systeem
Plan-MER	Milieu Effect Rapportage voor een beleidsplan
RBW	Regionaal Bestuursakkoord Water
RO	Ruimtelijke Ordening
ROZ	Regionale Ontwikkelingsorganisatie Zuidplas
RVV	Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens
RZG	Rotterdam Zoetermeer Gouda
STOWA	Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer
Unie/UvW	Unie van Waterschappen
UPR	Urgentie Programma Randstad
VBC	Visstandbeheercommissie
VNK	Veiligheid Nederland in Kaart
Wabo	Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
WB21	Waterbeheer 21 ^e eeuw
WBP	Waterbeheerplan
Wm	Wet milieubeheer
WRW	Wergroep Riolering West-Nederland
WSW	Wergroep Stedelijk Water
Wvo	Wet verontreiniging oppervlaktewateren

Begrippen

Afkoppelen	ervoor zorgen dat (regen)water van relatief schoon verhard oppervlak (denk aan parkeerterreinen, grote daken etc.) niet meer via de riolering naar de awzi stroomt, maar terecht komt in het oppervlaktewater of in de bodem.
Baggeren	het verwijderen van bagger uit watergangen om deze op diepte te houden.
Basisinspanning	een afspraak om rioolssystemen zodanig aan te passen dat de vuiluitworp uit overstorten van deze systemen wordt verminderd.
Beheerregister	het op handzame en overzichtelijke wijze vastleggen van de meest essentiële, actuele informatie omtrent waterstaatswerken; voor de waterkeringen is dit een wettelijke verplichting.
Bergbezinkbassin	voorziening, meestal in de vorm van een ondergrondse betonnen bak, bedoeld voor de bezinking van vuil uit overstortwater van een (gemengd) rioolstelsel.
Blauwalgen	bacteriën (cyanobacteriën) die eruit zien als wier en die zich met name bij warm weer in oppervlaktewater sterk vermenigvuldigen; aanraking ermee door zwemmers kan onder meer leiden tot oog- en huidirritaties en maag- en darmklachten.
Boezem	aan-, afvoer en bergingstelsel van water uit verschillende polders.
Boezemkade	een langs een water (de boezem) gelegen dijk die moet voorkomen dat het boezemwater het achtergelegen land binnenstroomt.
Buitengewoon onderhoud	onderhoud van waterkeringen, wateren en bijbehorende voorzieningen overeenkomstig de eisen van de leggers; voor de waterkeringen is dit vooral het op hoogte en breedte houden; voor de wateren betreft het hoofdzakelijk het baggeren.

Detailanalyse KRW	rapportage over de doelen en maatregelen voor het oppervlaktewater in het beheersgebied van HHSK om (op termijn) te voldoen aan de KRW-doelen. Resultaat van een gebiedsgerichte uitwerking KRW.
Diffuse bronnen	bronnen, waarbij verontreinigingen verspreid in het oppervlaktewater of de riolering terecht komen.
Dijktafelhoogte	minimaal vereiste kruinhoogte, zoals aangegeven in de legger.
Dijkvak	deel van een waterkering met min of meer gelijke sterkte eigenschappen en belasting.
Drooglegging	het hoogteverschil tussen de waterspiegel in een waterloop en het grondoppervlak.
Droogweer afvoer	de hoeveelheid afvalwater, die in een droogweersituatie via het rioolstelsel binnen een rioolbemalinggebied wordt afgevoerd.
Emissie	uitstoot van vloeibare of gasvormige stoffen in water, bodem of lucht.
Estuarium	een verbrede riviermonding, waar zoet rivierwater en zout zeewater vermengd worden en zodoende brak water ontstaat en waar getijverschil waarneembaar is.
Freatisch grondwater	grondwater dat zich in een watervoerende laag dicht onder het maaiveld bevindt.
Gemaal	een technische installatie die de waterhoogte kunstmatig op het gewenste peil houdt.
Geotechnisch onderzoek	onderzoek dat inzicht geeft in de aanwezige grondsoorten en fysieke bodemeigenschappen.
Gescheiden rioolstelsel	rioolstelsel waarbij afvalwater en regenwater door afzonderlijke leidingenstelsels wordt ingezameld. Het afvalwater wordt afgevoerd naar een awzi, het regenwater wordt rechtstreeks afgevoerd naar het oppervlaktewater.
Gewasbeschermingsmiddelen	ook wel bestrijdingsmiddelen genoemd. Middelen die vooral in de land- en tuinbouw worden toegepast ter bestrijding van ziekten en plagen.
Gewoon onderhoud	hoofdzakelijk het maaien en waar nodig herstellen van waterkeringen en wateren; zie de omschrijvingen in de Keur.
Groene daken	een verzamelnaam voor platte en hellende daken met begroeiing.
Helofytenfiter	een natuurlijk of aangelegd moerassysteem, waarbij de inrichting en het beheer is afgestemd op het verbeteren van de kwaliteit van gezuiverd afvalwater of oppervlaktewater.

Hemelwaterafvoer	een voorziening voor opvang en afvoer van regenwater.
Hydraulische randvoorwaarden	hydraulische randvoorwaarden worden aangegeven als de hoogste waterstand en maatgevende golfbelastingen waartegen een dijk bestand moet zijn. Toetsing vindt plaats aan de hand van de in het Voorschrift Toetsen op Veiligheid (VTV 2002) opgenomen criteria, onder andere voor hoogte en stabiliteit.
Inundatienorm	de wettelijke veiligheidsnorm aangegeven als de gemiddelde kans - per jaar - op een overstroming door het bezwijken van een primaire waterkering.
Inzigtgebied (intrekgebied)	gebied waar het overgrote deel van het regenwater in de grond zakt.
Kaderrichtlijn Water	Europese richtlijn die ervoor moet zorgen dat de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater in 2015 op orde is.
KAM-certificaat	dit certificaat garandeert dat de kwaliteit, de arbeidsomstandigheden en het milieu via gestructureerde processen verloopt.
Keur	verordening van het waterschap, waarin een stelsel van verbods- en gebodsbepalingen is opgenomen ter bescherming en instandhouding van de waterhuishouding en waterstaatswerken.
Koude wamte opslag	een methode om energie in de vorm van warmte of koude op te slaan in de bodem. De techniek wordt gebruikt om gebouwen op te warmen of te koelen. Ook in de tuinbouw wordt steeds vaker gebruikgemaakt van deze techniek.
Kwaliteitsbaggeren	slib van de bodem verwijderen om het water schoner en helderder te maken.
Legger	een legger dient voor de vastlegging van de eisen waaraan de waterkering moet voldoen naar richting, vorm, afmeting en constructie. Verder is in de legger de beheersverplichting vastgelegd.
Maaiveldcriterium	de (laagste) delen van een gebied, waarmee in de NBW(wateroverlast-) normering nog rekening kan worden gehouden; lager gelegen delen vallen buiten de normtoetsing.
Milieu Effect Rapportage	een studie naar de milieueffecten van bepaalde ingrepen, processen of inrichtingen. De Milieu Effect Rapportage (MER)-studie is in Nederland wettelijk verankerd.

Mitigeren	letterlijke betekenis is `verzachten`. Met name het verzachten van effecten op de lokale flora en fauna.
Nationaal Waterplan	plan dat de maatregelen beschrijft die genomen moeten worden om Nederland ook voor toekomstige generaties veilig en leefbaar te houden en de kansen die water biedt te benutten.
Nota Ruimte	in de Nota Ruimte uit 2004 wordt het nationale ruimtelijke beleid vastgelegd tot 2020. Het document is een samenvoeging van de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening en het Structuurschema Groene Ruimte (SGR2) uit 2003.
Nutriënten	voedingsstoffen voor planten, voornamelijk stikstof (N) en fosfor (P). Bij overmatige aanwezigheid in het oppervlaktewater veroorzaken zij algenbloei of eutrofiëring.
Peilbeheer	het regelen van het waterpeil van het oppervlaktewater door middel van stuwen, sluizen en gemalen waarmee water wordt ingelaten, vastgehouden of afgevoerd.
Plan MER	een beoordeling van plannen en programma's op mogelijk negatieve milieueffecten
Prioritaire stoffen	een door de overheid aangewezen stof waarvan wordt aangenomen dat deze bij het overschrijden van een zekere norm een grote milieuschade veroorzaakt.
Regenrivier	een rivier die voornamelijk gevoed wordt met regenwater. In de zomer kennen deze rivieren vaak een zeer lage waterstand, zoals bijvoorbeeld de Maas.
Ringkade	van oorsprong een dijk rond een droogmakerij.
Rioolgemaal	een of meerdere pompen die ervoor zorgen dat afvalwater via persleidingen naar een afvalwaterzuiveringsinstallatie wordt gepompt.
Riooloverstorten	een rioleringswerk om rioolwater, voor zover dat niet in het rioolstelsel kan worden geborgen, bij hevige regenval op oppervlaktewater te kunnen lozen.
Rioolvreemd water	al het water dat met de riolering wordt afgevoerd naar awzi's maar dat geen afvalwater en regenwater is. Dit water bestaat voor een groot deel uit grondwater. Belangrijke bronnen van rioolvreemd water zijn: drainages, bodemsaneringen, negatieve overstorten (oppervlaktewater), koelwater, bronneringen bij bouwwerkzaamheden en lekkende riolen.

Schouw	systematische controle op de uitvoering van onderhoudsverplichtingen van wateren, waterkeringen en andere waterstaatkundige voorzieningen.
Sondering	een methode om het draagvermogen van de grond te kunnen bepalen.
Stedelijk waterplan	een integraal plan waarin het beleid is opgenomen voor het oppervlaktewatersysteem, het rioleringsysteem, het ondiepe grondwater en de watergebonden natuur.
Stormvloedkering	waterbouwkundige constructie die bij stormvloed of springtij moet verhinderen dat er grote hoeveelheden water de monding van een rivier instromen en stroomopwaarts tot overstromingen leiden.
STOWA klasse III	biologische beoordeling van de waterkwaliteit, klasse 3 is het middelste niveau.
Uitloggen (uitlogende materialen)	het langzaam oplossen in water (of lucht) van stoffen die in vaste vorm gebonden zijn in (bouw)materialen. Voorbeelden zijn het uitloggen van metalen als lood, koper en zink van lantaarnpalen en dakgoten, het uitloggen van zouten uit verduurzaamd hout of van siliconen en olie uit afdichtingsmateriaal.
Verzilten	het door opdringend zout water (zee-, lek- of schutwater) zout(er) worden van grond- en/of oppervlaktewater.
Vismigratie	de trek van vissen van het ene naar het andere gebied.
Waterakkoord	een akkoord tussen waterbeheerders (of eventueel ander openbaar gezag met een waterstaatkundige taak) die water afvoert naar of uit de bij elkaar in beheer zijnde oppervlaktewateren.
Waterberging	voorziening waarin een overschot aan water tijdelijk kan worden geborgen (gewoonlijk bestaat dit uit een oppervlaktewater waarin tijdelijk een zekere peilstijging kan optreden).
Waterkansenkaarten	verkenning van inhoudelijke wateraspecten voor ruimtelijke planvorming. Beoogd wordt daarmee in een vroeg stadium een waterhuishoudkundige inbreng te leveren in het proces dat leidt tot ruimtelijke keuzes.
Waterkering	dam, dijk, sluis of andere kunstwerk dat dient als scheiding tussen twee gebieden met een verschillend waterniveau.

Waterkwaliteitsspoor	de inspanningen gericht op het bereiken van een goede waterkwaliteit. Voor het waterkwaliteitsspoor geldt dat na het bereiken van de basisinspanning de resterende vervuiling afgestemd wordt op de veerkracht van het ontvangende water.
Wateropgave	de verwachte extra hoeveelheid water waarvoor ruimte moet worden gezocht binnen het watersysteem, uitgedrukt in gemiddelde aantallen kubieke meters per hectare per gebied.
Waterpleinen	centrale ruimtes in het waterhuishoudkundige systeem; een bassin om regenwater te verzamelen en vast te houden.
Watersysteemheffing	de heffing die burgers betalen voor het watersysteembeheer. Dit is het geheel van samenhangende taken om het oppervlaktewater te beheren.
Waterwet	Nederlandse wet die negen eerdere wetten op het gebied van waterbeheer vervangt.
Zuiveringslib	het restproduct dat overblijft na het zuiveren van afvalwater.
Zware metalen	verzamelnaam voor een groep metalen met een relatief grote dichtheid, zoals lood, kwik, zink en cadmium. Deze metalen komen van nature in het milieu voor en zijn in veel gevallen zelfs nodig voor bepaalde natuurlijke processen. In hogere concentraties zijn ze echter meestal giftig.
Zwemwaterprofiel	een analyse van de zwemwaterkwaliteit van het water, de eventuele gezondheidsrisico's voor zwemmers en de oorzaken daarvan.

- 1** Uitvoeringsprogramma 2010-2015 (tabel)
- 2** KRW-maatregelen 2010-2015 (CD-ROM)
- 3** Vergunningenkaders waterkeringen (CD-ROM), zie paragraaf 9.4

Bijlage 1 Uitvoeringsprogramma

Deze bijlage bevat een aanzet voor het uitvoeringsprogramma van het WBP. Zie hoofdstuk 12 van het Waterbeheerplan 2010-2015 voor een toelichting op het doel en de status van het Uitvoeringsprogramma. Het uitvoeringsprogramma wordt uitgewerkt in het jaarlijks op te stellen uitvoeringsplan WBP.

De doelen in de kolom Doel 2010-2015 van de tabel op de volgende pagina's zijn overgenomen uit de tekst van het Waterbeheerplan 2010-2015. De maatregelen geven een eerste beeld van de maatregelen die zijn voorzien om de doelen te realiseren. De planning heeft betrekking op de aangegeven maatregelen, niet op de doelen. Omdat het in veel gevallen gaat om structurele taken of langlopende projecten zijn veel vakjes blauw.

Legenda:

 jaar waarin aan een maatregel wordt gewerkt

 jaar waarin een belangrijke mijlpaal wordt bereikt

 jaar waarin niet aan de maatregel wordt gewerkt

Thema/Ambitie (hfdstuk)		Doelen 2010-2015		Maatregel		2015	2014	2013	2012	2011	2010
Waterveiligheid (Hoofdstuk 3)											
Basisgegevens zijn op orde	De beheerregisters van de genormeerde waterkeringen en de waterkeringenleggers voldoen aan de wettelijke eisen.				HHSK bepaalt per waterkering een set van dijk-tafelhoogten, invloedzones en een bebouwingsvrij profiel.						
Prominente rol bij beleidsontwikkelingen en ruimtelijke ordening aangaande waterveiligheid	HHSK draagt actief bij aan de ontwikkeling van veiligheidsnormen, hydraulische randvoorwaarden en toetsingsinstrumentarium.				HHSK vult voor de genormeerde waterkeringen een beheersregister in dat voldoet aan de eisen vanuit de wet en de reguliere beheerstaak.						
Waterkeringen zijn op orde	De adviesrol bij de (her-) inrichting van gebieden wordt actief ingevuld; in het kader van de water-toets wordt de inrichting van het gebied getoetst aan het overstromingsrisico.				HHSK actualiseert in samenspraak met provincies en het Rijk het veiligheidsbeleid tegen overstroming.						
	De waterkeringen zijn getoetst overeenkomstig de vigerende voorschriften en leidraden.				HHSK neemt deel aan projecten zoals Veiligheid Nederland in Kaart (VNK), Urgentieprogramma Randstad (UPR) en studies over de nadere uitwerking van de aanbevelingen van de Deltacommissie.						
	Afgekeurde primaire waterkeringen uit de 1e en 2e toetsronde zijn voor 2015 verbeterd.				HHSK bepaalt naar verwachting voor o.a. voorliggende en secundaire waterkeringen en buitendijkse gebieden de veiligheidsniveaus.						
Waterkeringen zijn op orde	HHSK verbetert in de planperiode de minst veilige delen van de primaire waterkeringen categorie C langs de Hollandsche IJssel, mits over de financiering hiervan afdoende afspraken kunnen worden gemaakt met het Rijk.				HHSK neemt samen met andere waterschappen deel aan diverse landelijke en regionale ontwikkelingen voor het beheer van waterkeringen.						
	De waterkeringen zijn getoetst overeenkomstig de vigerende voorschriften en leidraden.				HHSK geeft advies over waterveiligheid aan initiatiefnemers binnen de watertoetsprocedure en is regionaal aanspreekpunt voor waterveiligheid.						
Waterkeringen zijn op orde	De waterkeringen zijn getoetst overeenkomstig de vigerende voorschriften en leidraden.				HHSK voegt een veiligheidsbeschouwing toe aan de water-toets.						
	Afgekeurde primaire waterkeringen uit de 1e en 2e toetsronde zijn voor 2015 verbeterd.				HHSK toetst primaire waterkeringen waaronder categorie C-keringen conform landelijke toetsingsronden.						
Waterkeringen zijn op orde	HHSK verbetert in de planperiode de minst veilige delen van de primaire waterkeringen categorie C langs de Hollandsche IJssel, mits over de financiering hiervan afdoende afspraken kunnen worden gemaakt met het Rijk.				HHSK toetst genormeerde regionale waterkeringen (boezemkaden).						
	De waterkeringen zijn getoetst overeenkomstig de vigerende voorschriften en leidraden.				HHSK voert dijkversterkingen uit op basis van het HWBP: BAS, Nederlek, enkele kleine trajecten.						

Thema/Ambitie (hfdstuk)		Doelen 2010-2015		Maatregel		2015	2014	2013	2012	2011	2010
Oppervlakte- en grondwaterbeheer (hoofdstuk 4)											
Basisgegevens oppervlaktewater zijn op orde	De genormeerde regionale keringen voldoen aan uitkomsten van de toetsing.				HHSK herstelt -tijdens inspecties geconstateerde- gebreken betrekking hebbend op gewoon onderhoud van waterkeringen.						
	Het gewoon onderhoud van de waterkeringen wordt uitgevoerd door de onderhoudsplichtigen, overeenkomstig keur en legger.										
	HHSK voert het buitengewoon onderhoud van de waterkeringen uit op basis van onderhoudsprogramma's, inspectieplannen en eventueel geconstateerde gebreken.										
Thema/Ambitie (hfdstuk)											
Oppervlakte- en grondwaterbeheer (hoofdstuk 4)											
Basisgegevens oppervlaktewater zijn op orde	De basisgegevens en leggers van ten minste de hoofdwaterringen en de boezemwateren, inclusief peilregelende kunstwerken, zijn op orde.				HHSK maakt de basisgegevens en leggers van boezemwateren en hoofdwaterringen op orde en houdt deze actueel.						
	HHSK beheert en onderhoudt een waterkwantiteits- en waterkwaliteitsmeetnet dat inzicht verschaft in de toestand en ontwikkelingen van het watersysteem.				Opstellen en vaststellen van de leggers van hoofd- en boezemwatergangen.						
Een robuust en veerkrachtig oppervlaktewatersysteem dat de verschillende gebruiksfuncties dient, goed inspeelt op extreme situaties en duurzaam van karakter is, waarbij de waterkwaliteit minstens op hetzelfde niveau blijft of zo mogelijk verbeterd.	HHSK beheert en onderhoudt een waterkwantiteits- en waterkwaliteitsmeetnet dat inzicht verschaft in de toestand en ontwikkelingen van het watersysteem.				Beheren en actueel houden van de leggers en het beheersregister.						
	In 2015 voldoet het gebied van HHSK aan de NBW-normen (met uitzondering van het centrum van Rotterdam); ook de overige maatregelen uit de Wateropgave 2015 en de watersysteemmaatregelen binnen de landinrichting Krimpenerwaard zijn uitgevoerd.					Monitoringsplan voor de waterkwaliteit uitvoeren en evalueren.					
Een robuust en veerkrachtig oppervlaktewatersysteem dat de verschillende gebruiksfuncties dient, goed inspeelt op extreme situaties en duurzaam van karakter is, waarbij de waterkwaliteit minstens op hetzelfde niveau blijft of zo mogelijk verbeterd.	De KRW-maatregelen 2010-2015 waarvoor HHSK verantwoordelijk is, zijn uitgevoerd, en HHSK coördineert de uitvoering van KRW-maatregelen door andere instanties.				HHSK voert de eigen KRW-maatregelen uit.						
	HHSK voert de maatregelen uit de zwemwaterprofielen uit waarvoor HHSK zelf verantwoordelijk is; voor de overige maatregelen wordt afstemming gezocht en afspraken gemaakt met de beheerders eigenaren.					HHSK voert de eigen maatregelen uit de zwemwaterprofielen uit.					
De ecologische waterkwaliteitsnormen voor het oppervlaktewater worden in overleg met de provincie gebiedsspecifiek uitgewerkt.											

Thema/Ambitie (hfdstuk)		Doelen 2010-2015		Maatregel		2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Oppervlakte- en grondwaterbeheer (hoofdstuk 4) - VERVOLG												
	HHSK en gemeenten beschikken over gemeentelijke waterplannen.	HHSK en gemeenten beschikken over gemeentelijke waterplannen.		Gemeentelijke/stedelijke waterplannen worden opgesteld.								
		HHSK voert in 2012 de NBW-klimaattoets uit en heeft de KRW- en NBW-maatregelen voor de periode 2016-2021 tijdig bepaald en verantwoord onderbouwd.		Uitvoeren maatregelen stedelijke waterplannen.								
Het peilbeheer is optimaal afgestemd op gebruik, rekening houdend met langetermijneffecten en ontwikkelingen	Bij nieuwbouw, reconstructie of vervanging van gemalen, stuwen en sluizen wordt gestreefd naar vispasseerbaarheid.	HHSK heeft vastgestelde actuele peilbesluiten.		Aan de hand van resultaten klimaattoets opstellen.								
		HHSK voert peilbeheer uit volgens vastgestelde peilbesluiten.		Vaststellen maatregelen voor de uitvoering van KRW en NBW.								
Duurzame zoetwatervoorziening	HHSK onderzoekt samen met de partners de mogelijke toekomstige ontwikkelingen en bepaalt vóór 2015 de strategie en aanpak om de zoetwatervoorziening op de middellange en lange termijn veilig te stellen en te optimaliseren.	HHSK heeft vastgestelde actuele peilbesluiten.		Opstellen en vaststellen peilbesluiten.								
		HHSK voert peilbeheer uit volgens vastgestelde peilbesluiten.		HHSK past de GGOR-methode toe bij het voorbereiden van peilbesluiten.								
Het oppervlaktewater wordt beheerd en onderhouden overeenkomstig de functies en belangen	HHSK onderhoudt hoofdwaterringen en boezemwateren overeenkomstig de bepalingen van keur en legger.	Het huidige beheer inzake wateraanvoer en zoetwatervoorziening wordt voortgezet.										
		HHSK onderhoudt hoofdwaterringen en boezemwateren overeenkomstig de bepalingen van keur en legger.		HHSK draagt actief bij aan onderzoek en planvorming in het kader van de zoetwatervoorziening.								
		Het onderhoud van wateren en eventuele kunstwerken door derden wordt uitgevoerd conform de daarvoor geldende eisen en uitgangspunten.		HHSK baggert hoofdwaterringen en de boezemwateren zodat deze waterringen voldoen aan de bepalingen van keur en legger (profiel en frequentie).								
		HHSK voert het onderhoud van wateren uit conform de Ecoloreuakoers en de Flora- en faunawet, en promoot de toepassing daarvan door derden.		HHSK beheert en onderhoudt de gemalen en regelende kunstwerken conform het meerjarenprogramma.								

Thema/Ambitie (hfdstuk)		Doelen 2010-2015		Maatregel		2010	2011	2012	2013	2014	2015
Afvalwaterketen en emissies (hoofdstuk 5)											
Vanuit de eigen taak binnen de afvalwaterketen een bijdrage leveren aan duurzaamheid, efficiency en effectiviteit binnen de keten	Informatiesystemen voor de afvalwaterketen zijn operationeel, actueel en volledig.	HHSK onderzoekt met de betrokken partijen hoe het baggeren door derden in stedelijk gebied zo efficiënt mogelijk kan worden uitgevoerd.		HHSK overlegt met derden om te komen tot afspraken over baggeren in stedelijk gebied.							
		Het beleid zoals beschreven in de Kadernota Vis wordt uitgevoerd.		HHSK beoordeelt visplannen van derden, stelt waar relevant met betrokkenen visstandbeheerplannen op en onderzoekt de visstand in specifieke wateren.							
Grondwatertaken worden gefaseerd ingevuld	De grondwatertaken worden geïmplementeerd overeenkomstig het Beleidskader Grondwater HHSK 2008.	Het grondwaterbeleid wordt in 2012 geëvalueerd; op grond daarvan wordt het beleid eventueel aangepast.		HHSK verleent en handhaaft vergunningen grondwatertaken.							
		HHSK zet tot nader besluit de huidige praktijk met betrekking tot het nautisch beheer en het vaarwegbeheer voort.		HHSK vervult een rol in de backoffice voor gemeentelijke waterloketten.							
Bij nautisch beheer (regulering) en vaarwegbeheer ligt het accent op het beschermen van de wateren, oevers en natuurwaarden op en langs vaarwegen	De zuiveringen voldoen voor 100% aan de (dan) geldende lozingsvergunningen en afnameverplichting.	HHSK maakt in de planperiode afspraken met de provincie over het toekomstig vaarwegbeheer en nautisch beheer en werkt het beleid waar nodig verder uit.		Centraliseren van de slibverwerking van awzi's.							
		Informatiesystemen voor de afvalwaterketen zijn operationeel, actueel en volledig.		Uitbreiden en moderniseren van transportsysteem en bepaalde awzi's.							
	De zuiveringen voldoen voor 100% aan de (dan) geldende lozingsvergunningen en afnameverplichting.	Uitvoeren groot onderhoud en renovatie rioolgemalen (incl. renovatieprojecten gemeenten) en awzi's.		Uitvoeren groot onderhoud en renovatie rioolgemalen (incl. renovatieprojecten gemeenten) en awzi's.							
		Nemen maatregelen en beheersen biologische fosfaatverwijdering awzi Haastrecht.		Nemen maatregelen en beheersen biologische fosfaatverwijdering awzi Haastrecht.							

Thema/Ambitie (hfdstuk)	Doelen 2010-2015	Maatregel	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Afvalwaterketen en emissies (hoofdstuk 5) - VERVOLG								
		Waterharmonica Berkenwoude (2012): planrealisatie, uitvoering, in bedrijf en monitoring (KRW).						
		Met RWS en andere waterschappen wordt onderzoek verricht naar en zijn afspraken gemaakt over de aanpak van de kwaliteitsverbetering van de Hollandse IJssel (KRW-maatregel).						
		Opstellen en uitvoeren van procesbeheersplannen, onderhoudsplannen, calamiteitenplannen. Een (blijvende) KAM-certificering van de awzi's.						
		Uitvoeren energie-efficiencyplannen. De eerste loopt van 2009 t/m 2012. In 2012 wordt de tweede opgesteld. HHSK koopt 100% groene stroom in (vanaf 2007 e.v.); Vergroten productie van biogas(groene energie) door vergisting van zuiveringsslib.						
		Vormgeven samenwerking bij Optimaliseren Afvalwatersysteem (OAS)/opstellen afvalwaterplannen voor de verzorgingsgebieden Kortenoord, Kralingseveer, Groenedijk, Berkenwoude, Ammerstol en Haastrecht.						
		Verkennen verdere samenwerkingsopties op het gebied van beheer en onderhoud met gemeenten en eerste kansen zijn benut.						
		HHSK onderzoekt of de inzet van de reservecapaciteit van awzi's (zoals Kralingseveer) voordelen biedt.						
		HHSK verbetert in overleg met gemeenten de informatievoorziening en het -beheer van rioleringsgegevens.						
		Bij de beoordeling van de Gemeentelijke Rioleringsplannen besteedt HHSK in de volle breedte aandacht aan al deze aspecten.						
Gemeentelijke rioleringsinspanningen zijn gerealiseerd; HHSK toetst en adviseert.								

		Opstellen gebiedsgericht hemelwaterbeleid en implementatie bij gemeenten (gemeentelijk afkoppelplan). Verlengen huidige afkoppelregeling en uitbreiden met 'Groene daken Rotterdam'. Plaatsing van zuiveringstechnische voorzieningen bij afkoppelen stimuleren daar waar effectief.						
		Uitvoeren onderzoek hoeveelheid rioolvreemd water per awzi en eindrioolgemaal door HHSK. Uitvoering maatregelen door gemeenten.						
		Partijen benaderen over duurzaam bouwen en duurzaam terreinbeheer.						
		Vanaf 2011 worden geen gewasbeschermingsmiddelen door HHSK gebruikt.						
		HHSK maakt geen gebruik van uitlopende materialen.						
		HHSK stelt de land- en (glas)tuinbouw maatregelenpakketten op voor emissie van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen.						
		Stimuleren ontwikkeling en implementatie van technieken om waterketen op bedrijfsniveau te sluiten. Stimuleren aanvullende technieken voor zuivering afvalwater met gewasbeschermingsmiddelen.						
		Ongezuiverde lozingen worden zoveel mogelijk aangesloten op de riolering.						
		Met gemeenten zijn afspraken gemaakt in verbrede GRP's waarin o.a. is afgesproken dat er ca. 100 IBA's geplaatst zullen worden.						

Thema/Ambitie (hfdstuk)	Doelen 2010-2015	Maatregel	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Wegenbeheer (hoofdstuk 6)								
Wegenbeheer op een doelmatige manier uitvoeren, waarbij de veiligheidsituatie waar mogelijk wordt verbeterd.	De kerngegevens van wegen zijn in een beheerregister beschikbaar.	HHSK verbetert het beheerregister en de toegankelijkheid daarvan.						
	Het aantal onveilige locaties is verminderd waarbij gestreefd wordt naar vermindering van het aantal ongevallen.	HHSK pakt bekende black spots aan gedurende de planperiode. Dit wordt in 2012 en 2015 geëvalueerd.						
	De mobiliteit in de Krimpenerwaard is in beeld gebracht. HHSK neemt geen initiatief tot verbetering van de mobiliteit, maar staat welwillend tegenover initiatieven van derden.	HHSK neemt tijdens wegreconstructies maatregelen in het kader van Duurzaam Veilig en brengt de essentiële herkenbaarheidskenmerken (EHK) aan.						
	De huidige kwaliteit van beheerde objecten is in stand gehouden.	Beleid wordt ontwikkeld t.a.v. het inzicht wat HHSK als wegenbeheerder moet hebben in de mobiliteit binnen ons verkeersnetwerk.						
	Wegbeheerders in de Krimpenerwaard werken door een verbeterde samenwerking efficiënter en effectiever aan uitvoering en beheer; in de planperiode worden de mogelijkheden voor overdracht van de wegtaak inzichtelijk gemaakt.	HHSK geeft meer aandacht aan plantoetsing door de gevolgen van projecten (van derden) voor de wegtaak nadrukkelijker af te wegen.						
Op termijn overdracht van het wegenbeheer aan derden; tot die tijd een nauwe samenwerking met betrokkenen		HHSK voert een beperkt aantal projecten uit in het kader van het fietspadenplan van de provincie.						
		HHSK inspecteert conform het inspectieplan haar wegen meerdere keren per jaar, als basis voor het te plegen onderhoud.						
		HHSK voert wegreconstructies uit conform CROW-norm R (basis).						
		HHSK pleegt regulier onderhoud aan wegen, bermen, groen en weginrichting volgens de CROW-norm R (basis) en onderhoudsprogramma's.						
		HHSK besteedt aandacht aan de ontwikkeling van beleid en implementatie van wet- en regelgeving.						
		HHSK steunt samenwerking in het wegenbeheer in de Krimpenerwaard.						
		HHSK neemt deel aan werk- en themagroepen met als doel te ontwikkelen en het kennisniveau op peil te houden.						

Thema/Ambitie (hfdstuk)	Doelen 2010-2015	Maatregel	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Gebiedsgerichte aanpak (hoofdstuk 7)								
HHSK streeft naar een tijdige en kwalitatief goede inbreng van wateraspecten in beleid en plannen voor ruimte, milieu en groen.	HHSK beschikt over heldere informatie, actuele uitgangspunten en inhoudelijke kaders voor de uitvoering van de watertoets en past die ook toe.	Jaarijks actualiseren en continu hanteren uitgangspunten watertoets bij lokale en regionale plannen.						
	HHSK levert bij (boven)regionale ruimtelijke plannen in een zo vroeg mogelijk stadium advies over functiegeschiktheid en randvoorwaarden voor de inrichting van het gebied.	HHSK neemt actief deel aan netwerken rondom (inter)nationale en bovenregionale trajecten en vakinhoudelijke netwerken van waterbeheerders.						
	Bij de inbreng en advisering wordt mede rekening gehouden met landschappelijke waarden, natuur, cultuurhistorie en recreatief medegebruik, voor zo ver deze gerelateerd zijn aan de taken van HHSK.	HHSK geeft wateradvies aan initiatiefnemers van (ruimtelijke) plannen voor alle relevante planfasen, hierbij wordt uitgegaan van maatwerk (zoals opstellen waterkansencarten, watervisies) en manieren waarop HHSK participeert in planprocessen.						
		HHSK vergroot haar zichtbaarheid bij planvormers.						
		HHSK is rondom specifieke thema's en opgaven proactief in het organiseren van samenwerking (maatwerk).						
Thema/Ambitie (hfdstuk)	Doelen 2010-2015	Maatregel						
Calamiteitenzorg (hoofdstuk 8)								
HHSK streeft naar een uitmuntende calamiteitenzorg	HHSK beschikt over een actueel calamiteitenplan en goede calamiteitenbestrijdingsplannen.	Jaarijks wordt het calamiteitenplan geactualiseerd en in 2012 inhoudelijk herzien.						
	Binnen de planperiode gaat HHSK op het gebied van calamiteitenzorg behoren tot de top vijf van de waterschappen.	Jaarijks wordt aan de hand van een bedrijfsvergelijking tussen waterschappen gekeken of bijsturing nodig is.						

Thema/Ambitie (hfdstuk)	Doelen 2010-2015	Maatregel	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Vergunningverlening en handhaving (hoofdstuk 9)								
Goede naleving door derden van wet- en regelgeving door omgevingsgerichte en snelle vergunningverlening en doeltreffende risicogerichte handhaving	HHSK anticipeert proactief op nieuwe en veranderende wet- en regelgeving.	Met gemeenten voorbereiden en vaststellen van beleid voor het invullen van het adviesrecht voor indirecte oplossingen. HHSK stelt met de bevoegde gezagen samenwerkingsovereenkomsten op over de te volgen werkwijze bij vergunningverlening en handhaving.						
	HHSK beschikt over adequate regelgeving, beleidsregels en procedures.	HHSK participeert in landelijke overleggen (milieuhandhaving, provinciale en regionale handhavingsoverleggen, STOWA, 'Andere overheid' en branchegerelateerde onderwerpen).						
	HHSK beschikt over een actuele nota Handhaving en realiseert een adequaat handhavingsniveau.	Controle van lozingsvergunningen en meldingen vindt plaats volgens de bestaande 'Risicobenadering Handhaving' van HHSK.						
	De schouw en inspectie op het onderhoud van de waterkeringen, de wateren en de wegen en de bijbehorende voorzieningen wordt doeltreffend uitgevoerd.							
Thema/Ambitie (hfdstuk)								
Communicatie (hoofdstuk 10)								
HHSK communiceert tijdig en helder met derden en is bereikbaar en aanspreekbaar voor derden	De communicatieaanpak van HHSK wordt zo goed mogelijk afgestemd op de interesses en informatiebehoeften van de doelgroepen.	HHSK hanteert diverse communicatiemiddelen die worden uitgewerkt in de nota Communicatie.						
	De externe informatievoorziening en elektronische dienstverlening van HHSK wordt uitgebreid.	Opstellen Informatieplan HHSK.						

Thema/Ambitie (hfdstuk)	Doelen 2010-2015	Maatregel	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Klimaat en duurzaamheid (hoofdstuk 11)								
HHSK geeft invulling aan nationale en internationale beleidsdoelstellingen voor klimaat en duurzaamheid	Vanaf 2010 voldoet ten minste 50% van de inkoop van HHSK aan de door VROM geformuleerde duurzaamheidscriteria.	Implementatie duurzaam inkoopbeleid.						
	HHSK streeft naar beperking van energieverbruik en CO2-uitstoot in de eigen bedrijfsvoering.	HHSK voert elke drie jaar een scan uit om het energieverbruik en de CO2-uitstoot van de eigen bedrijfsvoering te bepalen, welke input is voor vervolgacties.						
	Bij de uitwerking van het beleid, de maatregelen en regelgeving worden klimaat en duurzaamheid nadrukkelijk meegewogen.	HHSK koopt 100% groene stroom in.						
Thema/Ambitie (hfdstuk)								
Monitoring en rapportage (hoofdstuk 12)								
	Jaarlijks wordt, geïntegreerd in de begrotingscyclus, bepaald hoe de doelen uit dit plan worden gerealiseerd.	Aanpassen programmabegroting en begrotingscyclus aan het Waterbeheerplan.						
	Bij de uitvoering van zijn taken maakt HHSK zo goed mogelijk gebruik van subsidies en bijdrageregelingen.							
	HHSK streeft naar aanvaardbare belastingtarieven en een doelmatige belastingheffing.							

Bijlage 2 KRW-maatregelen

Bijlage 3 Vergunningenkaders waterkeringen

Colofon

<i>Titel</i>	Waterbeheerplan HHSK 2010-2015
<i>Opdrachtgever</i>	Wilco Werumeus Buning
<i>Kernteam</i>	Jan Lemkes, Rienk Schaafsma en Erwin de Bruin
<i>Eindredactie</i>	Afdeling Communicatie; Maaïke Siepman en Annefieke Pagnillo
<i>Projectteam</i>	Frank van Breukelen, Wim Twisk, Rob Taffijn, Martijn Guichelaar, Michel van Cappellen, Jeroen Louis, Jan Oostdam, Erik Hoffmann, Annefieke Pagnillo
<i>Kaarten</i>	Team Geoinformatie HHSK, Ruben Bruijning
<i>DTP & Druk</i>	DRD Support BV, Rotterdam

Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard

Bezoekadres:

Maasboulevard 123
3063 GK Rotterdam

Postadres:

Postbus 4059
3006 AB Rotterdam

T. 010-45 37 200

F. 010-41 30 694

E. info@hhsk.nl

W. www.schielandendekrimpenerwaard.nl

